

การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด
อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

ทวีชัย คำทวี

ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพัฒนบริหารการและส่งเสริมการเกษตร
มหาวิทยาลัยแม่โจ้
พ.ศ. 2562

การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตูป่า จำกัด
อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์ของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาพัฒนาทรัพยากรและส่งเสริมการเกษตร

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้

พ.ศ. 2562

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้

การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด
อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

ทวิชัย คำทวิ

วิทยานิพนธ์นี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์ของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพัฒนบริหารการและส่งเสริมการเกษตร

พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พุมิสรรค์ เครือคำ)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(รองศาสตราจารย์ ดร.นครศ รั้งควัด)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พหล ศักดิ์คะทัศน์)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

ประธานอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

(รองศาสตราจารย์ ดร.นครศ รั้งควัด)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ เม่งอำพัน)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

ชื่อเรื่อง	การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน
ชื่อผู้เขียน	นายทวีชัย คำทวี
ชื่อปริญญา	วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาทรัพยากรและส่งเสริม การเกษตร
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พุดิสสรณ์ เครือคำ

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด 2) การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด 3) ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด และ 4) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของสมาชิกเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ได้แก่ สมาชิกสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด จำนวน 221 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบสองขั้นตอน (Two- stages sampling) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนาและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis)

ผลการศึกษาพบว่า 1) สมาชิกผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งเป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 59 ปี สำเร็จการศึกษาในระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า มีสถานภาพสมรส สมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4 คน แรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 3 คน ขนาดพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 5 ไร่ รายได้รวมเฉลี่ย 105,257 บาทต่อปี กู้เงินจากสหกรณ์เฉลี่ย 4,619 บาทต่อคน มีการถือหุ้นกับสหกรณ์เฉลี่ย 3,732 หุ้นต่อคน ได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรและสหกรณ์จากสื่อต่าง ๆ เฉลี่ย 11 ครั้งต่อเดือน ติดต่อกับเจ้าหน้าที่สหกรณ์เฉลี่ย 2 ครั้งต่อปี ติดต่อกับเพื่อนบ้านด้านการเกษตรและสหกรณ์เฉลี่ย 3 ครั้งต่อปี ส่วนใหญ่สมาชิกสหกรณ์ไม่มีตำแหน่งทางสังคม ประสบการณ์การฝึกอบรมหรือการดูงานด้านการเกษตรเฉลี่ย 2 ครั้งต่อปี และระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์เฉลี่ย 11 ปี 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์โดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.40$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการตัดสินใจ ($\bar{x} = 3.64$) อยู่ในระดับมาก ส่วน 3 ด้านที่เหลือได้แก่ ด้านการปฏิบัติ ($\bar{x} = 3.23$) ด้านการรับผลประโยชน์ ($\bar{x} = 3.48$) และด้านการประเมินผล ($\bar{x} = 3.25$) อยู่ในระดับปานกลาง 3) ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อย่างมีนัยสำคัญ ($\text{Sig} < 0.05$) มี 6 ตัวแปร ได้แก่ จำนวนเงินกู้จากสหกรณ์ จำนวนการถือหุ้นกับ

สหกรณ์ การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรและสหกรณ์จากสื่อต่าง ๆ การติดต่อกับเจ้าหน้าที่สหกรณ์ การติดต่อกับเพื่อนบ้านด้านการเกษตรและสหกรณ์ และประสบการณ์การฝึกอบรมหรือดูงานด้านการเกษตร 4) สำหรับปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมที่สำคัญได้แก่ การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจำหน่ายผลผลิตน้อยและไม่มีเวลา เนื่องจากสมาชิกมีงานที่ต้องทำจำนวนมากรวมถึงขาดความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมกับสหกรณ์ ส่วนข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานสหกรณ์ได้แก่ สหกรณ์ควรจัดหาตลาดเพื่อเพิ่มการกระจายผลผลิตทางการเกษตรให้แก่สมาชิก สหกรณ์ควรกระจายการรับซื้อผลผลิตจากสมาชิกเฉลี่ยในจำนวนเท่า ๆ กัน และควรมีการจัดอบรมศึกษาดูงานในท้องถิ่นอื่น ๆ เพื่อเพิ่มความรู้แก่สมาชิกมากขึ้นในการมีส่วนร่วมกับสหกรณ์

คำสำคัญ : การดำเนินงาน , การมีส่วนร่วม , สหกรณ์การเกษตรประจวบ

Title	OPERATIONAL PARTICIPATION OF PRATU PA AGRICULTURAL COOPERATIVES MEMBERS IN MUANG DISTRICT, LAMPHUN PROVINCE.
Author	Mr. Taveechai Khamtavee
Degree	Master of Science in Resources Development and Agricultural Extension
Advisory Committee Chairperson	Assistant Professor Dr. Phutthisun Kruekum

ABSTRACT

The objectives of this study were to investigate: 1) socio-economic attributes of Pratu Pa Agricultural Cooperatives members; 2) operational participation of Pratu Pa Agricultural Cooperatives members; 3) factors affecting members' participation of Pratu pa Agricultural Cooperatives operations; and 4) problems encountered and suggestions about operational participation of Pratu Pa Agricultural Cooperatives members. The sample groups in this study consisted of 221 cooperative members obtained by two stages sampling. A set of questionnaires was used for data collection and analyzed by using descriptive statistics and multiple regression.

Results of the study showed that more than one-half (55.20%) of the cooperative members were male, 59 years old on average, elementary school graduates and below, and married. They had 4 family members 3 household workforce, 5 rai of land holding areas and an annual family income was 105,257 baht on average. An average of loan amount was 4,619 baht and cooperative share was 3,732 baht per person. They perceived data on farming and cooperative for 11 times per month on average. They contacted cooperative staff twice and neighbors about farming and cooperative for 3 times a year on average. Most of the cooperative members did not have any social position. They participated in agricultural trainings/educational trips on farming twice a year and they had been cooperative members for 11 years on average. However, they participated in the cooperative

operation at a moderate level ($\bar{x} = 3.40$). When considering each aspect, it was found that decision-making was found at a high level ($\bar{x} = 3.64$), while operations, benefit gaining, and evaluation were found at moderate level ($\bar{x} = 3.48, 3.25$ and 3.23 , respectively). Factors affecting members' participation of Pratu pa Agricultural Cooperatives operation were the following: loan amount, amount of shares, perceived data on farming, staff contact, neighbor contract about farming, and agricultural trainings/educational trips on farming. Problems encountered in operational participation of Pratu Pa agricultural cooperatives members were: low price sold products; lack of time and lack of knowledge and understanding in participation with cooperatives. The cooperative members suggested that the cooperative should find markets to increase the distribution of agricultural products. The cooperative should purchase the yields of its members equally. Also, it should have trainings and farm visits in other areas to increase more gain knowledge about participation in cooperative operation.

Keyword : Pratu Pa Agricultural cooperative / Operation / Participation

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบฯ จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เนื่องด้วยได้รับความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พุมิสร์ศรี เครือคำ ประธานกรรมการที่ปรึกษา พร้อมด้วยคณะกรรมการได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.นครศ รั้งควิต และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พหล ศักดิ์คะทศน์ ที่ได้ให้คำปรึกษาแนะนำ ตรวจสอบ ตรวจสอบ ปรับปรุงงานวิจัยฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์ และขอขอบคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้แห่งกระบวนทัศน์วิชาการพัฒนาทรัพยากรและส่งเสริมการเกษตรระดับปริญญาโท แก่ผู้วิจัย รวมถึงบุคลากรเจ้าหน้าที่ของสาขาวิชาพัฒนาทรัพยากรและส่งเสริมการเกษตรทุกท่าน ที่ได้กรุณาอำนวยความสะดวก ดูแล และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ให้ถูกต้องตามระเบียบของมหาวิทยาลัยแม่โจ้

ขอขอบคุณอย่างยิ่งสำหรับ คุณมาลี เปรมมณี ผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรประจวบฯ จำกัด ที่ได้อำนวยความสะดวกการทำงานในพื้นที่ และคุณธนพร ศรีวิฑิต์ เจ้าหน้าที่ฝ่ายบัญชี ในการประสานงาน ด้านการเก็บข้อมูลวิจัยภาคสนามและได้อนุเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของสหกรณ์ฯ ให้ผู้วิจัยได้มีความเข้าใจ บริบทของสมาชิกสหกรณ์ฯ เพื่อเป็นแนวทางการทำวิจัยนี้ และขอขอบคุณคณะกรรมการและสมาชิก สหกรณ์การเกษตรประจวบฯ จำกัด ที่ได้ให้ข้อมูลในแบบสอบถามของงานวิจัย รวมถึงเพื่อนนักศึกษา ระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ทุกท่านที่ได้เอื้อเฟื้อต่อผู้วิจัย ซึ่งผู้วิจัยไม่ได้กล่าวนามได้ทั้งหมดต่อกิตติกรรมประกาศนี้

สุดท้ายนี้งานวิจัยฉบับนี้ขอมอบเป็นวิทยาทานแก่ผู้ที่สนใจศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์ภาคการเกษตร เพื่อสร้างสรรค์ทางวิชาการด้านงานพัฒนาทรัพยากร และส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ต่อไป ความสำเร็จและประโยชน์ของงานวิจัยฉบับนี้ขออุทิศให้แก่ บิดา มารดา ผู้มีพระคุณ และเจ้ากรรมนายเวรของผู้วิจัย

ทวีชัย คำทวี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ซ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฐ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
คำถามของการวิจัย.....	5
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์.....	7
บทที่ 2 การตรวจสอบเอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	9
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม.....	9
แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์การเกษตร.....	20
การติดต่อสื่อสารในงานส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร.....	43
สหกรณ์การเกษตรประจวบ.....	46
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	53
ภาคสรุป.....	58
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	59
สมมติฐานการวิจัย.....	61

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	62
สถานที่ดำเนินการวิจัย.....	62
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	62
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	66
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	67
การทดสอบเครื่องมือ.....	67
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
ระยะเวลาในการทำวิจัย.....	71
บทที่ 4 ผลการวิจัยและวิจารณ์.....	72
ตอนที่ 1 ข้อมูลลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิกสหกรณ์.....	73
ตอนที่ 2 ข้อมูลการศึกษาการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงาน สหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน.....	86
ตอนที่ 3 ข้อมูลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงาน สหกรณ์ การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน.....	101
ตอนที่ 4 ข้อมูลการศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของสมาชิกเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมใน การดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน.....	126
สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน.....	127
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	135
สรุปผลการวิจัย.....	135
อภิปรายผลการวิจัย.....	142
ข้อเสนอแนะ.....	145
บรรณานุกรม.....	149
ภาคผนวก.....	154
ภาคผนวก ก แบบสอบถามงานวิจัย.....	155
ภาคผนวก ข ผลการทดสอบเครื่องมือในการวิจัยและรูปภาพประกอบ.....	165

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 ปริมาณการรวบรวมผลผลิต ตั้งแต่ปี 2557 - 2559	50
ตารางที่ 2 ปริมาณการจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ตั้งแต่ปี 2557 - 2559.....	51
ตารางที่ 3 ปริมาณการให้กู้ระหว่างปีแก่สมาชิก ตั้งแต่ปี 2557 - 2559	52
ตารางที่ 4 ปริมาณการรับฝากเงินจากสมาชิก ตั้งแต่ปี 2558 - 2559	52
ตารางที่ 5 แสดงจำนวนประชากรและสู่มตัวอย่างสมาชิกสหกรณ์การเกษตรประจวบฯ จำกัด.....	64
ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล	75
ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามลักษณะด้านเศรษฐกิจ	79
ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามลักษณะด้านสังคม.....	83
ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบฯ จำกัด.....	87
ตารางที่ 10 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบฯ จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ในด้านการร่วมตัดสินใจ ..	89
ตารางที่ 11 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบฯ จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ในด้านการร่วมปฏิบัติการ	92
ตารางที่ 12 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบฯ จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ในด้านการรับผลประโยชน์	95
ตารางที่ 13 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบฯ จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ในด้านการประเมินผล.....	99
ตารางที่ 14 การกำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบฯ จำกัด.....	102
ตารางที่ 15 เมตริกซ์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบฯ จำกัด	104

ตารางที่ 16 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ด้านการตัดสินใจ	108
ตารางที่ 17 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ด้านการปฏิบัติการ	112
ตารางที่ 18 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ด้านการรับผลประโยชน์	116
ตารางที่ 19 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ด้านประเมินผล	120
ตารางที่ 20 การวิเคราะห์การถดถอย (Multiple regression analysis) ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูนการมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้าน	125

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนตามแนวคิดของ Cohen & Uphoff 1977.....	15
ภาพที่ 2 กระบวนการของการมีส่วนร่วมในองค์กร	17
ภาพที่ 3 โครงสร้างการดำเนินงานสหกรณ์	35
ภาพที่ 4 การมีส่วนร่วมในการจัดการบุคคลสามฝ่าย.....	37
ภาพที่ 5 แบบจำลองการสื่อสาร SMCR ของ David Kenneth Berlo 1960	45
ภาพที่ 6 แผนที่ตั้งของสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด	46
ภาพที่ 7 ตราสัญลักษณ์สหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด	47
ภาพที่ 8 โครงสร้างสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด	48
ภาพที่ 9 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	60
ภาพที่ 10 แผนภาพการสุ่มตัวอย่างการวิจัย	65
ภาพที่ 11 ลงพื้นที่เก็บข้อมูลแบบสอบถามงานวิจัย เพื่อทดสอบความเชื่อมั่นจากสมาชิกสหกรณ์ การเกษตรทางดง จำกัด ณ หมู่ที่ 3 บ้านท่าบุญเรือง ตำบลบ้านแหวน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน168	
ภาพที่ 12 ลงพื้นที่เก็บข้อมูลแบบสอบถามงานวิจัยจากสมาชิกสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด ณ สหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด ตั้งอยู่ที่ 92 หมู่ที่ 5 ตำบลประตุป่า อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน 169	

บทที่ 1

บทนำ

การเกษตรเป็นเศรษฐกิจสำคัญของประเทศไทย ช่วยพัฒนาประเทศให้เจริญมั่นคง ผลิตผลทางการเกษตรเป็นปัจจัยสนับสนุนให้เกิดสินค้า อาหาร ผลิตภัณฑ์ และอุตสาหกรรมที่ใช้ภายในประเทศ และส่งจำหน่ายเป็นสินค้าออกนอกประเทศ อาจกล่าวได้ว่าการเกษตรมีความสำคัญต่อความเจริญของประเทศ (อินชา สุวรรณสาร, 2561: 552)

สหกรณ์การเกษตรจัดตั้งขึ้นในกลุ่มผู้มีอาชีพทางการเกษตรรวมตัวกันจัดตั้งขึ้นและจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลต่อนายทะเบียนสหกรณ์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกดำเนินกิจกรรมร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อแก้ไขความเดือดร้อนในการประกอบอาชีพของสมาชิกและช่วยยกระดับฐานความเป็นอยู่ของสมาชิกให้ดีขึ้น โดยวัตถุประสงค์ของสหกรณ์การเกษตรเพื่อส่งเสริมให้สมาชิกดำเนินธุรกิจร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกันและช่วยเหลือส่วนร่วม โดยใช้หลักคุณธรรมและจริยธรรมอันดีงามตามพื้นฐานของมนุษย์ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกและส่วนรวมให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของสหกรณ์ (กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2560: 185)

สหกรณ์การเกษตรประจวบ จำกัด ก่อตั้ง เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม พ.ศ. 2547 เกิดจากการรวมตัวของเกษตรกรในตำบลประจวบ จำนวน 307 คน ที่ประสบปัญหาผลผลิตลำไยตกต่ำและไม่มีที่จำหน่ายแน่นอน โดยผู้นำชุมชนประกอบด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และนายกองค์การบริหารตำบลประจวบ เป็นแกนนำจัดตั้งขึ้น โดยเห็นว่าการนำหลักการวิธีการสหกรณ์มาแก้ไขปัญหาเป็นทางออกเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรที่เป็นสมาชิกตั้งแต่กระบวนการผลิตถึงกระบวนการจัดจำหน่าย โดยมีชื่อเดิมว่า สหกรณ์การเกษตรผู้ปลูกและผลิตรายประจวบ จำกัด ต่อมาได้จดทะเบียนเปลี่ยนชื่อเป็นสหกรณ์การเกษตรประจวบ จำกัด เมื่อวันที่ 11 มิถุนายน พ.ศ. 2550 (สหกรณ์การเกษตรประจวบ จำกัด, 2557)

สหกรณ์ได้ดำเนินธุรกิจที่มุ่งเน้นการช่วยเหลือเกษตรกรที่เป็นสมาชิก โดยไม่มุ่งหวังกำไร เป้าหมายที่สำคัญคือการแก้ไขปัญหาผลผลิตลำไยของเกษตรกร มีระบบซื้อขายตกลงกันล่วงหน้าทำให้กำหนดราคาซื้อขายผลผลิตจากสมาชิกได้ มีตลาดที่สามารถรองรับผลผลิตที่แน่นอน ส่วนราคารับซื้อเป็นไปตามเกรดและคุณภาพ (เพ็ญพิชญา เทียว, 2556) มีการขยายตลาดรองรับผลผลิตลำไยควบคู่กับการส่งเสริมให้สมาชิกสหกรณ์พัฒนากระบวนการผลิตลำไยให้ได้มาตรฐานการปฏิบัติระบบเกษตรดีที่เหมาะสม (GAP) ซึ่งใน ปีพ.ศ. 2554 สมาชิกกว่าร้อยละ 90 ได้ผ่านการรับรองมาตรฐานการผลิตตาม

หลักวิชาการเกษตรทำให้สหกรณ์มีความมั่นใจในเรื่องคุณภาพของลำไยและสามารถเปิดตลาดใหม่ รวมถึงสหกรณ์เป็นผู้รวบรวมลำไยช่อเกรดมาตรฐาน AA และ A จากสมาชิกและสหกรณ์เครือข่ายส่งให้กับบริษัทไปรษณีย์ไทย จำกัด และได้รับการสนับสนุนจาก บริษัทเอก-ชัย ดีสทริบิวชั่น ซิสเทม จำกัด (Tesco Lotus) ในการรับซื้อผลผลิตลำไยสดและลั่นจี่สดจำหน่ายทั่วประเทศ (สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ, 2554: 10) นอกจากการแก้ไขปัญหาลำไยแล้วสหกรณ์ฯ ยังดำเนินธุรกิจแบ่งออกเป็น 4 ด้าน โดยมีปริมาณธุรกิจรวมทั้งสิ้นจำนวน 56,697,399.58 บาท ได้แก่ 1) ธุรกิจการให้สินเชื่อกับสมาชิกจำนวน 1,164,400.00 บาท 2) ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่ายจำนวน 15,705,718.09 บาท 3) ธุรกิจรวบรวมผลผลิตจำนวน 36,690,223.00 บาท และ 4) ธุรกิจรับฝากเงินจำนวน 3,137,058.49 บาท ซึ่งในปีพ.ศ. 2559 สหกรณ์มีผลการดำเนินงานกำไรสุทธิจำนวน 1,044,476.55 บาท (สหกรณ์การเกษตรประจวบฯ จำกัด, 2560: 17-18)

จากผลการดำเนินงานของสหกรณ์ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่าสมาชิกสหกรณ์มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด ทั้งในด้านการร่วมตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติงาน การร่วมรับผลประโยชน์ และการร่วมประเมินผล รวมถึงมีปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบฯ จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

ปัญหาการวิจัย

รัฐบาลได้ใช้สหกรณ์เป็นส่วนหนึ่งของเครื่องมือในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ในการแก้ไขปัญหาหนี้ของระบบของประชาชน ปัญหาความยากจน และปัญหาอื่น ๆ แต่ภาพรวมสหกรณ์ยังมีจุดอ่อนอยู่มาก สาเหตุประการหนึ่งคือ ยังมีสหกรณ์และผู้ที่เกี่ยวข้องจำนวนมากขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการพื้นฐานสหกรณ์ สหกรณ์ส่วนใหญ่ขาดความร่วมมือกับสมาชิก ทั้งนี้เพราะสมาชิกขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการสหกรณ์อย่างถูกต้องและชัดเจน ผลการพัฒนาการสหกรณ์ที่ผ่านมาและปัญหาอุปสรรคในอดีต คือสหกรณ์มักขาดคนที่มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการสหกรณ์อย่างแท้จริงเข้ามาบริหารจัดการและสมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการ อุดมการณ์ และวิธีการของสหกรณ์อย่างแท้จริง ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาสหกรณ์หรือทำให้ไม่สามารถพัฒนาสหกรณ์ตามความคาดหมายได้ (วันทอง คงคาพันธ์, 2559: 193)

ลำไยเป็นไม้ผลที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจอันดับหนึ่งของภาคเหนือ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดลำพูน ซึ่งทำรายได้ให้กับประเทศปีละหลายพันล้านบาท (พาวิณ มะโนชัย, 2543: 5) โดยอดีตราคาลำไยสดตกอยู่ประมาณ 30 – 40 บาทต่อกิโลกรัม แต่ราคาดังกล่าวนี้คงตัวอยู่ได้เพียง 3 - 5 ปี เมื่อลำไยปลูกใหม่รุ่นต่อมาทยอยออกสู่ตลาดตลอดจนมีการใช้เทคโนโลยีทางการเกษตรที่เร่งให้มีการผลิตลำไยนอกฤดู ทำให้ราคาลำไยได้ลดต่ำลงเมื่อมีผู้ปลูกลำไยและผลผลิตลำไยนอกฤดูเป็นจำนวนมากจึงเกิดการล้นเกิน การล้นเกินของผลผลิตผลักดันให้เกิดการส่งออก เพื่อเพิ่มมูลค่าทางการตลาดและเพื่อระบายผลผลิตลำไยสดออกจากระบบ โดยประเทศจีนเป็นตลาดหลักของการส่งออกลำไยกว่าร้อยละ 90 ของลำไยที่ผลิตได้ทั้งหมดในประเทศ แต่มีได้เป็นการส่งออกตรงไปยังจีนแผ่นดินใหญ่เสียทั้งหมด แต่กลับเป็นการส่งออกไปยังฮ่องกงแล้วจึงส่งต่อไปยังจีนที่เราเรียกว่า การส่งออกซ้ำ (สุพานี ธนวิฑูมิ, 2552) ปัจจุบันเกิดปัญหาพ่อค้าจีนที่มาเช่าสวนลำไยเองและตั้งรับซื้อเอง โดยดำเนินกิจการรวบรวมรับซื้อลำไยทั้งหมดส่งที่ประเทศจีนกำหนดราคาเองและราคาเปลี่ยนแปลงตลอด เมื่อเข้าสู่ฤดูกาลลำไยในช่วงประมาณเดือนกรกฎาคมถึงเดือนสิงหาคมได้เพียงไม่นานเกษตรกรชาวสวนลำไยต้องออกมาประท้วงเรียกร้องให้รัฐบาลหรือหน่วยงานเข้ามาช่วยเหลือ เพราะปัจจุบันราคาลำไยสดที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยอยู่ที่กิโลกรัมละ 6-10 บาทเท่านั้น ในขณะที่ต้นทุนการผลิตสูงกว่า 13 บาท (นิศานาถ กังวานวงศ์, 2560) โดยส่วนใหญ่แล้วเกษตรกรชาวสวนลำไยมีค่าใช้จ่ายต้นทุนในการผลิตลำไยค่อนข้างสูงมี เช่น การใส่ปุ๋ย ใส่สารเคมี การใช้สารโปแตสเซียมคลอ

เรต เพื่อกระตุ้นการออกดอกของลำไย รวมถึงค่าการจ้างแรงงานในการเก็บเกี่ยว ค่าเมล็ดพันธุ์ ค่า
 ภาษี ค่าเช่าที่ดิน เป็นต้น เกษตรกรบางรายทำการซื้อเชื้อสืบลำไยต่าง ๆ โดยคาดว่าหลังจากการขาย
 ผลผลิตได้นั้นจะนำเงินมาชำระค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ เมื่อเกษตรกรทำการลงทุนกับการผลิตจำนวนมาก
 แต่ในทางกลับกันรายรับที่ได้ตามมากับไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายที่ลงทุนไปหรือขาดทุนในการผลิต
 เกษตรกรที่พอจะมีเงินทุนส่วนตัวจำเป็นต้องนำเงินทุนออกมาใช้จ่ายก่อน แต่เกษตรกรบางรายที่ไม่มี
 เงินทุนส่วนตัวนั้นจำเป็นต้องทำการกู้เงินกับสถาบันการเงินต่าง ๆ หรือทำการกู้หนี้ยืมสินนอกระบบ อีกทั้ง
 ผลกระทบที่ตามมาอย่างร้ายแรง คือเกษตรกรจำเป็นต้องขายที่ดินทำกินเพื่อชำระค่าใช้จ่ายต่าง ๆ

สหกรณ์การเกษตรประจวบฯ จำกัด ได้ช่วยลดปัญหาด้านต้นทุนของสมาชิกโดยการออกรับซื้อ
 และรวบรวมผลผลิตลำไยให้ราคาซื้อสูงกว่าราคาตลาดอยู่ที่ 2 – 4 บาทต่อกิโลกรัม มีการส่งเสริม
 ให้สมาชิกสหกรณ์พัฒนากระบวนการผลิตลำไยให้ได้มาตรฐานการปฏิบัติระบบเกษตรดีที่เหมาะสม
 (GAP) ประกอบกับการเจรจาร่วมกับคู่ค้า อีกทั้งสหกรณ์ยังได้เชื่อมโยงกับสหกรณ์เครือข่ายผู้ซื้อและ
 ศูนย์กระจายสินค้าสหกรณ์ระบายผลผลิตออกนอกพื้นที่โดยใช้กระบวนการสหกรณ์เป็นกลไกหลักใน
 การขับเคลื่อน (ฐานเศรษฐกิจ, 2560) นอกจากนี้ธุรกิจรวบรวมผลผลิตแล้ว สหกรณ์ยังดำเนินธุรกิจ
 จัดการสินค้ามาจำหน่ายเพื่อจัดหาสินค้าที่คุณภาพและราคาถูกให้แก่สมาชิก ธุรกิจสินเชื่อเพื่อให้ความ
 ช่วยเหลือทางการเงินแก่สมาชิก และธุรกิจรับฝากเงินเป็นแหล่งออมเงินให้แก่สมาชิก เพื่อเป็นการ
 ช่วยเหลือเกษตรกรที่เป็นสมาชิกกับสหกรณ์การเกษตรประจวบฯ จำกัด

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตร
 ประจวบฯ จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ
 และสังคม ของสมาชิกกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบฯ จำกัด ตลอดจน
 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการพัฒนาสหกรณ์รวมถึงเป็นแนวทางการสร้างการมีส่วนร่วมใน
 การดำเนินงานของสหกรณ์ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการนำไปวางแผนรวมทั้งเป็นต้นแบบให้แก่สหกรณ์
 อื่น ๆ หรือกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกลำไยหรือพืชเศรษฐกิจอื่น ๆ ภายในชุมชนต่าง ๆ เพื่อความสำเร็จต่อไป
 ในอนาคต

คำถามของการวิจัย

1. ลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน เป็นอย่างไร
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ของสมาชิกในด้านต่าง ๆ อยู่ระดับใด
3. มีปัจจัยอะไรบ้างที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน
4. สมาชิกมีปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน อย่างไรบ้าง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน
2. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน
4. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของสมาชิกเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผู้วิจัยคาดว่าจะการวิจัยจะเป็นประโยชน์ดังนี้

1. ทำให้ทราบถึงลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ระดับการมีส่วนร่วมและปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน รวมทั้งทราบถึงปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
2. ผลการวิจัยในครั้งนี้สหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนและปรับปรุงการดำเนินงานของสหกรณ์เกี่ยวกับการสร้างการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานของสหกรณ์ต่อไป
3. ผลจากการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงการดำเนินงานและปัญหาของสหกรณ์ เพื่อให้รัฐบาล เอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะสหกรณ์การเกษตรสามารถนำข้อมูลจากการศึกษาไปเป็นแนวทางในการวางแผนนโยบาย เพื่อสนับสนุนและใช้เป็นข้อมูลในการแนะนำส่งเสริมสหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยและพืชเศรษฐกิจอื่น ๆ ได้ อย่างกว้างขวาง

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษานี้จะศึกษาการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ขอบเขตและข้อจำกัดด้านการศึกษาต่าง ๆ ดังนี้

ขอบเขตด้านประชากร

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตประชากรเฉพาะสมาชิกสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ในปีพ.ศ. 2561 จำนวนสมาชิก 489 คน

ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตการศึกษาเฉพาะพื้นที่สหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษา การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตร ประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ซึ่งประกอบไปด้วย 4 ด้านดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ
3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาในการดำเนินการศึกษาวิจัย เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 เดือนมิถุนายน พ.ศ.2561 ถึงวันที่ 28 เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2562 รวมใช้เวลาทั้งหมด 9 เดือน

นิยามศัพท์

สหกรณ์การเกษตร หมายถึง องค์กรที่ดำเนินงานเกี่ยวกับการช่วยเหลือเกษตรกรที่เป็นสมาชิกประกอบด้วย การดำเนินธุรกิจ 6 ด้าน ได้แก่ 1) ธุรกิจธนากิจ 2) ธุรกิจการซื้อ 3) ธุรกิจการขาย 4) ธุรกิจแปรรูป 5) ธุรกิจการบริการและบำรุงที่ดิน และ 6) ธุรกิจการส่งเสริมการเกษตร ซึ่งสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ได้ดำเนินธุรกิจ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ธุรกิจธนากิจ 2) ธุรกิจการซื้อ 3) ธุรกิจการขาย และ 4) ธุรกิจแปรรูป

สมาชิกสหกรณ์การเกษตร หมายถึง กลุ่มบุคคลที่ได้เข้ามาร่วมเป็นสมาชิกสหกรณ์ด้วยความสมัครใจ และได้ลงชื่อเพื่อเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน หมายถึง บทบาทของสมาชิกเองที่เข้าไปเกี่ยวข้องหรือการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยมีลักษณะของการปฏิสัมพันธ์กับทางสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน เป็นลักษณะของการแสดงบทบาทความสัมพันธ์ในการมีส่วนร่วมต่อกิจกรรมของสหกรณ์ฯ

บทที่ 2

การตรวจสอบเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตร ประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้ารวบรวมเอกสาร วารสาร หนังสือ และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาประกอบ เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาซึ่งแยกเป็นประเด็นได้ ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
2. แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์การเกษตร
3. การติดต่อสื่อสารในงานส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร
4. สหกรณ์การเกษตรประตุป่า
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ความหมายของการมีส่วนร่วม

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี (2526: 25) ได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมว่า การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติ และการร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ อันมีผลกระทบมาถึงตัวประชาชนเองและการที่จะสามารถทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม เพื่อแก้ปัญหา นำมาซึ่งสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นแล้วจำเป็นที่จะต้องยอมรับปรัชญาว่า มนุษย์ทุกคนต่างปรารถนาที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของผู้อื่นและพร้อมที่จะอุทิศตนเพื่อกิจกรรมของกลุ่ม ขณะเดียวกันจะต้องยอมรับด้วยความบริสุทธิ์ใจว่ามนุษย์นั้นสามารถพัฒนาได้ถ้ามีโอกาสและการชี้แนะที่ถูกต้อง

วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน (2531: 10) ได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมว่า เป็นการเข้าร่วมอย่างแข็งขันและเต็มที่ของกลุ่มบุคคลผู้มีส่วนได้เสียในทุกขั้นตอนของโครงการหรือการพัฒนาชนบท โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การมีส่วนร่วมในอำนาจการตัดสินใจและหน้าที่ความรับผิดชอบ การมีส่วนร่วมเป็นเครื่องประกันว่า สิ่งที่มีส่วนได้เสียต้องการมากที่สุดนั้นจักได้รับการตอบสนองและทำให้ความ

เป็นไปได้มากขึ้น ว่าสิ่งที่ทำไปนั้นจะตรงกับความต้องการที่แท้จริงและมั่นใจมากขึ้นว่าผู้เข้าร่วมทุกคน จะได้รับประโยชน์เสมอหน้ากัน

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2546: 4) ได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมว่า การที่ฝ่ายหนึ่ง ฝ่ายใดที่ไม่เคยได้เข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ หรือเข้าร่วมการตัดสินใจหรือเคยมาเข้าร่วมด้วยเล็กน้อย ได้เข้าร่วมด้วยมากขึ้น เป็นไปอย่างมีอิสรภาพ เสมอภาค มิใช่มีส่วนร่วมอย่างผิวเผินแต่เข้าร่วมด้วย อย่างแท้จริงยิ่งขึ้นและการเข้าร่วมนั้นต้องเริ่มตั้งแต่ขั้นแรกจนถึงขั้นสุดท้ายของโครงการ

กรรณิกา ชมดี (2524: 11) ได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมว่า การมีส่วนร่วมของ ประชาชนหมายถึงความร่วมมือของประชาชนไม่ว่าปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มคนที่เห็นพ้องต้องกันและ เข้าร่วมรับผิดชอบ เพื่อดำเนินการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ต้องการโดยกระทำผ่านกลุ่ม องค์กรเพื่อให้บรรลุถึงความเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์

ยุทธพงษ์ เฮาประมงค์ (2555: 10) ได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมว่า การที่ประชาชน หรือกลุ่มบุคคลมีแนวคิดหรือจุดมุ่งหมายที่เหมือนกันเข้ามาดำเนินการนั้น ให้แล้วเสร็จตามจุดมุ่งหมาย ที่กำหนดแล้วรับผลประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งต้องเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมใน การประเมินผล

วิระ ด้วงชู (2537: 30) ได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมว่า การที่ประชาชนหรือชุมชน พัฒนาขีดความสามารถของคนในการจัดการ การควบคุมการใช้ และจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคม ตามความจำเป็นอย่างสมศักดิ์ศรีในฐานะ สมาชิกของสังคม ประชาชนส่วนร่วมในการพัฒนาการรับรู้และภูมิปัญญา ซึ่งแสดงออกในรูปของ การตัดสินใจที่กำหนด ชีวิตของตนเองด้วยตัวของตัวเอง

วุฒิพงษ์ ภักดีกุล (2549: 17) ได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมว่า การมีส่วนร่วมเป็น การร่วมมือ ร่วมปฏิบัติ และร่วมรับผิดชอบร่วมกัน ไม่ว่าจะเป็นของปัจเจกบุคคลหรือของกลุ่ม ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดการดำเนินการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ต้องการโดยการกระทำผ่านกลุ่มหรือ องค์กรการที่บุคคลในองค์กรให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ขององค์กรซึ่ง ประกอบด้วย การร่วมกันวางแผนคิดแก้ไขปัญหา การดำเนินการปฏิบัติงาน การติดตามประเมินผล และการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ร่วมในความสำเร็จ ทั้งนี้เพื่อนำไปสู่เป้าหมายขององค์กร และสามารถบรรลุผลสำเร็จเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยในการเข้าร่วมกิจกรรมนั้น ๆ จะมีปัจจัยที่

เกี่ยวข้องที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วม อาทิ บุคคลได้รับการกระตุ้นที่ดี ทางด้านจิตใจ การรับรู้ทางความรู้สึก และได้รับการสนับสนุนอื่น ๆ จากบุคคลในองค์กรซึ่งผู้นำต้องมีบทบาทในการสนับสนุน

อาภรณ์พันธ์ จันทร์สว่าง (2522: 19) ได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมว่า การมีส่วนร่วมเป็นผลมาจากการเห็นพ้องต้องกันในเรื่อง ความต้องการและทิศทางของการเปลี่ยนแปลง ความเห็นพ้องต้องกันนั้น จะต้องมีมากพอจนเกิดความริเริ่มโครงการเพื่อการปฏิบัติ กล่าวคือต้องเป็นการเห็นพ้องต้องกันของคนส่วนใหญ่ที่จะเข้าร่วมปฏิบัติการและเหตุผลที่คนมาร่วมกันปฏิบัติการได้ จะต้องมีการตระหนักว่า การปฏิบัติการทั้งหมดทำโดยกลุ่มหรือในนามกลุ่มหรือกระทำผ่านองค์กร (Organization) ดังนั้นองค์กรจะต้องเป็นเสมือนตัวทำให้บรรลุถึงความเปลี่ยนแปลงที่ต้องการ

ดังนั้นผู้วิจัยสามารถสรุปความหมายของการมีส่วนร่วมได้ว่า การมีส่วนร่วมหมายถึงการเข้าร่วมอย่างเต็มที่ของกลุ่มบุคคลที่มีความคิดคล้าย ๆ กันเข้ามามีส่วนร่วมอย่างมีอิสรภาพและเสมอภาค โดยเข้าร่วมอย่างเต็มที่มิใช่มีส่วนร่วมอย่างผิวเผิน ซึ่งต้องมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยผู้เข้าร่วมทุกคนต้องได้รับผลประโยชน์เสมอเท่ากัน

ลักษณะและรูปแบบของการมีส่วนร่วม

United Nations Department of International Economic and Social Affairs (1989: 9) ได้กล่าวถึงรูปแบบของการมีส่วนร่วมไว้ 3 รูปแบบคือ

1. การมีส่วนร่วมแบบเป็นไปเอง (Spontaneous) โดยการอาสาสมัครหรือรวมตัวกันเองขึ้นมาเพื่อแก้ปัญหาของตนเอง โดยเป็นการกระทำที่ไม่ได้รับความช่วยเหลือจากภายนอกซึ่งเป็นรูปแบบที่เป็นเป้าหมาย
2. การมีส่วนร่วมแบบชักนำ (Induced) เป็นการเข้าร่วมโดยความต้องการความเห็นชอบหรือการสนับสนุน โดยรัฐบาลเป็นรูปแบบที่เป็นลักษณะทั่วไปของประเทศกำลังพัฒนา
3. การมีส่วนร่วมแบบบังคับ (Conceived) เป็นผู้มีส่วนร่วมภายใต้การดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาลภายใต้การจัดการ โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือโดยการบังคับโดยตรงรูปแบบนี้เป็นรูปแบบที่ผู้กระทำได้รับผลในทันที แต่จะไม่ได้ผลในระยะยาวจะมีผลเสียที่ไม่ได้รับการสนับสนุนจากชุมชนในที่สุด

Macha J.H.J. (1982: 145) ได้กล่าวถึงรูปแบบของการมีส่วนร่วมไว้ 3 รูปแบบคือ

1. การมีส่วนร่วมแบบแข็งขัน (Active) หมายถึงการเข้าร่วมตั้งแต่การริเริ่มและติดตามผลในกระบวนการกำหนดความต้องการ แผนงาน ตลอดจนเข้าร่วมในกิจกรรม การดำเนินงาน และสนใจในผลงานของการพัฒนา

2. การมีส่วนร่วมแบบไม่แข็งขัน (Passive) หมายถึงการเข้าร่วมในส่วนของประชาชน โดยไม่คำนึงถึงความสำคัญของการกำหนดแผนและนโยบาย ตลอดจนไม่สนใจผลของการกระทำในกิจกรรม

3. การมีส่วนร่วมแบบเฉื่อยชา (Inert) หมายถึงการเข้าร่วมโดยการถูกชักจูง จำยอมหรือถูกบังคับ โดยสภาพแวดล้อม บุคคล หรืออื่น ๆ ซึ่งการมีส่วนร่วมแบบนี้จะแปรเปลี่ยนไปตามสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปด้วยเสมอ

ธวัช มกรพงศ์ (2537: 92) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนอาจกระทำได้ 2 ลักษณะได้แก่

1. ชุมชนที่มีความเจริญและประชาชนมีรายได้สูงพอสมควร ประชาชนอาจจะมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นด้วยการออกเงินแทนการใช้แรงงาน ได้แก่ การเสียภาษีให้เทศบาลนำไปพัฒนาท้องถิ่น การพัฒนาแบบนี้ถือเป็นการพัฒนาที่เน้นการใช้เงินหรือทุนเป็นหลัก (Capital-Intensive Development)

2. ในชุมชนที่ยังล้าหลังและยากจน ประชาชนมีรายได้ต่ำไม่มีเงินเสียภาษีการมีส่วนร่วมของประชาชนอาจกระทำได้โดยการใช้แรงงานในการพัฒนาท้องถิ่นแทนการออกเงินเสียภาษี การพัฒนาแบบนี้เน้นการใช้แรงงานเป็นหลัก (Labour-Intensive Development)

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2527: 159) ได้กล่าวถึงรูปแบบการมีส่วนร่วมแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบได้แก่

1. การมีส่วนร่วมโดยตรง (Direct Participation) โดยผ่านองค์กรผู้แทนของประชาชน (Inclusive Organization) เช่น กรรมการกลุ่มต่าง ๆ

2. การมีส่วนร่วมโดยอ้อมหรือการมีส่วนร่วมโดยเปิดโอกาส (Open Participation) โดยผ่านองค์กรผู้แทนที่ไม่ใช่ผู้แทนของประชาชน (Non Representative) เช่น สถาบันหรือหน่วยงานที่เชิญชวนหรือเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเมื่อไรก็ได้ทุกเวลา

วิไล ชติมะ (2556: 29) กล่าวว่า การเข้าไปมีส่วนร่วมนั้นมี 3 ลักษณะ คือ

1. การเข้าไปมีส่วนร่วมและการได้รับประโยชน์จากโครงการ โดยคนในชนบทจะเข้าไปมีส่วนร่วมในโครงการใดโครงการหนึ่งได้ใน 3 ลักษณะ คือ

1.1 การช่วยเหลือในการจัดหาทรัพยากรต่าง ๆ เช่น ทุน ที่ดิน เป็นต้น

1.2 การเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารงานและประสานงานในโครงการนั้น ๆ

1.3 การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ และการเข้าไปมีส่วนร่วมในโครงการใดโครงการหนึ่งนั้น สามารถที่จะได้ผลประโยชน์ต่าง ๆ 3 ลักษณะ คือ

1.3.1 ทางวัตถุ ได้แก่ รายได้ ทรัพย์สิน ฯลฯ

1.3.2 ทางสังคม ได้แก่ การได้รับบริการสาธารณสุขไปทั่ว รวมทั้งการปรับปรุงที่อยู่อาศัย สภาพแวดล้อมให้ดีขึ้น

1.3.3 ทางตัวบุคคล ได้แก่ ความมีชื่อเสียงและความมีหน้ามีตาในสังคม

2. ปัจจัยภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการเข้าไปมีส่วนร่วมในโครงการที่สำคัญ ได้แก่ ตัวบุคคล ความแตกต่างระหว่างบุคคลจะเป็นปัจจัยที่มีส่วนสำคัญต่อการเข้าไปมีส่วนร่วม ได้แก่

2.1 อายุและเพศ

2.2 สถานภาพครอบครัว

2.3 ระดับการศึกษา

2.4 ศาสนา

2.5 การประกอบอาชีพ

2.6 ระดับรายได้

3. ปัจจัยภายในที่เกี่ยวข้องกับการเข้าไปมีส่วนร่วมโครงการ ได้แก่

3.1 ความซับซ้อนของวิชาความรู้ ถ้าโครงการต้องการคนมีทักษะสูง คนที่มีการศึกษาน้อยจะขาดทักษะที่สำคัญก็ไม่อาจเข้าไปมีส่วนร่วมได้

3.2 ความต้องการเงินทุน ถ้าโครงการมีความต้องการเงินทุนมากคนมีฐานะดีก็จะเข้าร่วมโครงการได้ ส่วนคนยากจนก็ไม่อาจเข้าไปมีส่วนร่วมได้

3.3 การเข้าถึงซึ่งการได้ประโยชน์ หากโครงการก่อให้เกิดประโยชน์เห็นได้อย่างแท้จริงคนในชนบทก็เข้าไปมีส่วนร่วมได้มากขึ้น

3.4 ปัจจัยทางสังคม การอยู่ห่างไกลและโดดเดี่ยวจากที่ตั้งของโครงการ มักจะทำให้คนชนบทเข้าไปมีส่วนร่วมได้น้อย

กรณีศึกษา ชมดี (2524: 13) กล่าวถึงรูปแบบของการมีส่วนร่วมและแบ่งรูปแบบของการมีส่วนร่วมออกเป็น 10 แบบคือ

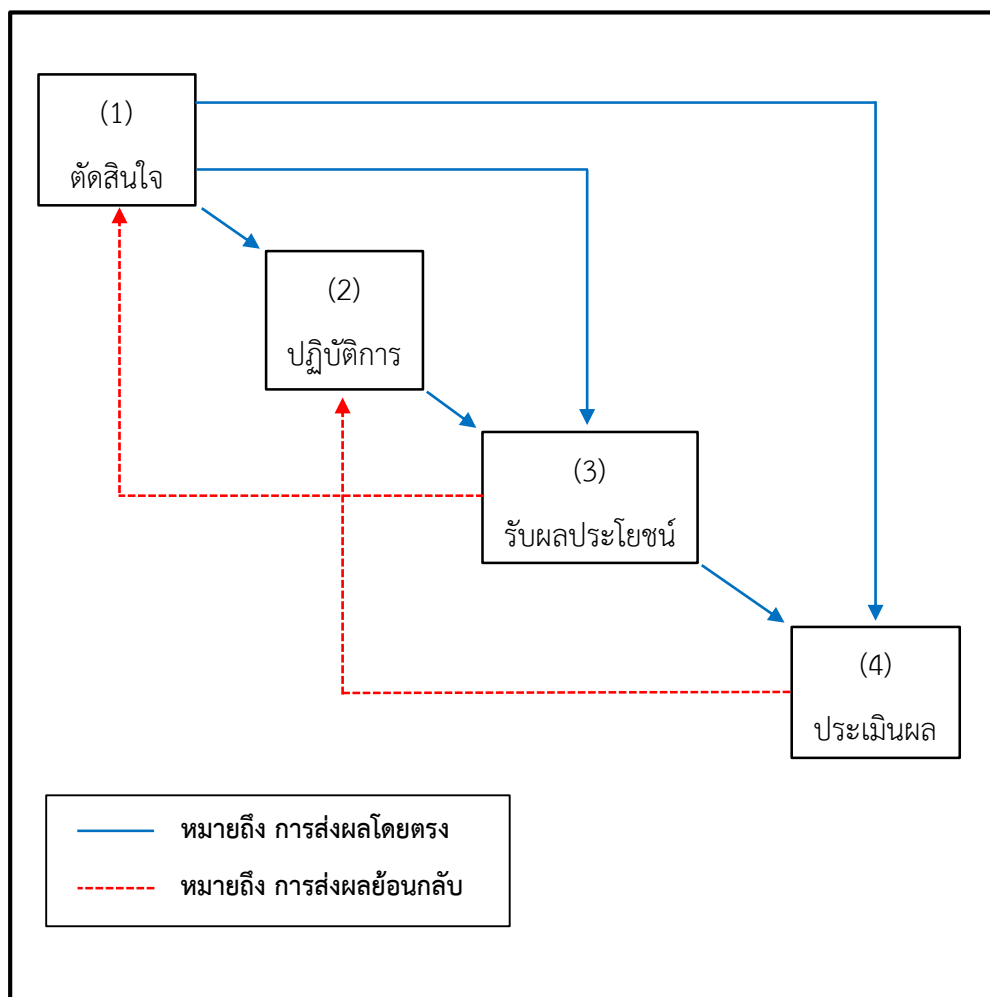
1. การมีส่วนร่วมประชุม (Attendance at meeting)
2. การมีส่วนร่วมออกเงิน (Financial contribution)
3. การมีส่วนร่วมเป็นกรรมการ (Membership on committees)
4. การมีส่วนร่วมเป็นผู้นำ (Position of leadership)
5. การมีส่วนร่วมสัมภาษณ์ (Interviewer)
6. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ชักชวน (Solicitor)
7. การมีส่วนร่วมเป็นผู้บริโภค (Customers)
8. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ริเริ่มหรือผู้เริ่มการ (Entrepreneurs)
9. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ใช้แรงงาน (Employees)
10. การมีส่วนร่วมออกวัสดุอุปกรณ์ (Material Contribution)

โคเฮนและอัฟฮอฟฟ์ Cohen & Uphoff (1977 อ้างใน ยุทธพงษ์ เฮาประมงค์, 2555: 12-13)

ได้อธิบายและวิเคราะห์รูปแบบการมีส่วนร่วมโดยสามารถแบ่งออกเป็น 4 รูปแบบ คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ การตัดสินใจตั้งแต่ระยะเริ่ม การตัดสินใจในช่วงของกิจกรรม และการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรม
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation) ซึ่งอาจเป็นไปในรูปของการเข้าร่วมโครงการให้มีการสนับสนุนด้านทรัพยากร การเข้าร่วมบริหาร การร่วมมือ และการเข้าร่วมแรงร่วมใจ
3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits) ทางด้านต่าง ๆ ประกอบไปด้วย ผลประโยชน์ทางด้านวัสดุ ผลประโยชน์ทางสังคม และผลประโยชน์ส่วนบุคคล
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) เกี่ยวกับการควบคุมและการตรวจสอบในการดำเนินกิจกรรมทั้งหมดและเป็นการแสดงถึงการปรับตัวในการมีส่วนร่วมต่อไป

รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ โคเฮนและอัฟฮอฟฟ์ (Cohen & Uphoff, 1977) แสดงให้เห็นได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในชั้นการตัดสินใจมีความสำคัญมาก สาเหตุว่าการตัดสินใจจะส่งผลต่อการปฏิบัติการและการปฏิบัติการจึงมีผลต่อไปยังการรับผลประโยชน์ และการประเมินผลในขณะเดียวกัน เพราะฉะนั้นการตัดสินใจจะมีผล โดยตรงต่อการรับผลประโยชน์ และการประเมินผลด้วย ได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนตามแนวคิดของ Cohen & Uphoff 1977
ที่มา: Cohen & Uphoff (1977 อ้างใน ยุทธพงษ์ เฮาประมงค์, 2555: 12-13)

กระบวนการและขั้นตอนของการมีส่วนร่วม

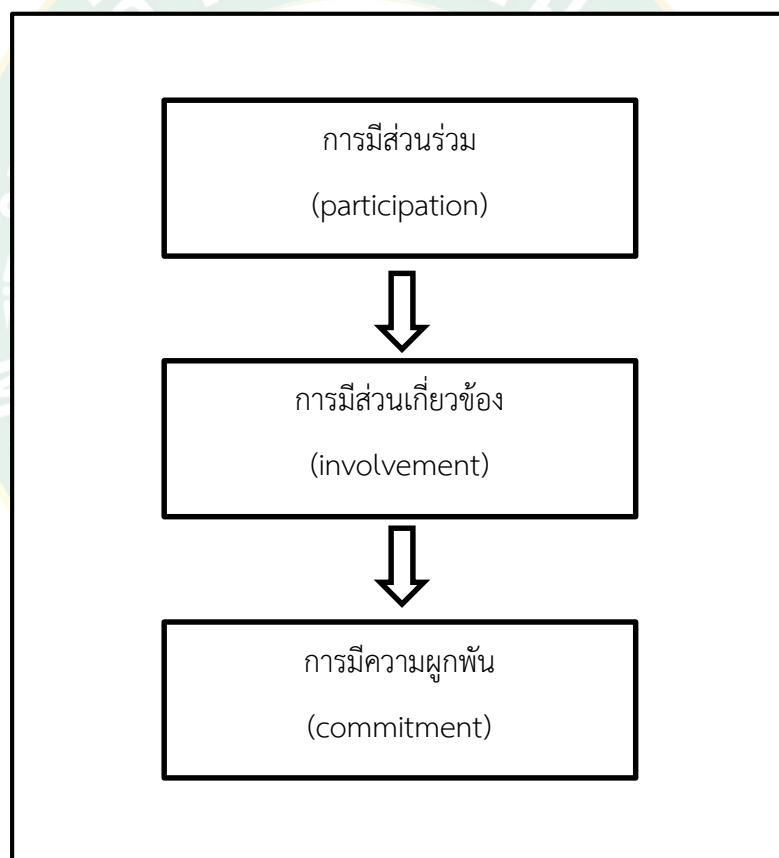
นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2527: 159) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมมีหลายลักษณะ ตั้งแต่การเป็นสมาชิกถึงเป็นผู้นำหรือประธานกรรมการ การเป็นสมาชิก การเป็นสมาชิกที่เข้าร่วมประชุม การเป็นสมาชิกที่บริจาคเงินช่วย การเป็นกรรมการ การเป็นประธานกรรมการ นอกจากนี้แล้วอาจพิจารณาต่อไปนี้ คือพิจารณาว่าสมาชิกผู้นั้นทำอะไร ระหว่างการประชุมและสมาชิกเล่นบทบาทอะไรในการประชุม นอกจากนี้เมื่อพิจารณาถึงลักษณะของผู้มีส่วนร่วมนั้น ลักษณะของผู้มีส่วนร่วมประกอบด้วย เป็นผู้กระทำ คือมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในกิจกรรมเป็นผู้รับผลการกระทำ คือเป็นผู้บริจาคกิจกรรมโดยตรง เป็นสาธารณชนทั่วไป คือประชาชนทั่วไปที่ไม่ได้มีส่วนร่วมเกี่ยวข้องโดยตรง แต่มีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ กล่าวโดยสรุปมี 3 ขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1. ขั้นการจัดตั้งองค์กร เป็นขั้นทำความรู้จักชุมชน เข้าใจความเป็นไปในชุมชน จำแนกกลุ่มเป้าหมาย รวมกลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้องโดยตรง (แม้จะจำนวนน้อย)
2. ขั้นทำงานสัมฤทธิ์ผล เป็นขั้นที่กลุ่ม ๆ ดังกล่าวได้ทำกิจกรรมแล้วสัมฤทธิ์ผล จึงทำให้สามารถดึงประชาชนนอกกลุ่มเข้าร่วมกิจกรรมมากขึ้น
3. ขั้นต่อเนื่องและยุติ เป็นขั้นประเมินผลงานของกลุ่ม หากมีประโยชน์ก็ทำต่อเนื่องหากไร้ประโยชน์ก็ยุติ

รัตนา บุญมัธยะ (2534: 3) ได้สังเคราะห์กระบวนการพัฒนา แบบมีส่วนร่วมของประชาชน จากการทำงานของตนเองเป็นขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นร่วมค้นหาปัญหาและความต้องการพื้นฐานของชาวบ้าน
2. ขั้นร่วมวิเคราะห์สาเหตุปัญหาตัดสินใจเลือกแนวทางการแก้ไขปัญหา นั้น ๆ ตลอดจนวางแผน การดำเนินกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาด้วยตนเอง
3. ขั้นร่วมปฏิบัติการเพื่อแก้ไขปัญหา นั้น ๆ ซึ่งจะส่งผลให้ชาวบ้านมีความรู้สึก ผูกพันเป็นเจ้าของกิจกรรมและผลงานช่วยให้กิจกรรมการพัฒนาต่อเนื่องและยังเป็นกระบวนการ เรียนรู้จากการทำงาน ปฏิบัติงาน
4. ขั้นร่วมรับผลประโยชน์จากกิจกรรมนั้น ๆ
5. ขั้นติดตามประเมินผลเพื่อหาข้อดีข้อด้อยอันเกิดจากการดำเนินกิจกรรม พัฒนาซึ่งจะได้นำมาปรับปรุงแก้ไขต่อไป

เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2537: 187) กล่าวถึงกระบวนการของการมีส่วนร่วมว่า เป็นการที่บุคคลหรือคณะบุคคลเข้ามาช่วยเหลือสนับสนุนการทำประโยชน์ในเรื่องต่าง ๆ หรือกิจกรรมต่าง ๆ อาจเป็นการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจหรือกระบวนการบริหารและประสิทธิผลขององค์การ ขึ้นอยู่กับกระบวนการตัดสินใจหรือกระบวนการบริหารและประสิทธิผลขององค์การขึ้นอยู่กับการรวมพลังของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับองค์กรนั้นในการปฏิบัติภารกิจให้บรรลุเป้าหมาย วิธีการหนึ่งในการรวมพลังความคิดสติปัญญาก็คือ การมีส่วนร่วม การให้บุคคลมีส่วนร่วมในองค์กรนั้น บุคคลจะต้องมีส่วนเกี่ยวข้อง (involvement) ในการดำเนินการปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ เป็นผลให้บุคคลนั้นมีความผูกพัน (commitment) ต่อกิจกรรมและองค์กรในที่สุด ได้ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 กระบวนการของการมีส่วนร่วมในองค์กร

ที่มา: (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2537: 187)

อนงค์ พัฒนจักร (2535) ได้เสนอขั้นตอนการมีส่วนร่วมที่ถือว่าเป็นขั้นตอนจริงหรือสมบูรณ์ ประกอบด้วย 8 ขั้นตอนดังนี้

1. การวางแผน ประชาชนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา จัดลำดับความสำคัญตั้งเป้าหมาย กำหนดการใช้ทรัพยากร กำหนดวิธีการติดตามและการประเมินผล ที่สำคัญจะต้องมีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้วย

2. การดำเนินกิจกรรม ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการจัดสรร ควบคุมทางการเงินและการบริหาร

3. การใช้ประโยชน์ ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการนำเอากิจกรรมใช้ประโยชน์ได้ซึ่งเป็นการเพิ่มระดับของการพึ่งพาตนเองและการควบคุมทางสังคม

4. การได้รับประโยชน์ ประชาชนจะต้องได้รับการแจกจ่ายผลประโยชน์จากชุมชนในพื้นที่เท่ากัน ซึ่งอาจจะเป็นผลประโยชน์ส่วนตัว สังคม หรือวัตถุก็ได้

5. การร่วมจัดหรือปรับปรุงระบบ การบริหารงานพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

6. การร่วมการลงทุนในกิจกรรมโครงการของชุมชนตามขีดความสามารถของตนเองและหน่วยงาน

7. การร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการและกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

8. การร่วมควบคุม ติดตาม ประเมินผล และร่วมบำรุงรักษาโครงการและกิจกรรมที่ได้ทำไว้ ทั้งโดยเอกชนและรัฐบาลให้ใช้ประโยชน์ได้ตลอดไป

เจมส์ คัดด์ ปิ่นทอง (2528: 10) ได้แยกแยะขั้นตอนที่ประชาชนควรมีส่วนร่วมไว้เป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาของชาวชนบท

ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนแรกที่สำคัญที่สุด เพราะถ้าประชาชนยังไม่สามารถเข้าใจปัญหาและสาเหตุของปัญหาด้านตัวของเขาเอง กิจกรรมต่าง ๆ ที่ตามมาก็ไร้ประโยชน์ เพราะชาวชนบทจะขาดความเข้าใจและมองไม่เห็นความสำคัญของกิจกรรมนั้น สิ่งหนึ่งที่แน่นอนที่สุดคือ ชาวชนบทเป็นผู้อยู่กับปัญหาและรู้ปัญหาตัวเองดีที่สุด แต่มนุษย์ย่อมมองไม่เห็นถึงปัญหาของตัวเองจนกว่าจะมีเพื่อนมาช่วยให้หันวิเคราะห์ถึงปัญหาและสาเหตุของปัญหาของตนเองได้เด่นชัดยิ่งขึ้น

2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินกิจกรรม

การวางแผนดำเนินกิจกรรมเป็นขั้นตอนต่อไปที่ขาดไม่ได้ เพราะถ้าหากเจ้าหน้าที่หรือนักพัฒนาต้องการเพียงแต่ผลงานการพัฒนาวัตถุให้เสร็จสิ้น โดยฉับไวก็จะดำเนินกิจกรรมการวางแผนงานเสียด้วยตนเอง ผลที่ตามมาก็คือต่อไปเมื่อเขาขาดเจ้าหน้าที่ชาวชนบทก็จะไม่สามารถดำเนินกิจกรรมการวางแผนได้ด้วยตนเอง จะมีความยากลำบากที่จะผลักดันเจ้าหน้าที่หรือนักพัฒนาทำหน้าที่เป็นเพียงเพื่อนของชาวชนบทในการช่วยกันวางแผนการดำเนินงาน เพราะชาวชนบทโดยทั่ว ๆ ไปได้รับการศึกษาน้อย แต่ถ้าเราไม่ทำให้ชาวชนบทมีส่วนร่วมในขั้นตอนนี้ โอกาสที่ชาวชนบทจะได้รับการศึกษาแล้วการพัฒนาก็จะหมดไป เจ้าหน้าที่หรือนักพัฒนาจะต้องทำใจให้ได้ว่า การศึกษาใดก็ตามต้องเริ่มความยาก ง่าย เร็ว ช้า จากระดับผู้ที่ได้รับการศึกษาไม่ใช่จากระดับความรู้ความสามารถของตน

3. การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติงาน

ถึงแม้ว่าชาวชนบทยากจนและขาดแคลนทรัพยากร แต่ชาวชนบทก็มีทรัพยากรที่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการลงทุนและการปฏิบัติงานได้ เพราะจากประสบการณ์ทำงานชนบท อย่างน้อยชาวชนบทมีแรงงานของตนเองเป็นขั้นต่ำที่สุดที่สามารถจะเข้าร่วมได้ ในหลาย ๆ แห่งชาวชนบทจะสามารถร่วมลงทุนในกิจการหลาย ๆ ประเภทได้ การร่วมลงทุนและปฏิบัติงานจะทำให้ชาวชนบทคิดต้นทุนให้กับตนเองในการดำเนินงาน และจะระมัดระวังรักษากิจการที่ทำเพราะเขาจะมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ ซึ่งต่างไปจากสภาพการลงทุนและการปฏิบัติงานทั้งหมดปัจจัยภายนอกจะมีอะไรเสียหายก็มีได้เดือดร้อนมากนักและการบำรุงรักษาจะไม่เกิด เพราะเมื่อไม่ใช่ของเขา เขาก็จะไม่บำรุง ไม่รักไม่ห่วงแหนมัน นอกจากนั้นการร่วมปฏิบัติงานด้วยตนเองให้ได้เรียนรู้กิจการอย่างใกล้ชิด และเมื่อเห็นประโยชน์ก็สามารถดำเนินกิจกรรมชนิดนี้ด้วยตนเองต่อไปได้

4. การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลงาน

ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนสุดท้ายที่สำคัญอย่างยิ่งอีกเหมือนกัน เพราะถ้าหากการติดตามงานและการประเมินผลงานจากการที่มีส่วนร่วมของชาวชนบท แต่การดำเนินการโดยบุคคลภายนอกชาวชนบทย่อมจะไม่ได้ประเมินตนเองว่า งานที่ทำไปนั้นได้รับผลประโยชน์หรือไม่อย่างไร ไม่ได้ประเมินด้วยตนเองให้รู้แจ้งว่าดีหรือไม่ดีอย่างไร แน่نونที่สุดอาจมีผู้โต้แย้งว่าการประเมินที่เที่ยงธรรมที่สุดน่าจะมาจากบุคคลภายนอกที่ไม่ได้ยุ่งเกี่ยวกับกิจการนั้น ๆ แต่ถ้าคิดถึงจุดหมายของการผสมผสานระหว่างคนภายนอกน่าจะเกิดประโยชน์ตามวัตถุประสงค์มากกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งส่วนประกอบ

ของคนที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับกิจกรรมจะเป็นชาวชนบทในหมู่บ้านอื่นมาร่วมประเมินด้วยก็จะเกิดประโยชน์ไม่น้อย เพราะนอกจากเป็นการเผยแพร่กิจกรรมออกไปแล้ว ชาวชนบทเองจะเข้าใจและมองคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ คล้ายคลึงกับชาวชนบทด้วยตัวเอง

ขบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนดังกล่าวข้างต้น หากพิจารณาจากทัศนคติของเจ้าหน้าที่ และจะเห็นได้ว่า ไม่ใช่ของง่ายที่จะดำเนินการให้ครบวงจรดังกล่าว เพราะเจ้าหน้าที่มีแนวโน้มที่จะใช้วิธีที่จะเข้าไปหาชาวชนบทเพื่อ ชี้แจง อบรม สั่งสอน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงทัศนคติของเจ้าหน้าที่ ตนเป็นผู้สูงกว่า มีความรู้มากกว่า ซึ่งเป็นสิ่งที่น่าเห็นใจเจ้าหน้าที่เป็นอย่างยิ่ง เพราะเจ้าหน้าที่เองก็เป็นหนึ่งในโครงสร้างสังคมตามที่ได้กล่าวมาแล้วและยิ่งมาได้พบกับชาวบ้านที่มีทัศนคติที่คล้ายคลึงกันที่คิดว่าเจ้าหน้าที่เป็นผู้มีทรัพยากร เป็นผู้มีอำนาจ มีความรู้ มีทุกสิ่งทุกอย่างสูงกว่า การคาดหวังของชาวบ้านต่อตัวเจ้าหน้าที่ในลักษณะดังกล่าวย่อมจะทำให้เจ้าหน้าที่ลืมนลืมหลักการได้ไม่ยากเลย เทคนิคในการทำงานกับชาวบ้านจึงเป็นของที่จำเป็นอย่างยิ่ง

แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์การเกษตร

ความเป็นมาของสหกรณ์

กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2545: 19-22) การสหกรณ์ในประเทศไทย เกิดขึ้นได้โดยมีมูลเหตุมาจากสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ประเทศไทยได้เริ่มมีการติดต่อค้าขายกับต่างประเทศมากขึ้น ระบบเศรษฐกิจของชนบทก็ค่อย ๆ เปลี่ยนจากระบบเศรษฐกิจแบบเพื่อเลี้ยงตัวเองมาสู่ระบบเศรษฐกิจแบบเพื่อการค้า ความต้องการเงินทุนในการขยายการผลิตและการครองชีพจึงมีเพิ่ม ชาวนาที่ไม่มีทุนรอนของตนเองก็หันไปกู้ยืมเงินจากบุคคลอื่น ทำให้ต้องเสียดอกเบี้ยในอัตราสูงและยังถูกเอาเปรียบจากพ่อค้านายทุนทุกวิถีทางอีกด้วยชาวนาจึงตกเป็นฝ่ายเสียเปรียบอยู่ตลอดเวลา ทำนาได้ข้าวเท่าใดก็ต้องขายใช้หนี้เกือบหมด นอกจากนี้การทำนาก็ยังมีผลผลิตที่ไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับสภาพดินฟ้าอากาศถ้าปีไหนผลผลิตเสียหายก็จะทำให้หนี้สินพอกพูนมากขึ้นเรื่อย ๆ จนลูกหนี้บางรายต้องโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินให้แก่ เจ้าหนี้และกลายเป็นผู้เช่านาหรือเร่ร่อนไม่มีที่ดินทำกินไปในที่สุด

จากสภาพปัญหาความยากจนของชาวนาในสมัยนั้น ทำให้ทางราชการคิดหาวิธีช่วยเหลือด้วยการจัดหาเงินทุนมาให้กู้และคิดดอกเบี้ยในอัตราต่ำ ความคิดนี้ได้เริ่มขึ้นในปลายรัชกาลที่ 5 โดยกำหนดวิธีการที่จะช่วยชาวนาในด้านเงินทุนไว้ 2 วิธีคือ

วิธีที่ 1 จัดตั้งธนาคารเกษตรเพื่อให้เงินกู้แก่ชาวนา แต่ขัดข้องในเรื่องเงินทุนและหลักประกันเงินกู้ความ วิธีนี้จึงระงับไป

วิธีที่ 2 วิธีการสหกรณ์ประเภทหาทุน วิธีนี้เกิดจากรัฐบาลโดยกระทรวงพระคลังมหาสมบัติในปัจจุบันคือกระทรวงการคลัง ได้เชิญ เซอร์เบอร์นาร์ด ฮันเตอร์ หัวหน้าธนาคารแห่ง มัดราส ประเทศอินเดียเข้ามาสำรวจหาช่องทางช่วยเหลือชาวนา ได้เสนอว่าควรจัดตั้ง ธนาคารให้ กุ้ย้มแห่งชาติ ดำเนินการให้กุ้ย้มแก่เกษตรกร โดยมีที่ดินและหลักทรัพย์อื่นเป็นหลักประกัน เพื่อป้องกันมิให้ชาวนาที่ กุ้ย้มเงินทอดทิ้งที่นาหลบหนีสิน ส่วนการควบคุมเงินกู้และการเรียกเก็บเงิน ท่านได้แนะนำให้จัดตั้งเป็นสมาคมที่เรียกว่า โคออปอเรทีฟ โซไซตี้ (Cooperative Society) โดยมีหลักการร่วมมือกัน เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันซึ่งคำนี้พระราชวงศ์เธอกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ ได้ทรงบัญญัติศัพท์เป็นภาษาไทยว่า สมาคมสหกรณ์ จึงกล่าวได้ว่า ประเทศไทยเริ่มศึกษาวิธีการสหกรณ์ขึ้น ในปีพ.ศ. 2457 แต่ก็ยังมีได้ดำเนินการอย่างไร จนกระทั่ง ในปีพ.ศ. 2458 ได้มีการเปลี่ยนกรมสถิติพยากรณ์เป็น กรมพาณิชย์และสถิติพยากรณ์ ประกอบด้วยส่วนราชการ 3 ส่วน คือ การพาณิชย์ การสถิติพยากรณ์ และการสหกรณ์

การจัดตั้งส่วนราชการสหกรณ์นี้ก็เพื่อจะให้มิมีเจ้าหน้าที่ดำเนินการทดลองจัดตั้งสหกรณ์ขึ้น และพระราชวรวงศ์เธอกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ ในฐานะทรงเป็นอธิบดีกรมพาณิชย์และสถิติพยากรณ์ ขณะนั้น ได้ทรงพิจารณาเลือกแบบอย่างสหกรณ์เครดิตที่จัดตั้งกันอยู่ในต่างประเทศหลายแบบในที่สุด ก็ทรงเลือกแบบ ไรฟ์ไฟเซิน และทรงยืนยันไว้ในรายงานสหกรณ์ฉบับแรกว่า เมื่อได้พิจารณาได้ตกลงเลือกสหกรณ์ชนิดที่เรียกว่าไรฟ์ไฟเซิน ซึ่งเกิดขึ้นในเยอรมันและมีจุดมุ่งหมายที่จะอุปถัมภ์คนจน ผู้ประกอบกิจการย่อยม ๆ เห็นว่าเป็นสหกรณ์ชนิดที่เหมาะสมที่สุด สำหรับประเทศไทย จากการที่พระองค์ท่านทรงเป็นผู้บุกเบิกริเริ่มงานสหกรณ์ขึ้นในประเทศไทย บุคคลทั้งหลายในขบวนการสหกรณ์จึงถือว่าพระองค์ทรงเป็น พระบิดาแห่งการสหกรณ์ไทย

สำหรับรูปแบบของไรฟ์ไฟเซินก็คือ สหกรณ์เพื่อการกุ้ย้มเงินที่มีขนาดเล็ก สมาชิกจะได้มีความรับผิดชอบร่วมกัน ทำให้สะดวกแก่การควบคุม ท้องที่ที่ได้รับการพิจารณาให้จัดตั้งสหกรณ์ คือ จังหวัดพิษณุโลก เนื่องจากเป็นจังหวัดที่มีผู้คนไม่หนาแน่นและเป็นราษฎรที่เพิ่งอพยพมาจาก ทางใต้ จึงต้องการช่วยเหลือผู้อพยพซึ่งประกอบอาชีพการเกษตรให้ตั้งตัวได้ รวมทั้งเพื่อเป็นการชักจูงราษฎร ในจังหวัดอื่นที่มีผู้คนหนาแน่นให้อพยพมาในจังหวัดนี้และเข้าทำประโยชน์ในที่ดินอย่างเต็มที่ ต่อมากรมพาณิชย์และสถิติพยากรณ์ จึงได้ทดลองจัดตั้งสหกรณ์หาทุนขึ้น ณ ท้องที่ อำเภอเมือง

จังหวัดพิษณุโลก เป็นแห่งแรกใช้ชื่อว่า สหกรณ์วัดจันทร์ ไม่จำกัดสินใช้ โดยจดทะเบียนเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2459 มีพระราชวรวงศ์เธอกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ เป็นนายทะเบียนสหกรณ์พระองค์แรก นับเป็นการเริ่มต้นการสหกรณ์ในประเทศไทยอย่างสมบูรณ์

ในระยะแรกตั้งสหกรณ์วัดจันทร์ไม่จำกัดสินใช้มีสมาชิกจำนวน 16 คน ทุนดำเนินงาน 3,080 บาท ซึ่งเป็นเงินจากค่าธรรมเนียมแรกเข้า 80 บาท และเงินทุนจำนวน 3,000 บาท ได้อาศัยเงินกู้จาก แบงก์สยามกัมมาจล จำกัด ซึ่งก็คือธนาคารไทยพาณิชย์ในปัจจุบัน โดยมีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติเป็นผู้ค้ำประกันและเสียดอกเบี้ยให้ธนาคารในอัตราร้อยละ 6 ต่อปีคิดดอกเบี้ยจากสมาชิกในอัตราร้อยละ 12 ต่อปีกำหนดให้สมาชิกส่งคืนเงินต้นในปีแรกจำนวน 1,300 บาท แต่เมื่อครบกำหนดสมาชิกสามารถส่งคืนเงินต้นได้ถึง 1,500 บาท ทั้งส่งดอกเบี้ยได้ครบทุกรายแสดงให้เห็นว่าการนำวิธีการสหกรณ์เข้ามาช่วยแก้ไขความเดือดร้อนของชาวนาได้ผลและจากความสำเร็จของสหกรณ์วัดจันทร์ไม่จำกัดสินใช้ รัฐบาลจึงได้คิดขยายกิจการสหกรณ์ไปยังจังหวัดอื่น ๆ แต่การจัดตั้งสหกรณ์ในระยะแรกนั้น นอกจากจะมีข้อจำกัดเรื่องเงินทุนแล้วยังมีข้อจำกัดในทางกฎหมายด้วย เพราะพระราชบัญญัติเพิ่มเติมสมาคม พ.ศ. 2459 ทำให้การจัดการสหกรณ์ไม่กว้างขวางพอที่จะขยายสหกรณ์ออกไป หากจะให้การจัดตั้งสหกรณ์เจริญก้าวหน้าและมีความมั่นคงจะต้องออกกฎหมายควบคุมให้มีขอบเขตกว้างขวาง ดังนั้นในเวลาต่อมาทางราชการจึงได้ประกาศยกเลิกพระราชบัญญัติเพิ่มเติมสมาคม พ.ศ. 2459 แล้วประกาศใช้พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2471 นับเป็นกฎหมายสหกรณ์ฉบับแรก พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้เปิดโอกาสให้มีการรับจดทะเบียน สหกรณ์ประเภทอื่น ๆ จากนั้นได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2471 อีก 3 ครั้ง นับว่าการประกาศใช้พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2471 ช่วยให้การจัดตั้งสหกรณ์ได้ขยายออกไปอีกมาก

ปีพ.ศ. 2478 มีการริเริ่มจัดตั้งสหกรณ์เช่าซื้อที่ดินที่จังหวัดปทุมธานีและได้จัดตั้งสหกรณ์ประเภทใหม่ ๆ ขึ้นอีกหลายประเภท เช่นสหกรณ์บำรุงที่ดิน สหกรณ์การชาย สหกรณ์นิคมฝ่ายสหกรณ์หาทุนและบำรุงที่ดิน ในปีพ.ศ. 2480 ร้านสหกรณ์ได้ถูกจัดตั้งขึ้นเป็นแห่งแรก ที่อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ชื่อว่าร้านสหกรณ์บ้านเกาะจำกัดสินใช้ มีสมาชิกแรกตั้ง 279 คน และได้มีการจัดตั้งร้านสหกรณ์ในลักษณะนี้ขึ้นทั้งในส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจและส่วนของประชาชน

การเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญที่สุด ของขบวนการสหกรณ์ในประเทศไทยก็คือการควบ สหกรณ์หาทุนเข้าด้วยกัน โดยทางราชการได้ออกพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511 เปิดโอกาสให้ สหกรณ์หาทุนขนาดเล็กที่ดำเนินธุรกิจเพียงอย่างเดียวควบเข้ากันเป็นขนาดใหญ่ สามารถขยายการ ดำเนิน

ธุรกิจเป็นแบบอเนกประสงค์ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่สมาชิกได้มากกว่า ด้วยเหตุนี้สหกรณ์ หาทุนจึงแปรสภาพเป็นสหกรณ์การเกษตรมาจนปัจจุบันและในปี พ.ศ. 2511 สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยได้ถือกำเนิดขึ้นมาเพื่อเป็นสถาบันสำหรับให้การศึกษาแก่สมาชิกสหกรณ์ทั้งประเทศมีหน้าที่ติดต่อประสานงานกับสถาบันสหกรณ์ต่างประเทศ เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์และความช่วยเหลือร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์สากลในด้านอื่น ๆ ที่มีใช้เกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจ โดยมีสหกรณ์ทุกประเภทเป็นสมาชิกซึ่งประเทศไทยได้กำหนดประเภทสหกรณ์ไว้ 6 ประเภทตามประกาศกฎกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2516 ประกอบด้วย สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์นิคม สหกรณ์ประมง สหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์ร้านค้า และสหกรณ์บริการ อีกทั้งตาม พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 ซึ่งถือใช้อยู่ในปัจจุบัน ได้เพิ่มเติมบทบัญญัติที่ว่าด้วย คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติกองทุนพัฒนาสหกรณ์ (กพส.) การแบ่งแยกสหกรณ์ สมาชิกสมทบและอื่นๆ ซึ่งนับว่าเป็นประโยชน์ต่อขบวนการสหกรณ์อย่างมาก นับแต่สหกรณ์ได้ ถือกำเนิดขึ้นในประเทศไทยจวบจนปัจจุบัน ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ในธุรกิจต่าง ๆ ได้สร้างความเชื่อถือเป็นที่ไว้วางใจของสมาชิกจนทำให้จำนวนสหกรณ์ จำนวนสมาชิก ปริมาณเงินทุน และผลกำไรของสหกรณ์เพิ่มขึ้นทุกปีการสหกรณ์ในประเทศไทยจึงมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศ โดยเฉพาะต่อประชาชนที่ยากจน สหกรณ์จะเป็นสถาบันทางเศรษฐกิจและสังคมที่ช่วย แก้ไขปัญหาในการประกอบอาชีพ และช่วยยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น

มองภาพโดยรวมสหกรณ์เริ่มเกิดจาก มูลเหตุการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของไทย ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ที่มีการค้าขายกับต่างประเทศ ทำให้ระบบเศรษฐกิจแบบเพื่อเลี้ยงตนเอง หรือเศรษฐกิจแบบพอเพียง ต้องผันตัวเองมาสู่ระบบเศรษฐกิจแบบการค้า ความต้องการเงินทุนในการขยายการผลิตเป็นสิ่งจำเป็น ซึ่งทำให้ชาวนาหรือเกษตรกรต้องหันไปกู้เงินจากบุคคลภายนอก และเสียเปรียบในเรื่องอัตราดอกเบี้ย ซึ่งมีอัตราสูง ซึ่งทางรัฐบาลก็ได้พยายามหาทางแก้ไข โดยต้องการให้เกษตรกรร่วมกันแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง โดยการศึกษาวิธีการต่าง ๆ ในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของพี่น้องเกษตรกร จนถึงขั้นทดลองจัดตั้งสหกรณ์วัดจันทร์ไม่จำกัดสินใช้ขึ้นที่ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก และสามารถแก้ไขปัญหาของเกษตรกรได้เป็นอย่างดีและเป็นต้นแบบของสหกรณ์ในประเทศไทย

ปัจจุบันสหกรณ์ประเภทสหกรณ์การเกษตรในประเทศไทย ได้ขยายการเจริญเติบโตทั้งจำนวนสหกรณ์และจำนวนสมาชิก เพื่อการช่วยเหลือซึ่งตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันอย่างกว้างขวาง

ความหมายสหกรณ์

กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2542: 1) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัววราชกาลที่ 9 ได้พระราชทานพระราชดำรัส เนื่องในโอกาสที่ผู้นำสหกรณ์เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ณ ศาลาดุสิดาลัย เมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม พ.ศ. 2521 ให้ความหมายสหกรณ์ว่า สหกรณ์แปลว่า การทำงานร่วมกัน การทำงานร่วมกันนั้นลึกซึ้งมาก เพราะจะต้องร่วมมือกันทุกด้าน ทั้งในด้านงานการที่ทำด้วยร่างกาย ทั้งในด้านงานการที่ทำด้วยสมองและงานการที่ทำด้วยใจ ทุกอย่างนี้ขาดไม่ได้ต้องพร้อม

พระราชวรวงศ์เธอกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ (2549 อ้างใน บุญล้วน อุดมพันธ์, 2553: 23) สหกรณ์หมายถึง เป็นองค์กรที่มีบุคลากรหลากหลายร่วมมือกันจัดตั้งด้วยความสมัครใจ โดยยึดหลักการบริหารจัดการด้วยความเสมอภาคเพื่อส่งเสริมประโยชน์ทางเศรษฐกิจของตน

พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ (2534: 520) ให้ความหมายของคำว่า “สหกรณ์” หมายถึง งานร่วมมือกันเพื่อหากำไรหรือประโยชน์วิธีการจัดการอย่างหนึ่งที่บุคคลพอใจ ร่วมมือกันเพื่อผลทางเศรษฐกิจโดยแบ่งกำไรเสมอกัน

กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2545: 9) ความหมายของสหกรณ์ (Cooperatives) สหกรณ์ คือ องค์กรของบรรดาบุคคลซึ่งรวมกลุ่มกันโดยสมัครใจในการดำเนินวิสาหกิจที่พวกเขาเป็นเจ้าของร่วมกันและควบคุมตามหลักประชาธิปไตยเพื่อสนองความต้องการ (อันจำเป็น) และความหวังร่วมกันทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

พระราชบัญญัติสหกรณ์ (2542: 2) ความหมายของสหกรณ์ในทางกฎหมายตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 กำหนดไว้ในมาตรา 4 ว่า สหกรณ์หมายความว่าคณะบุคคลซึ่งร่วมกันดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม โดยช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันและได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้

สุวรรณา สุวโศต (2541: 3-4) ถ้าพิจารณาตามที่มาของคำศัพท์คำว่า “สหกรณ์” ก็หมายถึง “การทำงานร่วมกัน” ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า “co-operative” แต่ตามคำนิยาม สากลที่กำหนดขึ้นโดย ICA5 ในปัจจุบันสรุปกำหนดไว้ว่า “สหกรณ์ คือ สมาคมอิสระของบุคคลหมู่หนึ่งซึ่ง ร่วมกันด้วย

ความสมัครใจ เพื่อบรรลุความต้องการร่วมกันทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ด้วยการเป็น
เจ้าของกิจการร่วมกันและควบคุมกิจการนั้นด้วยวิถีทางประชาธิปไตย”

อุดม เขยกีวงศ์ และนคร จิโรจพันธ์ (2540: 1-2) กล่าวว่า มีผู้ให้คำนิยาม “สหกรณ์”
(Cooperative) ไว้ต่าง ๆ กัน ดังนี้

1. สหกรณ์เป็นวิธีจัดงานรูปหนึ่ง ซึ่งบุคคลหลายคนเข้าร่วมกัน โดยความสมัครใจของตนเอง
ในฐานะที่เป็นมนุษย์เท่านั้น และโดยมีสิทธิเสมอหน้ากันหมด เพื่อบำรุงตนเองให้เกิดความจำเริญ
ในทางทรัพย์สิน

2. การสหกรณ์คือการช่วยตนเอง ซึ่งบังเกิดผลโดยการรวบรวมกันจัดตั้งขึ้นเป็น องค์การ

3. สมาคมสหกรณ์เป็นที่รวมคน ด้วยความมุ่งหมายในลักษณะหุ้นส่วนการค้า ซึ่งจัดกันในกลุ่ม
ผู้มีทรัพย์สินน้อย และวางวิธีการโน้มไปในทางมิให้เกิดความเห็นแต่ประโยชน์ส่วนตัว โดยวางเงื่อนไขไว้ว่า
สมาชิกจะได้รับประโยชน์แบ่งตามส่วนแห่งกิจการงานที่กระทำกับสมาคม

4. สมาคมสหกรณ์คือ ชุมชนซึ่งรวมงานกันโดยสมัครใจ และโดยยึดถือหลักประชาธิปไตยเป็น
ที่ตั้ง โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะจัดหาสินค้ามาจำหน่ายแก่สมาชิก และการรับใช้แก่สมาชิก หรือเพื่อให้
สามารถประกอบการผลิตรกรรมเพื่อจำหน่าย หรือจัดการขายผลิตผลของสมาชิก หรือจัดหาทุน
ให้สมาชิกกู้ยืม หรือรวมวัตถุประสงค์เหล่านี้เข้าด้วยกัน และในขณะเดียวกันเฉลี่ยผลประโยชน์ที่
เกิดขึ้น เนื่องจากการนี้ให้แก่สมาชิกตามสัดส่วน ซึ่งได้ตกลงเห็นพร้อมกันว่าเป็นที่ยอมรับสำหรับ
สมาชิกแต่ละคน และสำหรับหมู่คณะ

5. สหกรณ์หมายถึง องค์การแบบหนึ่งที่มีกลุ่มบุคคลตั้งแต่สิบคนขึ้นไป ร่วมกันจัดตั้ง โดย
วิธีการที่ถูกต้องตามกฎหมาย เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนในการประกอบอาชีพอย่างเดียวกัน
โดยวิธีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตามหลักและวิธีการสหกรณ์โดยมิได้มุ่งหวังผลกำไร

ปัญญา หิรัญศรี และคณะ (2549: 5-6) กล่าวว่าผู้รู้ได้ให้คำจำกัดความของสหกรณ์ ดังนี้

1. ฮิวเบิร์ต คัลเวอร์ต (Hubert Calvert) ได้ให้คำจำกัดความว่า สหกรณ์เป็นวิธีการจัด
องค์การรูปหนึ่งซึ่งบุคคลหลายคนเข้าร่วมกันโดยความสมัครใจ ในฐานะของความเป็นมนุษย์ โดยการ
มีสิทธิเสมอหน้ากันหมด เพื่อการสร้าง ความจำเริญทางทรัพย์สินของเขาเหล่านี้

2. ชาร์ล จีต (Charles Gide) นักสหกรณ์และนักเศรษฐศาสตร์ชาวฝรั่งเศสได้ให้คำจำกัด
ความว่า สหกรณ์คือ สมาคมที่มุ่งกำจัดเสียซึ่งกำไร

3. เอส. เอส. ตาลมาคี (S.S. Talmaki) นักสหกรณ์ชาวอินเดีย ได้ให้คำจำกัดความว่า สหกรณ์เป็นวิธีประกอบการชนิดหนึ่ง ซึ่งบุคคลหลายคนร่วมงานกันด้วยใจสมัครตามหลักแห่งความเสมอภาคเพื่อส่งเสริมผลประโยชน์ในทางเศรษฐกิจโดยวิธีสุจริต

4. ซี. อาร์. เฟย์ (C.R. Fay) ได้ให้คำจำกัดความว่า สมาคมสหกรณ์เป็นที่รวมคนด้วยความมุ่งหมายเพื่อการค้าร่วมกัน ซึ่งจัดตั้งขึ้นในหมู่ผู้ที่มีทรัพย์สินน้อย โดยดำเนินการไปในทางที่ไม่เห็นแก่ตัวบนเงื่อนไขที่วางไว้ว่า สมาชิกจะได้รับผลประโยชน์ตามส่วนแบ่งแห่งกำไรในกิจการงานที่กระทำ

5. ฮานส์เกบฮาร์ด (Harnes Gebhard) นักเศรษฐศาสตร์และสหกรณ์ชาวฟินแลนด์ ได้ให้คำจำกัดความว่า สมาคมสหกรณ์เป็นที่รวมคน ตั้งขึ้นตามหลักการเสมอภาคไม่จำกัดจำนวนสมาชิก และเพื่อวัตถุประสงค์ที่จะดำเนินการตามหลักเศรษฐกิจ เพื่อส่งเสริมฐานะทางการเงินและการดำเนินอาชีพ ของสมาชิก ด้วยวิธีช่วยตนเองตามลำพัง หรือช่วยตนเองด้วยความสนับสนุนของรัฐบาล โดยมีข้อแม้ว่าผลกำไรจากประโยชน์ของการกระทำร่วมกันจะต้องแบ่งตามส่วนของงานที่สมาชิกคนหนึ่ง ๆ กระทำ มิใช่แบ่ง ตามส่วนแห่งเงินทุน

จากนิยามความหมายของสหกรณ์ พอที่จะสรุปความหมายของสหกรณ์ว่า สหกรณ์เป็นองค์การที่เข้าร่วมด้วยความสมัครใจของสมาชิก เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนโดยสมาชิกทุกคนมีความเสมอภาคและมีได้หวังผลกำไรสูงสุด

พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542

พระราชบัญญัติสหกรณ์ (2542: 10-12) กล่าวถึง การจัดตั้งสหกรณ์และการจดทะเบียนสหกรณ์

หมวด 3 สหกรณ์ ส่วนที่ 1 การจัดตั้งและการจดทะเบียนสหกรณ์

มาตรา 33 สหกรณ์จะตั้งขึ้นได้โดยการจดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้ และต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมของบรรดาสมาชิก โดยวิธีช่วยตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามหลักสหกรณ์ ได้แก่

- 1) มีกิจกรรมร่วมกันตามประเภทสหกรณ์ที่ขอจดทะเบียน
- 2) มีสมาชิกเป็นบุคคลธรรมดาและบรรลุนิติภาวะ
- 3) มีทุนซึ่งแบ่งเป็นหุ้นมีมูลค่าเท่า ๆ กัน และสมาชิกแต่ละคนจะต้องถือหุ้นอย่างน้อยหนึ่งหุ้นแต่ไม่เกินหนึ่งในห้าของหุ้นที่ชำระแล้วทั้งหมด

4) มีสมาชิกซึ่งมีคุณสมบัติตามที่กำหนดในข้อบังคับภายใต้บทบัญญัติมาตรา 43

มาตรา 34 ผู้ซึ่งประสงค์จะเป็นสมาชิกของสหกรณ์ที่ขอจัดตั้งขึ้น ต้องประชุมกันเพื่อคัดเลือกผู้ที่มาประชุมให้เป็นคนะผู้จัดตั้งสหกรณ์ จำนวนไม่น้อยกว่าสิบคน เพื่อดำเนินการจัดตั้งสหกรณ์ โดยให้คณะผู้จัดตั้งสหกรณ์ดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1) พิจารณาเลือกประเภทของสหกรณ์ที่จะจัดตั้งขึ้นตามกำหนดในกฎกระทรวง และพิจารณากำหนดวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ที่จะจัดตั้งขึ้น

2) กำหนดแผนดำเนินการเกี่ยวกับธุรกิจหรือกิจกรรมของสหกรณ์ที่จะจัดตั้งขึ้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด

3) ทำบัญชีรายชื่อผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกพร้อมด้วยจำนวนหุ้นที่แต่ละคนจะถือ เมื่อจัดตั้งสหกรณ์แล้ว

4) ดำเนินการร่างข้อบังคับภายใต้บังคับบทบัญญัติมาตรา 43 และเสนอให้ที่ประชุมผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกพิจารณากำหนดเป็นข้อบังคับของสหกรณ์ที่จะจัดตั้งขึ้น

มาตรา 35 การขอจดทะเบียนสหกรณ์ให้คณะผู้จัดตั้งสหกรณ์ลงลายมือชื่อในคำขอจดทะเบียนตามแบบที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด ยื่นต่อนายทะเบียนสหกรณ์พร้อมเอกสารดังต่อไปนี้

- 1) สำเนารายงานการประชุมตรา 34 จำนวนสองชุด
- 2) แผนดำเนินการตามมาตรา 34 (2) จำนวนสองชุด
- 3) บัญชีรายชื่อผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิก พร้อมลายมือชื่อและจำนวนหุ้นแต่ละคนจะถือเมื่อจัดตั้งสหกรณ์แล้ว จำนวนสองชุด
- 4) ข้อบังคับตามมาตรา 34 (4) จำนวนสองชุด

มาตรา 36 นายทะเบียนสหกรณ์ รองนายทะเบียนสหกรณ์ หรือพนักงาน เจ้าหน้าที่ซึ่งนายทะเบียนสหกรณ์มอบหมาย มีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้บุคคลใด ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องมาชี้แจงข้อเท็จจริง หรือให้ส่งเอกสารมา เพื่อประกอบการพิจารณาเกี่ยวกับการรับจดทะเบียนสหกรณ์ได้ในการพิจารณารายการที่เกี่ยวข้องกับคำขอ หรือรายการในข้อบังคับของสหกรณ์ ที่จะจัดตั้งขึ้นถ้านายทะเบียนสหกรณ์เห็นว่ารายการดังกล่าวไม่ถูกต้อง หรือยังมิได้ดำเนินการตามมาตรา 34 นายทะเบียนสหกรณ์มีอำนาจสั่งให้คณะผู้จัดตั้งสหกรณ์แก้ไข หรือดำเนินการให้ถูกต้อง

มาตรา 37 เมื่อนายทะเบียนสหกรณ์พิจารณาแล้วเห็นว่าสหกรณ์ตามที่ขอจดทะเบียนมีวัตถุประสงค์ตามมาตรา 33 คำขอจดทะเบียนมีเอกสารครบถ้วนถูกต้องตามมาตรา 35 และการจัดตั้งสหกรณ์ตามที่ขอจดทะเบียนจะไม่เสียหายแก่ระบบสหกรณ์ให้นายทะเบียนสหกรณ์รับจดทะเบียนและออกใบสำคัญรับจดทะเบียนให้แก่สหกรณ์นั้น ให้สหกรณ์ที่ได้จดทะเบียนแล้วมีฐานะเป็นนิติบุคคล

มาตรา 38 ในกรณีที่นายทะเบียนสหกรณ์มีคำสั่งไม่รับจดทะเบียนให้แจ้งคำสั่งพร้อมด้วยเหตุผลเป็นหนังสือไปยังคณะผู้จัดตั้งสหกรณ์โดยไม่ชักช้า

คณะผู้จัดตั้งสหกรณ์มีสิทธิยื่นอุทธรณ์คำสั่งไม่รับจดทะเบียนต่อคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ โดยยื่นคำอุทธรณ์ต่อนายทะเบียนสหกรณ์ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่รับแจ้งคำสั่ง คำวินิจฉัยของคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติให้เป็นที่สุด

มาตรา 39 เมื่อนายทะเบียนสหกรณ์รับจดทะเบียนสหกรณ์แล้ว ให้คณะผู้จัดตั้งสหกรณ์มีอำนาจหน้าที่และสิทธิเช่นเดียวกับคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์นั้น จนกว่าจะมีการเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ตามมาตรา 40 ให้ผู้ซึ่งมีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อ ผู้ซึ่งจะเป็นสมาชิกตามมาตรา 34 (4) เป็นสมาชิกสหกรณ์ตั้งแต่วันที่นายทะเบียนสหกรณ์รับจดทะเบียนสหกรณ์ และได้ชำระค่าหุ้นตามจำนวนที่จะถือครบถ้วนแล้ว ในกรณีที่มีผู้ขอเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ ภายหลังจากวันที่ยื่นทะเบียนสหกรณ์รับจดทะเบียนสหกรณ์ ให้ถือว่าเป็นสมาชิกเมื่อได้ชำระค่าหุ้นตามจำนวนที่จะถือครบถ้วนแล้ว

มาตรา 40 ให้คณะผู้จัดตั้งสหกรณ์นัดสมาชิกมาประชุมกัน เป็นการประชุมใหญ่สามัญครั้งแรกภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่จดทะเบียนสหกรณ์ เพื่อตั้งคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ และมอบหมายการตั้งปวงให้แก่คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์

มาตรา 41 ให้นายทะเบียนสหกรณ์ประกาศประเภทของสหกรณ์ที่สามารถรับสมาชิกสมทบได้คุณสมบัติ วิธีการรับสมัครและการขาดจากสมาชิกภาพ ตลอดจนสิทธิ และหน้าที่ของสมาชิกสมทบให้เป็นไปตามกำหนดไว้ในข้อบังคับห้ามมิให้สิทธิแก่สมาชิกสมทบ ในการนำชื่อของสมาชิกสมทบเข้าเป็นองค์ประชุมในการประชุม การออกเสียงในเรื่องใด ๆ หรือเป็นกรรมการดำเนินการ

มาตรา 42 ในการชำระค่าหุ้น สมาชิกจะนำค่าหุ้นหักกลบลบหนี้กับสหกรณ์ไม่ได้และสมาชิกมีความผิดเพียงไม่เกินจำนวนเงินค่าหุ้นที่ยังส่งใช้ไม่ครบมูลค่าหุ้นที่ตนถือในระหว่างที่สมาชิกภาพของสมาชิกยังไม่สิ้นสุด ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของสมาชิกให้สิทธิเรียกร้องในค่าหุ้นของสมาชิกผู้นั้น

อุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์

อุดมการณ์สหกรณ์ (Cooperatives Ideology)

กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2542: 11-12) อุดมการณ์สหกรณ์ (Cooperatives Ideology) คือ ความเชื่อร่วมกันที่ว่า การช่วยตนเองและการช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามหลักการสหกรณ์ ซึ่งจะนำไปสู่การกินดี อยู่ดี มีความเป็นธรรม และสันติสุขในสังคมการช่วยเหลือตนเอง คือ การพึ่งพาตนเอง ก่อให้เกิดอาชีพ ก่อให้เกิดรายได้ โดยวิธี

1. ขยัน (ไม่เกียจคร้าน อดทน อดกลั้น)
2. ประหยัด (ไม่สุรุ่ยสุร่าย ไม่ฟุ่มเฟือย แต่อดออมมัธยัสถ์)
3. พัฒนาตนเอง (ใฝ่หาความรู้เพิ่มเติมเสมอ ทั้งเรื่องวิชาชีพ และอื่น ๆ)
4. หลีกพ้นอบาย (การประพฤติตนให้ห่างไกลอบายมุขทั้งหลาย ที่เป็นบ่อเกิดแก่ความสุรุ่ยสุร่าย)

การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน คือ การร่วมมือกัน การช่วยเหลือกัน การแบ่งปันกันโดยวิธี

1. การเสียสละเพื่อส่วนรวม (ไม่เห็นแก่ตัว ไม่เอาตัวรอดคนเดียว ชอบความเป็นธรรม)
2. ร่วมมือกันพัฒนา (เห็นความทุกข์ยากของเพื่อนบ้านเป็นสิ่งที่จะต้องช่วยเหลือ ร่วมกันทำงานเป็นกลุ่ม)
3. ซื่อตรงต่อกติกา (มีความซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย รักษากติกาที่ตั้งไว้)
4. มีเมตตารักใคร่ (ให้อภัยกัน รักใคร่กัน ไว้วางใจกัน เพื่อนช่วยเพื่อน)

การช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันนั้นเปรียบเสมือนคนขาดแขนขาคนตาบอดต่างก็มีข้อบกพร่องด้วยกันทั้งคู่แต่ทั้งสองสามารถแก้ปัญหาได้จากการร่วมมือกัน

หลักการสหกรณ์ (Cooperative Principles)

หลักการสหกรณ์ (Cooperative Principles) ซึ่งบางท่านเรียกว่าหลักสหกรณ์ เป็นหลักที่ยึดถือปฏิบัติของสหกรณ์ทั่วโลก ซึ่งถือเป็นหลักสหกรณ์สากล กำหนดโดยองค์การสัมพันธภาพสหกรณ์ระหว่างประเทศ (International Cooperative Alliance : ICA) ซึ่งได้มีการจัดประชุมสหกรณ์โลก (ICA Congress) ที่เมือง Manchester ประเทศอังกฤษเมื่อปี ค.ศ. 1995 (พ.ศ.2538) และได้ปรับปรุงหลักสหกรณ์ดังกล่าว สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย และนักวิชาการสหกรณ์ของไทย ได้ร่วมกันถอดความจากต้นฉบับภาษาอังกฤษ ออกเผยแพร่ดังต่อไปนี้

สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย (2559: 211-214) หลักสหกรณ์คือ "แนวทางที่สหกรณ์ยึดถือปฏิบัติเพื่อให้คุณค่าทางสหกรณ์เกิดผลเป็นรูปธรรม" ซึ่งประกอบด้วยการที่สำคัญรวม 7 ประการ กล่าวคือ

หลักการที่ 1 การเป็นสมาชิกโดยสมัครใจและเปิดกว้าง (Voluntary and Open Membership)

1) พึงตระหนักว่าการเข้าและออกจากการเป็นสมาชิก จะต้องเป็นไปโดยความสมัครใจของบุคคล (คำว่า "บุคคล" หมายถึง ทั้งบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล) ไม่ใช่ถูกชักจูง โน้มน้าว ล่อลวง บังคับ ช่มชู้จากผู้อื่น

2) อย่างไรก็ตาม การกำหนดคุณสมบัติสมาชิกของสหกรณ์ต่าง ๆ เพื่อให้ได้บุคคลที่เข้ามาเป็นสมาชิกแล้วสามารถร่วมกันดำเนินกิจกรรมในสหกรณ์ได้ และไม่สร้างปัญหาความเดือดร้อนให้แก่เพื่อนสมาชิกและสหกรณ์ ไม่ถือว่าขัดกับหลักการสหกรณ์ข้อนี้

3) สมาชิกสมทบนั้นควรมีแต่เฉพาะกรณีของสหกรณ์บางประเภทที่มีลักษณะพิเศษและจำเป็นเท่านั้น ไม่ควรให้มีในสหกรณ์ทั่วไปหรือทุกประเภท เพราะตามปกติสมาชิกสมทบมาจากบุคคลซึ่งขาดคุณสมบัติที่จะเป็นสมาชิกธรรมดา หากสหกรณ์ได้รับสมาชิกสมทบจำนวนมาก ก็อาจกระทบต่อการส่งเสริมผลประโยชน์ของสมาชิกธรรมดาได้แม้ว่ากฎหมายจะได้ห้ามมิให้สมาชิกสมทบลิทธิบางประการก็ตาม

หลักการที่ 2 การควบคุมโดยสมาชิกตามหลักประชาธิปไตย (Democratic Member Control)

พึงตระหนักว่าเป็นหน้าที่ของสมาชิกทุกคนที่จะต้องร่วมแรงกายใจ และสติปัญญาในการดำเนินการและควบคุมดูแลการดำเนินงานของสหกรณ์ของสหกรณ์ตามวิถีทางประชาธิปไตย เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยผ่านช่องทางหรือองค์กรต่าง ๆ เช่น คณะกรรมการดำเนินการ ผู้ตรวจสอบกิจการและที่ประชุมใหญ่

หลักการที่ 3 การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจของสมาชิก (Member Economic Participation)

1) หลักการสหกรณ์ข้อนี้ มุ่งเน้นให้สมาชิกทุกคนพึงตระหนักว่าบทบาทที่สำคัญของตนคือ การที่ต้องเป็นทั้งเจ้าของและลูกค้าในคนเดียวกัน (Co-owners and Customers) จึงต้องทำหน้าที่เป็นผู้สมทบทุน ผู้ควบคุม และผู้อุดหนุนหรือผู้ใช้บริการของสหกรณ์ มิใช่มาเป็นสมาชิกเพียงเพื่อมุ่งหวังได้รับประโยชน์จากสหกรณ์เท่านั้น

2) ในการจัดสรรกำไรสุทธิเพื่อความเป็นธรรมแก่สมาชิก ส่วนหนึ่งต้องกันไว้เป็นทุนสำรอง ซึ่งจะนำไปแบ่งกันมิได้ แต่เป็นทุนเพื่อพัฒนาสหกรณ์ของพวกเขาเอง ถือว่าเป็นทุนทางสังคม นอกนั้นอาจแบ่งเป็นเงินปันผลในอัตราจำกัด และเป็นเงินเฉลี่ยคืนตามส่วนแห่งธุรกิจ

หลักการที่ 4 การปกครองตนเองและความเป็นอิสระ (Autonomy and Independence)

1) สมาชิก กรรมการ และพนักงานสหกรณ์รวมทั้งหน่วยงานส่งเสริมสหกรณ์ต้องสำนึกและตระหนักอยู่เสมอว่าสหกรณ์เป็นองค์การช่วยตนเอง และปกครองตนเอง เพราะฉะนั้นสหกรณ์ต้องเป็นอิสระในการตัดสินใจหรือทำสัญญาใด ตามเงื่อนไขที่สหกรณ์ยอมรับได้กับบุคคลภายนอกหรือรัฐบาล

2) การรับความช่วยเหลือหรือสนับสนุนจากรัฐ หรือบุคคลภายนอกไม่ขัดกับหลักความเป็นอิสระของสหกรณ์ หากผู้ให้ความช่วยเหลือมุ่งหมายให้สหกรณ์ช่วยเหลือตนเองได้ และควบคุมตามหลักประชาธิปไตย รวมทั้งอ้างไว้ซึ่งความเป็นตัวของตัวเองของสหกรณ์

หลักการที่ 5 การศึกษา ฝึกอบรมและสารสนเทศ (Education, Training and Information)

1) หลักการข้อนี้เป็นจุดอ่อนของสหกรณ์ในประเทศไทยทุกระดับ ทั้งสหกรณ์ขั้นปฐมและสหกรณ์ขั้นสูง เพราะขาดแผนแม่บทในการพัฒนาการศึกษาทางสหกรณ์ให้เป็นบทบาท และความรับผิดชอบของขบวนการสหกรณ์อย่างแท้จริง ทั้ง ๆ ที่ได้รับเริ่มให้จัดตั้งกองทุนสะสมจัดสหภาพสหกรณ์จากกำไรของสหกรณ์มาตั้งแต่ พ.ศ. 2492 และแม้จะมีการจัดตั้งสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยและมีชุมนุมสหกรณ์ระดับชาติบ้างแล้วส่วนราชการที่ทำหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ก็ยังคงดำเนินการให้การศึกษาและฝึกอบรมทางสหกรณ์แทบจะเรียกได้ว่าซ้ำซ้อนกับขบวนการสหกรณ์โดยไม่มีเป้าหมายที่ชัดเจนให้ขบวนการสหกรณ์สามารถรับผิดชอบการให้การศึกษาและฝึกอบรมทางสหกรณ์ได้ด้วยตนเองในที่สุดโดยมีหน่วยงานของรัฐทำหน้าที่ให้การสนับสนุนอย่างเพียงพอตามความจำเป็นและเน้นการฝึกอบรมข้าราชการให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2) การศึกษาฝึกอบรมและสารสนเทศมีความมุ่งหมายและเน้นกลุ่มเป้าหมาย ดังนี้

- การศึกษามุ่งให้สมาชิกและบุคคลทั่วไปซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่จะเป็นสมาชิกในอนาคต มีความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับสหกรณ์ รวมทั้งมีความสำนึก และตระหนักในสิทธิและหน้าที่ของสมาชิกหรือให้เป็นผู้มีจิตวิญญาณสหกรณ์

- การฝึกอบรมมุ่งให้กรรมการ ผู้จัดการ และพนักงานสหกรณ์ มีความรู้ความสามารถ และทักษะ รวมทั้งความรับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ของตน

- ส่วนสารสนเทศนั้นมุ่งให้บุคคลทุกกลุ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สำหรับเยาวชนและผู้นำด้านความคิดเป็น เช่น ผู้นำชุมนุม นักหนังสือพิมพ์ นักเขียน ผู้นำองค์กร พัฒนาชุมชน ฯลฯ โดยเน้นการติดต่อสื่อสาร 2 ทาง

3) หลักสูตรและเนื้อหาของการศึกษาอบรม ควรครอบคลุมทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม

หลักการที่ 6 การร่วมมือระหว่างสหกรณ์ (Cooperation among Cooperatives)

1) แท้จริงการร่วมมือระหว่างสหกรณ์เป็นหลักการเดียวกันกับการร่วมมือระหว่างบุคคลธรรมดาในการจัดตั้งสหกรณ์นั่นเอง ซึ่งจะก่อให้เกิดการประหยัดด้วยขนาด มีอำนาจการต่อรองสูงขึ้น และนำไปสู่การรับใช้สมาชิกอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2) การร่วมมือระหว่างสหกรณ์อาจทำได้ทั้งในแนวนอนและแนวตั้ง ในแนวนอน สหกรณ์ทุกสหกรณ์ไม่ว่าประเภทเดียวกันหรือไม่ สามารถร่วมมือกันได้ในทุกระดับเพื่อประโยชน์สูงสุดของสมาชิกและขบวนการสหกรณ์ในแนวตั้งสหกรณ์ท้องถิ่นประเภทเดียวกันควรรวมตัวกันทางธุรกิจเป็นชุมนุมสหกรณ์ระดับภูมิภาค หรือระดับประเทศ และระดับระหว่างประเทศ และสหกรณ์ทุกประเภท ทุกระดับ ทุกสหกรณ์ควรรวมตัวกันเป็นองค์การสหกรณ์สูงสุด (Apex Organization) เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมด้านอุดมการณ์ การศึกษา การฝึกอบรม การส่งเสริมแนะนำ การกำกับดูแล การตรวจสอบ การวิจัย และการพัฒนา ฯลฯ

3) วัตถุประสงค์สำคัญของการร่วมมือระหว่างสหกรณ์ คือ เพื่อให้สหกรณ์สามารถอำนาจผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ เพราะฉะนั้นสหกรณ์ท้องถิ่นแต่ละสหกรณ์ และสหกรณ์ชั้นสูงต้องเป็นสหกรณ์ที่มีความเข้มแข็งและยั่งยืน มีชีวิตชีวา (Viable & Sustainable) และร่วมมือกันในลักษณะของ "ระบอบรวม" หรือเป็นเอกภาพ

หลักการที่ 7 สหกรณ์เป็นองค์การธุรกิจสำหรับชุมชน (Cooperatives is Business Organization for Community)

สหกรณ์เป็นองค์การทางเศรษฐกิจ สังคม และเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนที่สหกรณ์ตั้งอยู่ เพราะฉะนั้น การดำเนินงานของสหกรณ์ต้องเป็นไปเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนนั้น ๆ ซึ่งหมายความว่า เป็นการพัฒนา ที่ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ หรือเป็นการพัฒนาที่สนองความต้องการและความใฝ่ฝันของคนรุ่นปัจจุบัน โดยไม่ทำลายโอกาส ความสามารถ และอนาคตของคนรุ่นหลัง เนื่องจากสมาชิกสหกรณ์ก็เป็นสมาชิกของชุมชนนั่นเอง สหกรณ์จึงควรมีส่วนช่วยเหลือในการพัฒนาชุมชนนั้นแบบยั่งยืน

วิธีการสหกรณ์ (Cooperative Practices)

กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2557: 110-111) วิธีการสหกรณ์ (Cooperative Practices) เป็นการรวมคนที่มีอุดมการณ์สหกรณ์ มาทำธุรกิจร่วมกัน ตามหลักการสหกรณ์ เพื่อมุ่งแก้ปัญหาความเดือดร้อนทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก โดยบุคคลที่มาร่วมกันนั้นจะต้องช่วยตนเองได้ และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การช่วยเหลือซึ่งกันและกันนี้เองเป็นพฤติกรรมที่สำคัญยิ่งที่จะนำกลุ่มคนที่พอมีกำลังช่วยตนเองได้ และมารวมกลุ่มกันนั้นประสบความสำเร็จ พฤติกรรมที่สำคัญของการรวมกันเพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จอาจแยกได้ 2 ประการ คือพฤติกรรมร่วมแรง โดยการเอาแรงกาย แรงทรัพย์ และแรงความคิดมาร่วมกันทำธุรกิจ พฤติกรรมการร่วมใจ โดยการเอาความเสียสละ สามัคคี มีวินัย และความซื่อสัตย์มาร่วมกันทำธุรกิจ พฤติกรรมทั้ง 2 ลักษณะมีรายละเอียดดังนี้

การร่วมแรงกันในสหกรณ์ เป็นการรวมแรงกาย คือการรวบรวมคนที่เป็นสมาชิกเข้ามาทำธุรกิจร่วมกัน ความสำเร็จของสหกรณ์มิใช้อยู่ที่จำนวนสมาชิกแต่อยู่ที่คุณภาพของสมาชิกว่ามีความรู้ ความเข้าใจในหลักปฏิบัติสหกรณ์มากน้อยเพียงใด และที่สำคัญที่มีอุดมการณ์สหกรณ์นั้นคงเพียงใด เมื่อรวมคนเข้ามาเป็นสมาชิกแล้ว สมาชิกแต่ละคนต้องร่วมกันถือหุ้นในสหกรณ์ การถือหุ้นในสหกรณ์นั้นเป็นการเอาแรงทรัพย์มาร่วมกัน แต่สหกรณ์ไม่ได้ให้ความสำคัญกับเงินมากนักแต่จะมุ่งเน้นไปที่การรวมคนการเอาทรัพย์มาร่วมกันนี้ ในระยะแรกเงินนี้อาจจะน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการของสมาชิกสหกรณ์ จึงต้องเพิ่มเงินทุนจากภายนอกโดยการกู้ยืมมาดำเนินธุรกิจก่อนแล้วค่อย ๆ สะสมทรัพย์ขึ้นไปตามลำดับ โดยกำหนดให้สมาชิกต้องถือหุ้นเพิ่มเป็นประจำทุกปี นอกจากนี้ยังเก็บเงินสำรองตามกฎหมายจากกำไรสุทธิของสหกรณ์ที่เกิดจากการดำเนินธุรกิจแต่ละปีนอกจากการรวมแรงคนแรงทรัพย์แล้วทุกคนที่มาร่วมกันเป็นสหกรณ์จะต้องเอาแรงความคิดมาร่วมกันในการดำเนินธุรกิจ โดยการแสดงความคิดเห็น เสนอแนะข้อคิดที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม แรงความคิดในสหกรณ์นี้เป็นเรื่องที่มีความสำคัญ สหกรณ์จึงต้องจัดการให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสหกรณ์และการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์แก่สมาชิกเป็นประจำในรูปแบบของการเผยแพร่ข่าวสารทางสหกรณ์การจัดประชุมและการให้การศึกษาอบรม ทั้งนี้เพราะเมื่อสมาชิกมีความรู้ ความเข้าใจในสหกรณ์ ตลอดจนจนวิธีการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์แล้ว การร่วมแรงทำธุรกิจจะเป็นไปได้โดยง่ายและเกิดความร่วมมือ

โดยสรุป วิธีการสหกรณ์เป็นการกระทำใด ๆ เมื่อมีการจัดตั้งสหกรณ์โดยเป็นพฤติกรรมทั้งร่างกายและจิตใจ เพื่อให้บรรลุความเชื่ออันเป็นอุดมการณ์สหกรณ์ ซึ่งสามารถแยกเป็นกิจกรรมได้

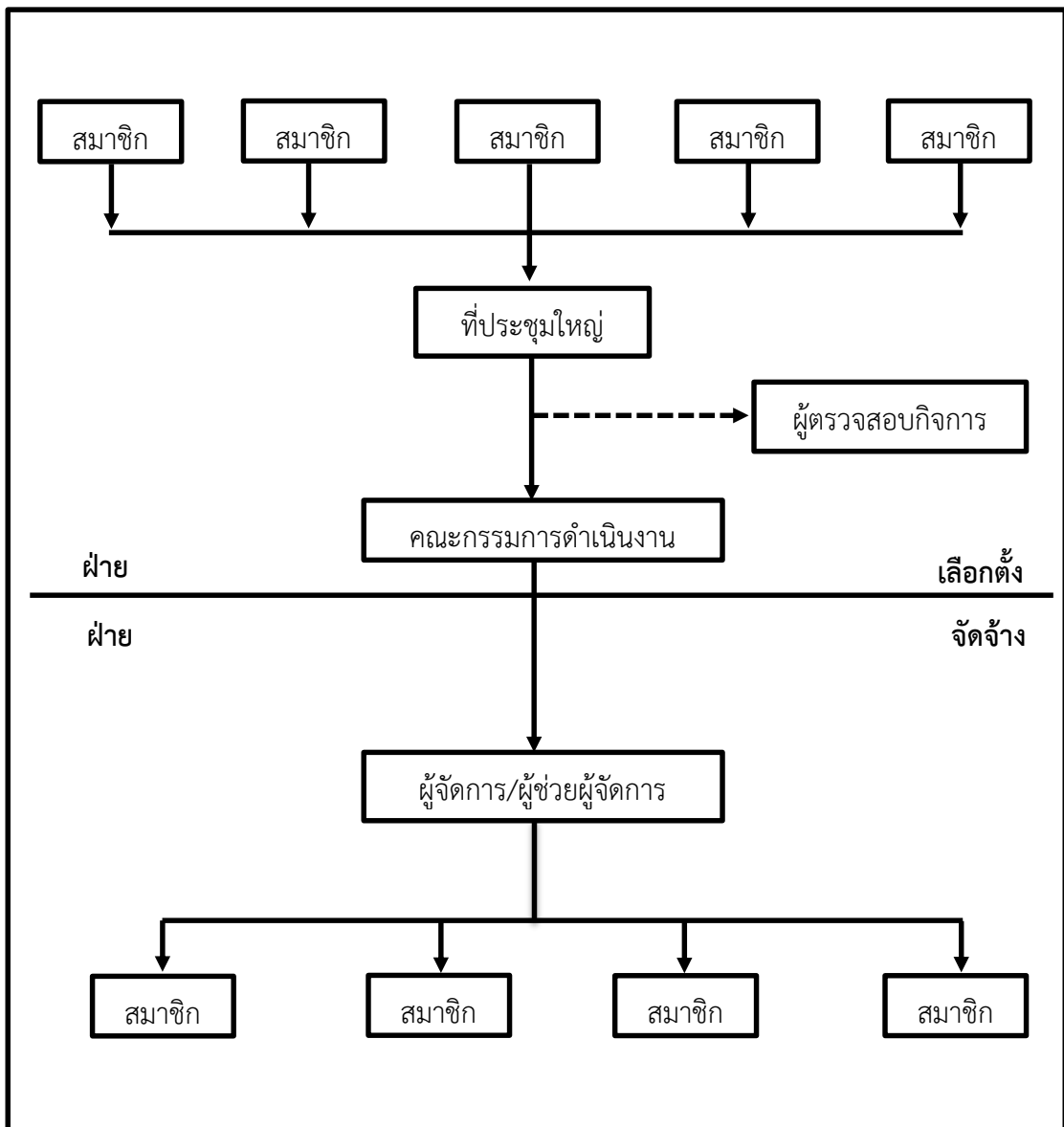
1. การเข้าร่วมเป็นสมาชิก ดำเนินการโดยบุคคลสมัครใจ ตัดสินใจด้วยคณะกรรมการ ดำเนินการ ตามหลักประชาธิปไตย เมื่อผ่านกระบวนการจะต้องถือหุ้นอันเป็นการรวมทุน จึงได้สิทธิ แห่งการเป็นสมาชิก

2. ร่วมกิจกรรมกับสหกรณ์โดยสมาชิกที่เป็นสมาชิกต้องเข้าร่วมประชุมตามสิทธิหน้าที่ใช้หลัก ประชาธิปไตยในการประชุม เลือกตั้งตัวแทนเป็นคณะกรรมการดำเนินการ ออกนโยบายของสหกรณ์ ในที่ประชุมใหญ่ดำเนินกิจกรรมตามนโยบาย สมาชิกมีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้น ตามหลักการมีส่วนร่วม เมื่อมีสภาพปัญหาหรือต้องการพัฒนาจะให้หลักการศึกษอบรมข้อมูลข่าวสาร กิจกรรมสหกรณ์อาจ เป็นธุรกิจหรือเป็นการบริการ ตามแต่ละสหกรณ์จะกำหนดตามหลักการปกครองตนเองและความเป็น อิสระ โดยสมาชิกร่วมมือกันช่วยเหลือกัน แต่หากยังไม่บรรลุเป้าหมายสามารถร่วมมือกับสหกรณ์อื่น เพื่อให้มีพลังสู่เป้าหมายได้ยิ่งขึ้น ตามหลักการร่วมมือระหว่างสหกรณ์

3. รับผิดชอบเป็นผลการร่วมกิจกรรมในข้อ 2 หากกระทำการสิ่งใดลงไปแล้วต้องรับผิดชอบ เช่น ร่วมธุรกิจสินเชื่อโดยการกู้เงินสหกรณ์ต้องรับผิดชอบส่งชำระคืน หากไม่ชำระคืนต้องยอมรับการ ดำเนินการทางกฎหมาย การรับผิดชอบคือ การรับผลประโยชน์แบ่งปันจากการร่วมกิจกรรมทั้ง ส่วนรวมและส่วนรายคนในรูปของตัวเงินหรือการบริการ รวมไปถึงการแบ่งปันตามชอบให้กับชุมชน ตามหลักเอื้ออาทรต่อชุมชน

โครงสร้างสหกรณ์

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ (2560: 5) โครงสร้างของสหกรณ์ตั้งอยู่บนรากฐานของประชาธิปไตย สมาชิกรวมตัวกันจัดตั้งสหกรณ์ขึ้น โดยร่วมกันแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนด้านเงินทุน ด้านการผลิต และการจำหน่าย เพื่อให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นด้วยการช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตามหลักการสหกรณ์ สมาชิกทุกคนเป็นเจ้าของสหกรณ์ แต่เนื่องจากสมาชิกทุกคนไม่สามารถร่วมกัน บริหารงานสหกรณ์ได้จึงจำเป็นต้องจัดให้มีการเลือกตั้ง คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์เพื่อทำ หน้าที่บริหารงานสหกรณ์รวมถึงจัดจ้างผู้จัดการและเจ้าหน้าที่ เพื่อปฏิบัติงานในสหกรณ์

ภาพที่ 3 โครงสร้างการดำเนินงานสหกรณ์

ที่มา: (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2560: 5)

การจัดโครงสร้างสหกรณ์ตามแผนผังข้างต้นเป็นการจัดแบ่งส่วนงาน หน้าที่ความรับผิดชอบ และจัดระบบความสัมพันธ์ระหว่างส่วนงานต่าง ๆ ในสหกรณ์ ดังนี้

1. สมาชิก สมาชิกสหกรณ์ทุกคนมีสิทธิเสมอภาคกันในการดำเนินงานของสหกรณ์ โดยมีสิทธิเข้าร่วมประชุมใหญ่เพื่อเสนอความคิดเห็นหรือออกเสียงเพื่อลงคะแนนในเรื่องต่าง ๆ หนึ่งคนต่อหนึ่ง

เสียงและมีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบ มติ และคำสั่งของสหกรณ์รวมถึงสอดส่องดูแลกิจการสหกรณ์ ให้พัฒนาและเจริญรุ่งเรืองโดยรวมมือกับคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์

2. ที่ประชุมใหญ่ คณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์จะเรียกประชุมใหญ่สามัญปีละ 1 ครั้งภายใน 150 วัน นับแต่วันสิ้นปีทางบัญชี ในการประชุมใหญ่ของสหกรณ์ต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมด หรือไม่น้อยกว่า 100 คน ในกรณีเป็นการประชุมใหญ่โดยผู้แทนสมาชิกต้องมีผู้แทนสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้แทนสมาชิกทั้งหมด หรือไม่น้อยกว่า 100 คน จึงจะเป็นองค์ประชุม ที่ประชุมใหญ่มีอำนาจหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยตัดสินใจและลงมติเรื่องทั้งปวงที่เกี่ยวกับการดำเนินกิจการของสหกรณ์ โดยถือเอามติเสียงข้างมากตามหลักประชาธิปไตย

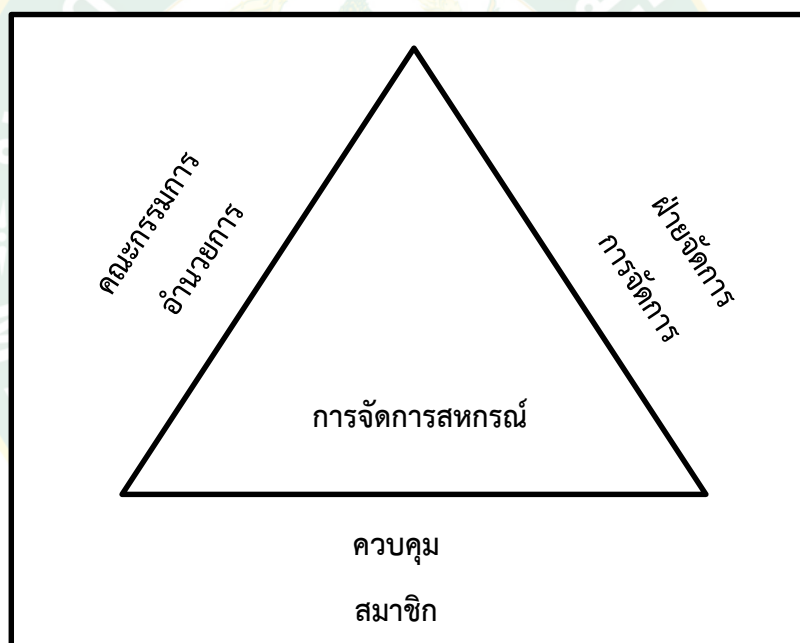
3. ผู้ตรวจสอบกิจการ ที่ประชุมใหญ่สหกรณ์เลือกตั้งสมาชิกหรือบุคคลภายนอกที่เป็นผู้มีคุณวุฒิความรู้ ความสามารถในด้านธุรกิจ การเงิน การบัญชีการเศรษฐกิจหรือการสหกรณ์เพื่อเป็นผู้ตรวจสอบกิจการ โดยมีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบการดำเนินงานของสหกรณ์แล้วเสนอรายงานผลการตรวจสอบประจำเดือนต่อที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการ รวมถึงเสนอรายงานผลการตรวจสอบประจำปีต่อที่ประชุมใหญ่สหกรณ์

4. คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ที่ประชุมใหญ่สหกรณ์เลือกตั้งสมาชิกเป็นคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์โดยมีอำนาจ หน้าที่ดำเนินกิจการทั้งปวงของสหกรณ์ให้เป็นไปตามกฎหมายข้อบังคับ ระเบียบ มติและคำสั่งของสหกรณ์ รวมถึงกำกับดูแลและติดตามการปฏิบัติงานของผู้จัดการ ผู้ช่วยผู้จัดการ และเจ้าหน้าที่สหกรณ์ เพื่อให้การดำเนินงานของสหกรณ์สามารถเอื้อประโยชน์แก่บรรดาสมาชิกและบรรลุตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์

5. ผู้จัดการ ผู้ช่วยผู้จัดการและเจ้าหน้าที่สหกรณ์ คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์อาจพิจารณาคัดเลือกบุคคลเพื่อแต่งตั้งหรือจัดจ้างเป็นผู้จัดการและผู้ช่วยผู้จัดการ โดยมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการทั่วไปและรับผิดชอบเกี่ยวกับบรรดากิจการประจำของสหกรณ์ให้เป็นไปตามนโยบาย และแผนการดำเนินงานที่คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์กำหนด รวมถึงอาจพิจารณาจัดจ้างเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ตามความจำเป็น ได้แก่ เจ้าหน้าที่สินเชื่อ เจ้าหน้าที่ตลาด เจ้าหน้าที่บัญชี เจ้าหน้าที่การเงิน เป็นต้น เพื่อปฏิบัติงานในสหกรณ์ภายใต้การบังคับบัญชาของผู้จัดการสหกรณ์

Marvin A. Schaars (อ้างใน จำรูญ ตันติพิศาลกุล, 2556: 15-19) กล่าวว่า การจัดการสหกรณ์อาจแสดงให้เห็นโดยใช้รูปสามเหลี่ยม ซึ่งสมาชิก คณะกรรมการ และฝ่ายจัดการต่างก็มีส่วนอย่างแข็งขันเพื่อให้มีการประสานเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน สำหรับสมาชิกโดยปกติมักจะมองตนเองว่าอยู่นอกวงการจัดการ แต่ในที่สุดความรับผิดชอบในการจัดการก็เป็นของสมาชิก เพราะสมาชิกลงทุนในสหกรณ์ใช้บริการจากสหกรณ์เสี่ยงต่อการขาดทุน ดังนั้นการควบคุมขั้นสุดท้ายย่อมตกอยู่กับสมาชิก สมาชิกจึงมีส่วนทั้งการเป็นเจ้าของควบคุมกิจการ และมีหน้าที่สำคัญในการจัดการสหกรณ์ของตน

การมีส่วนร่วมในการจัดการของบุคคลสามฝ่ายจากแนวความคิดของ Marvin A. Schaars เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการของบุคคลสามฝ่าย สามารถอธิบายให้ชัดเจนได้ดังภาพ

ภาพที่ 4 การมีส่วนร่วมในการจัดการบุคคลสามฝ่าย

ที่มา: Marvin A. Schaars (อ้างใน จำรูญ ตันติพิศาลกุล, 2556: 15-19)

กลุ่มที่หนึ่ง สมาชิกสหกรณ์ในฐานะเจ้าของสหกรณ์ มีหน้าที่สำคัญในการควบคุมการจัดการสหกรณ์ โดย สมาชิกจะสามารถใช้บทบาทการควบคุมการจัดการสหกรณ์ในที่ประชุมใหญ่ฯ ซึ่งจะมีขึ้นอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง นอกจากนั้น สมาชิกจะใช้วิธีการประชาธิปไตยเลือกตัวแทนที่เหมาะสมเป็นคณะกรรมการดำเนินการ เพื่อบริหารงานและควบคุมสหกรณ์แทนตน

กลุ่มที่สอง คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ในฐานะตัวแทนสมาชิกซึ่งได้รับการเลือกตั้งในที่ประชุมใหญ่ฯ มีหน้าที่สำคัญในการอำนวยการสหกรณ์ให้เป็นไปตามนโยบายของที่ประชุมใหญ่ฯ อยู่ภายใต้กรอบของกฎหมาย และข้อบังคับสหกรณ์

กลุ่มที่สาม ฝ่ายจัดการซึ่งประกอบด้วย ผู้จัดการ สหกรณ์ในฐานะผู้บังคับบัญชาสูงสุดของฝ่ายจัดการมีหน้าที่สำคัญในการจัดการเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายของสหกรณ์และมอบหมายผ่านทางคณะกรรมการดำเนินการ และกำกับดูแลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สหกรณ์ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มอบหมายผ่านทางคณะกรรมการดำเนินการ

การดำเนินงานของสหกรณ์

โอภาวดี เข้มทอง (2527: 695-699) สำหรับการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรได้แบ่งแยกธุรกิจออกเป็น 6 ธุรกิจได้แก่

1. ธุรกิจการธนกิจ ซึ่งแบ่งย่อยออกไป ดังนี้

1.1 การจัดหาเงินทุนและสินเชื่อ สหกรณ์การเกษตรสามารถจัดหาเงินทุนเพื่อดำเนินธุรกิจ และแหล่งสินเชื่อภายนอกได้จากแหล่งต่าง ๆ ดังนี้

- 1.1.1 จากทุนเรือนหุ้นของสหกรณ์และเงินฝากของสมาชิก
- 1.1.2 จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
- 1.1.3 จากธนาคารพาณิชย์บางแห่ง

1.2 การให้เงินกู้ สหกรณ์การเกษตรให้สินเชื่อแก่สมาชิกพร้อมกับการกำกับแนะนำและควบคุมการใช้เงินกู้ให้ถูกต้องวัตถุประสงค์ การดำเนินธุรกิจประเภทนี้นั้นเพื่อเป็นการสอดคล้องกับการส่งเสริมการเกษตร ธุรกิจการซื้อและธุรกิจการขาย การให้สินเชื่ออาจทำได้ทั้งในรูปแบบเงินสดและในรูปสิ่งของ ทั้งนี้เงินกู้อย่างแบ่งออกเป็น 3 ประเภทคือ

1.2.1 เงินกู้ระยะสั้น เป็นเงินกู้ที่สหกรณ์ให้แก่สมาชิกเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการประกอบอาชีพการเกษตรในฤดูกาลผลิตหนึ่ง ๆ รวมทั้งค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการครองชีพสำหรับฤดูกาลผลิตนั้น ๆ และกำหนดให้ชำระคืนภายใน 12 เดือน เว้นแต่กรณีที่มีเหตุผลพิเศษก็จะไม่เกิน 18 เดือน การใช้เงินกู้ระยะสั้นนั้น เพื่อใช้จ่ายในรายการต่อไปนี้

1) ค่าพันธุ์พืช ปุ๋ย ยากำจัดศัตรูพืช อาหารสัตว์ วัสดุการเกษตร เครื่องมือ เครื่องใช้ ค่าซ่อมแซมเครื่องมือ ค่าพันธุ์สัตว์ และค่าจ้างในการเกษตร

2) ค่าเช่าในการเกษตรที่ต้องชำระในรูปแบบเงินสด

3) ค่าภาษีอากรเกี่ยวกับการเกษตร

4) ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในครอบครัว

1.2.2 เงินกู้ระยะปานกลาง เป็นเงินกู้ที่สหกรณ์ให้แก่สมาชิกเพื่อนำไปใช้ลงทุนในทรัพย์สินเกี่ยวกับการเกษตร อาจเป็นการขยายหรือปรับปรุงงานที่ดียิ่งขึ้นเงิน กู้ประเภทนี้ สหกรณ์กำหนดให้สมาชิกชำระคืนเป็นงวด ๆ ตามความสามารถเพื่อคำนวณจากรายได้ทางการเกษตร กำหนดไว้ไม่เกิน 3 ปี การใช้จ่ายเงินกู้ระยะปานกลางนี้ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในรายการต่อไปนี้

1) บุกเบิก ปรับปรุง ที่ดินเพื่อการเกษตร หรือซื้อที่ดินเพิ่ม

2) สร้างหรือปรับปรุง แหล่งน้ำ คันคูน้ำ ประตูกักน้ำ

3) ลงทุนซื้อใช้งาน หรือซื้อเครื่องทุ่นแรงต่าง ๆ เช่น เครื่องสูบน้ำ เครื่องสี

รถไถ เป็นต้น

4) สร้างหรือปรับปรุงหรือขยายโรงเรือนและอาคารถาวรต่าง ๆ ในฟาร์ม

1.2.3 เงินกู้ในกรณีพิเศษ เป็นการให้เงินกู้โดยมีการกำกับแนะนำมีการควบคุมการให้สินเชื่อ เช่น การให้สินเชื่อในโครงการส่งเสริมการเกษตรเป็นกรณีพิเศษ เป็นต้น

1.3 การรับฝากเงิน สหกรณ์การเกษตรรับฝากเงินจากสมาชิกด้วย เพื่อเป็นการระดมทุนของสหกรณ์ และช่วยส่งเสริมการออมทรัพย์ของสมาชิก การรับเงินฝากจากสมาชิกนี้แยกประเภทเงินฝากออกได้เป็น 2 ประเภทคือ

1.3.1 เงินฝากประจำ กำหนดให้สมาชิกฝากอย่างน้อยไม่ต่ำกว่า 50 บาท โดยมีกำหนดเวลาฝากที่แน่นอน เมื่อถอนคืนต้องถอนเต็มจำนวนยอดฝากในแต่ละครั้งนั้น ถ้าฝากไม่ครบกำหนดเวลาที่ตกลงจะไม่จ่ายดอกเบี้ยให้ หรือลดดอกเบี้ยลงไปตามส่วนเวลาที่ไม่ครบกำหนดนั้น

1.3.2 เงินฝากออมทรัพย์ กำหนดให้สมาชิกฝากครั้งแรกไม่ต่ำกว่า 10 บาทแล้วจะฝากเพิ่มเท่าไร เมื่อไหร่ ถอนออกเมื่อใด เท่าไหร่ ทำได้ตลอดเวลา ยกเว้นแต่ถ้ายอดเงินฝากเหลือน้อยกว่า 10 บาท จะถอนได้ต่อเมื่อทำการปิดบัญชีเท่านั้น

2. ธุรกิจการซื้อ

สหกรณ์จะต้องบริการสมาชิกให้ได้รับความสะดวกทุกด้านจึงจำเป็นต้องดำเนินธุรกิจการซื้อ เพื่อจัดซื้อวัสดุการเกษตร อุปกรณ์บริโภคที่จำเป็น เครื่องใช้ในครัวเรือน เครื่องมือเครื่องจักรกลมาจำหน่ายให้กับสมาชิกเพื่อเป็นการช่วยลดต้นทุนในการผลิตให้กับสมาชิก เพราะสามารถซื้อสินค้าในราคายุติธรรมและประหยัดค่าใช้จ่ายในการซื้อ ช่วยให้สมาชิกได้รับสินค้าที่มีคุณภาพดี ไม่ปลอมปน

และปริมาณครบถ้วน ช่วยให้สมาชิกไม่ต้องก่อกองหนี้ผูกพันกับพ่อค้าเอกชนอื่น ๆ และสุดท้ายเป็นการช่วยให้สมาชิกเคยชินที่จะได้ใช้บริการของสหกรณ์อยู่เสมอตลอดเวลา การดำเนินธุรกิจการซื้อของสหกรณ์จำเป็นต้องมีการสำรวจหาความต้องการของสมาชิก มีเงินทุนหมุนเวียนดำเนินการ มีการเก็บรักษาและควบคุมทางบัญชี รวมทั้งมีระบบสินค้าคงคลังที่มีประสิทธิภาพด้วย

3. ธุรกิจการขาย

สหกรณ์การเกษตรมีหน้าที่รวบรวมผลิตผลและผลิตภัณฑ์เกษตรของสมาชิก เพื่อนำมาจัดจำหน่ายหรือแปรรูป เพื่อจัดจำหน่ายในช่วงที่ได้ราคาที่ดีที่สุด การจัดการเรื่องธุรกิจการขายของสหกรณ์จะมีขั้นตอนการดำเนินงาน บริหารงาน และควบคุมที่ยุ่งยากมากกว่าธุรกิจการซื้อมากมาย เพราะสินค้าเกษตรกรรมนั้นมีลักษณะเฉพาะอย่างที่แตกต่างกันจากสินค้าอุตสาหกรรม มีกระบวนการตลาดที่ยุ่งยากซับซ้อน และการเปลี่ยนแปลงของราคาที่มีความแปรปรวนมาก โดยทั่วไปแล้วขั้นตอนในการดำเนินธุรกิจการขายมีดังต่อไปนี้

3.1 การจัดหาเงินทุนที่จะนำมาใช้ในการดำเนินการ โดยส่วนใหญ่แล้วสหกรณ์มักจะขาดแคลนเงินทุนดำเนินการที่จะนำมาใช้ซื้อผลิตผลจากสมาชิก เพราะเมื่อสมาชิกขายผลิตผลให้กับสหกรณ์สมาชิกส่วนใหญ่มักต้องการเงินสดทันที เพราะมีฐานะทางเศรษฐกิจอ่อนแอ ดังนั้นสหกรณ์จำเป็นต้องระดมทุนโดยขอความร่วมมือจากสมาชิกให้ฝากเงินหรือถือหุ้นเพิ่มขึ้น หรือขอกู้เงินทุนส่งเสริมการสหกรณ์จากกรมส่งเสริมสหกรณ์ หรืออาจขอกู้เงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

3.2 การรวบรวมผลิตผลจากสมาชิก การรวบรวมผลิตภัณฑ์จากสมาชิกสหกรณ์อาจทำได้ 3 วิธีคือ

3.2.1 รับซื้อขาดจากสมาชิก สหกรณ์จะรับซื้อผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์จากสมาชิกตามราคาตลาดหรือราคาท้องถิ่นทั่ว ๆ ไป เมื่อสมาชิกส่งมอบผลิตผล ก็จะได้รับเงินสดไปทันทีจากสหกรณ์สหกรณ์เป็นผู้เสี่ยงกับการขึ้นลงของราคาตลาด

3.2.2 การเป็นตัวแทนจำหน่าย สหกรณ์รวบรวมผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์จากสมาชิกแล้วยังไม่ได้รับโอนกรรมสิทธิ์ สหกรณ์จะเป็นเพียงตัวแทนจัดจำหน่าย เมื่อจำหน่ายได้แล้ว สหกรณ์จะหักค่าใช้จ่ายในการขนส่ง และค่าใช้จ่ายในการบริการ ซึ่งปกติคิดในอัตราร้อยละ 2 ของราคาขาย แล้วคือจำนวนเงินที่เหลือจากการหักค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ดังกล่าวให้สมาชิกไป สมาชิกเป็นผู้เสี่ยงกับการขึ้นลงของราคาตลาด

3.2.3 การรวบรวมเข้ากองกลาง หรือเรียกวิธีกึ่งวิธีนี้ สหกรณ์จะรวบรวมผลิตผลของสมาชิกเข้ากองกลาง แล้วรวมกันขายเป็นคราว ๆ ตามประเภท ชนิด และคุณภาพของผลิตผลแล้วสหกรณ์จะหักค่าใช้จ่ายในการขนส่ง ค่าใช้จ่ายในการขาย และค่าใช้จ่ายในการบริการ

เหมือนวิธีที่ 2 แล้วคืนส่วนที่เหลือให้กับสมาชิกแต่ละคนตามส่วนของผลผลิตที่นำมาฝากขาย การขายด้วยวิธีนี้สหกรณ์อาจจะจ่ายเงินบางส่วนให้สมาชิกไปก่อน เมื่อส่งมอบสินค้าแล้วจ่ายส่วนที่ค้างเพื่อขายเรียบร้อยแล้ว วิธีนี้ถ้ามีการวางแผนการดำเนินงานให้ครอบคลุมรัดกุม และเหมาะสมกับช่วงเวลาแล้ว จะเป็นวิธีที่ช่วยในการลดภาวะความเสี่ยงของแต่ละฝ่ายได้ดีมาก

3.3 การจัดการคลังสินค้า ในการจัดการเรื่องธุรกิจการขายของสหกรณ์นี้ การจัดการเรื่องคลังสินค้านับว่าเป็นเรื่องสำคัญมาก เพราะเมื่อสหกรณ์รวบรวมผลผลิตจากสมาชิกแล้วไม่ว่าโดยวิธีใด ๆ ก่อนที่จะดำเนินการจัดจำหน่ายผลิตผลนั้น ๆ ออกไป ก็จะต้องมีช่วงเวลาหนึ่งที่ต้องเก็บรวบรวมสินค้านั้นอยู่ในยุ้งฉาง ระยะเวลาเก็บรักษาอาจยาวนานไม่เท่ากัน บางครั้งอาจต้องรอเวลานานมากเพื่อให้ได้ราคาดีขึ้น การเก็บรักษานี้จะต้องมีการดูแลที่ดีเกี่ยวกับ หนู ความชื้น และศัตรูอื่น ๆ ผลผลิตบางชนิดน้ำหนักจะลดลงเมื่อเก็บไว้เป็นเวลานาน ๆ ดังนั้นการจัดการเรื่องคลังสินค้าจึงเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็น และยังเกี่ยวข้องกับการลดต้นทุนของธุรกิจการขายอีกด้วย ถ้าได้มีการวางแผนการจัดการเรื่องคลังสินค้าให้รัดกุมเพียงพอ

3.4 การขนส่ง สำหรับธุรกิจการขายของสหกรณ์นั้น การขนส่งผลผลิตของสหกรณ์ก็เป็นขั้นตอนที่จำเป็นและสำคัญ ในการปฏิบัติสหกรณ์ทำการขนส่งโดยทางรถไฟ ทางเรือ และทางรถบรรทุก ขึ้นอยู่กับแหล่งผลิต และต้นทุนค่าใช้จ่ายในการส่ง ควรวางแผนการขนส่งที่เหมาะสมและรัดกุม จะช่วยลดต้นทุนการตลาดสำหรับธุรกิจการขาย อันจะทำให้สมาชิกได้ประโยชน์มากขึ้น

3.5 การจัดหาตลาด ในการจัดธุรกิจการขาย สหกรณ์การเกษตรประสบปัญหาเรื่องตลาดโดยตลอดมา ผลผลิตของสมาชิกสหกรณ์ไม่สามารถขายได้ในราคาที่คิดว่ายุติธรรม ในบางครั้งสมาชิกจำเป็นต้องขายผลผลิตให้พ่อค้าคนกลางไปเพราะความจำเป็นทางเศรษฐกิจ ก็ยังมีผลซ้ำเติมให้ธุรกิจการขายของสหกรณ์มีปัญหามากขึ้น โดยปกติแล้วสหกรณ์การเกษตรดำเนินการในเรื่องตลาดมีหลายกรณี เช่น เมื่อรวบรวมผลผลิตแล้วได้รับขายให้พ่อค้าท้องถิ่น เพราะต้องการเงินหมุนเวียนระยะสั้น และไม่มียุ้งที่เพียงพอของตนเอง บางครั้งสหกรณ์ก็หาลูกค้าประจำ เช่น เรือนจำ ค่ายทหาร โรงเรียน โรงงาน แต่ทั้งนี้สหกรณ์ต้องดำเนินการแปรรูปผลิตผลนั้นก่อน ในบางกรณีสหกรณ์ก็อาจจำหน่ายผลิตผลแห่งชุมนุมสหกรณ์แห่งประเทศไทยเพื่อส่งออกไป หรือไม่ก็ขายให้แก่องค์การคลังสินค้าซึ่งพอจะช่วยเหลือสหกรณ์ได้ ในการรวบรวมผลผลิตและการจัดจำหน่ายนี้สหกรณ์อาจมีข้อแตกต่าง และเสียเปรียบพ่อค้าเอกชนอยู่บ้างในด้านการกำหนดราคาทั้งซื้อและขาย

4. ธุรกิจการแปรรูป

ธุรกิจนี้นับเป็นธุรกิจที่จำเป็นประเภทหนึ่งของสหกรณ์การเกษตรที่ทำหน้าที่โอนผลประโยชน์ เพราะในบางโอกาสบางกรณีสหกรณ์จำเป็นต้องทำการแปรรูปผลิตภัณฑ์ก่อน เพื่อประโยชน์ในการเก็บรักษา ประโยชน์ในการเพิ่มราคา ธุรกิจการแปรรูปที่สหกรณ์การเกษตรดำเนินอยู่ในปัจจุบันก็ได้แก่ การสีข้าว การบดข้าวโพดเป็นส่วนผสมของอาหารสัตว์ การตากแห้งมัน เป็นต้น

5. ธุรกิจการบริการและบำรุงที่ดิน

ธุรกิจการบริการและบำรุงที่ดินนี้ส่วนใหญ่ที่สหกรณ์ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันก็ได้แก่ การจัดหาแหล่งน้ำเพื่อการผลิต เพราะน้ำเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งในการผลิตทางการเกษตรและมักเป็นปัญหาเฉพาะหน้า ปัญหาเร่งด่วนที่เกษตรกรเผชิญอยู่ สหกรณ์จึงต้องเข้าไปมีบทบาทในการบริการด้านนี้ โดยการติดตั้งเครื่องสูบน้ำท่อสูบน้ำจากแหล่งน้ำที่มีอยู่เท่าไร่นาสมาชิกจัดสร้างทำนบหรือเหมืองฝาย หรือทำการจัดระบบส่งน้ำและระบายน้ำอื่น ๆ ที่เหมาะสมกับสภาพท้องที่การดำเนินธุรกิจดังกล่าว สหกรณ์มีความจำเป็นต้องเรียกเก็บค่าบริการจากสมาชิกตามสมควรแก่กรณี โดยสหกรณ์เป็นผู้ลงทุน

การบำรุงที่ดินประเภทอื่นก็ได้แก่ การบริการใช้เครื่องจักรกลขนาดใหญ่ไถให้สมาชิกอาจไถดินเพื่อเตรียมการเพาะปลูก หรือไถเพื่อการอนุรักษ์ดิน เช่น ทำคันนาเบนน้ำ เป็นต้น ในการนี้กรมส่งเสริมสหกรณ์และเข้ามามีบทบาทโดยกำหนดมาตรการไว้ว่า ถ้ากิจการใดเป็นเทคนิคทางช่างหรือเป็นงานขนาดใหญ่ที่ต้องลงทุนมาก เกินกำลังความสามารถของสหกรณ์ กรมจัดตั้งงบประมาณดำเนินการให้ ถ้าเป็นงานเร่งด่วน งานเล็กน้อยให้สหกรณ์จัดทำและออกค่าใช้จ่ายกรมจะให้ความสนับสนุนทางด้านเครื่องจักรกลและบริการทางช่าง

6. ธุรกิจการส่งเสริมการเกษตร

ธุรกิจนี้ถือว่าเป็นภารกิจหลักของสหกรณ์การเกษตรในการที่จะช่วยให้คำแนะนำ หรือบริการจำเป็นทางวิชาการในการเพิ่มผลิตผลทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ เช่นการปรับปรุงพันธุ์พืชและสัตว์ การใช้ปุ๋ย ยาป้องกันและกำจัดศัตรูพืช การปรับปรุงบำรุงดิน การเตรียมดิน ในระยะแรกกรมส่งเสริมสหกรณ์และเคยให้ความช่วยเหลือแก่สหกรณ์เกษตรในภาคกลางโดยออกค่าใช้จ่ายในการจัดจ้างพนักงานส่งเสริมงานพิเศษ เพื่อให้ประจำตามสำนักงานของสหกรณ์เกษตรอย่างน้อยสาขาละ 1 คน เพื่อทำหน้าที่ในการให้บริการส่งเสริมการเกษตรดังกล่าวข้างต้น

การติดต่อสื่อสารในงานส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร

กรมส่งเสริมการเกษตร (2559) ได้รวบรวมเกี่ยวกับความหมาย ความสำคัญ วัตถุประสงค์ และองค์ประกอบของการติดต่อสื่อสารในงานส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ไว้ดังนี้

ความหมายของการสื่อสาร

คำว่า การสื่อสาร (communication) มีที่มาจากรากศัพท์ภาษาละตินว่า communis หมายถึง ความเหมือนกันหรือร่วมกัน การสื่อสาร (communication) หมายถึง กระบวนการถ่ายทอดข่าวสาร ข้อมูล ความรู้ ประสบการณ์ความรู้สึก ความคิดเห็น ความต้องการจากผู้ส่งสาร โดยผ่านสื่อต่าง ๆ ที่ อาจเป็นการพูด การเขียน สัญลักษณ์อื่นใด การแสดงหรือการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ไปยังผู้รับสาร ซึ่งอาจจะใช้กระบวนการสื่อสารที่แตกต่างกันไปตามความเหมาะสมหรือความจำเป็นของตนเอง และ คู่สื่อสาร โดยมีวัตถุประสงค์ให้เกิดการรับรู้ร่วมกัน และมีปฏิริยาตอบสนองต่อกัน บริบททางการสื่อสาร ที่เหมาะสมเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้การสื่อสารสัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์

ความสำคัญของการสื่อสาร

การสื่อสารเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์ทุกเพศ ทุกวัย ไม่มีใครที่จะดำรงชีวิตได้ โดยปราศจากการสื่อสาร ทุกสาขาอาชีพก็ต้องใช้การสื่อสารในการปฏิบัติงาน การทำธุรกิจต่าง ๆ โดยเฉพาะ สังคมมนุษย์ที่มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาตลอดเวลา พัฒนาการทางสังคมจึงดำเนินไปพร้อม ๆ กับพัฒนาการทางการสื่อสาร การสื่อสารก่อให้เกิดการประสานสัมพันธ์กันระหว่างบุคคล และสังคม ช่วยเสริมสร้าง ความเข้าใจอันดีระหว่างคนในสังคมช่วยสืบทอดวัฒนธรรมประเพณี สะท้อนให้เห็นภาพความเจริญรุ่งเรือง วิถีชีวิตของผู้คน ช่วยดำรงสังคมให้อยู่ร่วมกันเป็นปกติสุขและอยู่ร่วมกันอย่างสันติ การสื่อสารเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาความเจริญก้าวหน้าทั้งตัวบุคคล และ สังคมการพัฒนาทางสังคมในด้านคุณธรรม จริยธรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ฯลฯ รวมทั้งศาสตร์ในการสื่อสารจำเป็นต้องพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้ง

วัตถุประสงค์ของการสื่อสาร

1. เพื่อแจ้งให้ทราบ (inform) ผู้ทำการสื่อสารควรมีความต้องการที่จะบอกกล่าว หรือชี้แจง ข่าวสารเรื่องราว เหตุการณ์หรือสิ่งอื่นใดให้ผู้รับสารได้รับทราบ
2. เพื่อสอนหรือให้การศึกษา (teach or education) ผู้ทำการสื่อสารอาจมีวัตถุประสงค์ เพื่อจะถ่ายทอดวิชาความรู้หรือเรื่องราวเชิงวิชาการ เพื่อให้ผู้รับสารได้มีโอกาสพัฒนาความรู้ให้เพิ่มพูนยิ่งขึ้น

3. เพื่อสร้างความพอใจหรือให้ความบันเทิง (please or entertain) ผู้ทำการสื่อสารอาจใช้วัตถุประสงค์ในการสื่อสารเพื่อสร้างความพอใจหรือให้ความบันเทิงแก่ผู้รับสาร โดยอาศัยสารที่ตนเองส่งออกไป ไม่ว่าจะอยู่ในรูปของการพูด การเขียน หรือการแสดงกิริยาต่าง ๆ

4. เพื่อเสนอหรือชักจูงใจ (Propose or persuade) ผู้ทำการสื่อสารอาจใช้วัตถุประสงค์ในการสื่อสารเพื่อให้ข้อเสนอแนะ หรือชักจูงใจในสิ่งใดสิ่งหนึ่งต่อผู้รับสาร และอาจชักจูงใจให้ผู้รับสารมีความคิดคล้อยตามหรือยอมปฏิบัติตามการเสนอแนะของตน

5. เพื่อเรียนรู้ (learn) วัตถุประสงค์นี้มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับผู้รับสาร การแสวงหาความรู้ของผู้รับสาร โดยอาศัยลักษณะของสาร ในกรณีนี้มักจะเป็นสารที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวกับวิชาความรู้ เป็นการหาความรู้เพิ่มเติมและเป็นการทำความเข้าใจกับเนื้อหาของสารที่ผู้ทำการสื่อสารถ่ายทอดมาถึงตน

6. เพื่อกระทำหรือตัดสินใจ (dispose or decide) ในการดำเนินชีวิตของคนมีสิ่งหนึ่งที่ต้องกระทำอยู่เสมอ คือ การตัดสินใจกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งการตัดสินใจนั้นอาจได้รับการเสนอแนะหรือชักจูงใจให้กระทำอย่างนั้นอย่างนี้จากบุคคลอื่นอยู่เสมอ ทางเลือกในการตัดสินใจจึงขึ้นอยู่กับข้อเสนอแนะนั้น

การสื่อสารนับว่ามีความสำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์ มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องควบคู่กับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ฯลฯ การสื่อสารเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคน พัฒนาสังคม ตลอดจนนวัตกรรมด้านต่าง ๆ รวมทั้งด้านการสื่อสารด้วยกล่าวได้ว่า การสื่อสารเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์และพัฒนาความเจริญก้าวหน้าในด้านต่าง ๆ อย่างไม่หยุดยั้ง

องค์ประกอบของการสื่อสาร

องค์ประกอบที่สำคัญของการสื่อสาร มี 4 ประการ ดังนี้

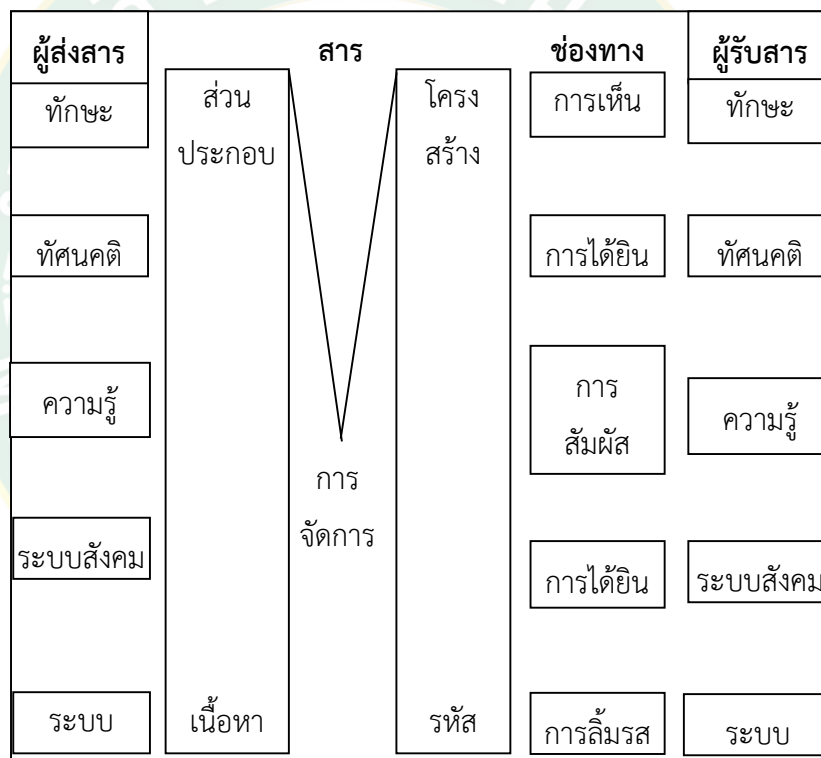
1. ผู้ส่งสาร (sender) หรือ แหล่งสาร (source) หมายถึงบุคคล กลุ่มบุคคล หรือ หน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการส่งสาร หรือเป็นแหล่งกำเนิดสารที่เป็นผู้เริ่มต้นส่งสารด้วยการแปลสารนั้นให้อยู่ในรูปของสัญลักษณ์ที่มนุษย์สร้างขึ้นแทนความคิดได้แก่ ภาษาและอากัปกิริยาต่าง ๆ เพื่อสื่อสาร ความคิด ความรู้สึก ข่าวสารความต้องการ และวัตถุประสงค์ของตนไปยังผู้รับสารด้วยวิธีการใด ๆ หรือ ส่งผ่านช่องทางใดก็ตาม จะโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม เช่น ผู้พูด ผู้เขียน กวี ศิลปิน นักจัดรายการ วิทยุ โฆษกรัฐบาล องค์การ สถาบัน สถาบันวิทยุกระจายเสียง สถาบันวิทยุโทรทัศน์ กองบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ หน่วยงานของรัฐ บริษัท สถาบันสื่อมวลชน เป็นต้น

2. สาร (message) หมายถึงเรื่องราวที่มีความหมาย หรือสิ่งต่าง ๆ ที่อาจอยู่ในรูปของข้อมูล ความรู้ ความคิดความต้องการ อารมณ์ ฯลฯ ซึ่งถ่ายทอดจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสารให้ได้รับรู้ และ

แสดงออกมาโดยอาศัยภาษาหรือสัญลักษณ์ใด ๆ ที่สามารถทำให้เกิดการรับรู้ร่วมกันได้ เช่น ข้อความที่พูด ข้อความที่เขียน บทเพลงที่ร้อง รูปที่วาด เรื่องราวที่อ่าน ท่าทางที่สื่อความหมาย เป็นต้น

3. สื่อหรือช่องทาง (media or channel) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ในการสื่อสารหมายถึง สิ่งที่เป็นพาหนะของสาร ทำหน้าที่นำสารจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร ผู้ส่งสาร ต้องอาศัยสื่อหรือช่องทาง ทำหน้าที่นำสารไปสู่ผู้รับสาร

4. ผู้รับสาร (receiver) หมายถึง บุคคล กลุ่มบุคคลหรือมวลชนที่รับเรื่องราวข่าวสาร จากผู้ส่งสารและแสดงปฏิกิริยาตอบกลับ (Feedback) ต่อผู้ส่งสารหรือส่งสารต่อไปถึงผู้รับสารคนอื่น ๆ ตามจุดมุ่งหมายของผู้ส่งสาร เช่น ผู้เข้าร่วมประชุม ผู้ฟังรายการวิทยุ กลุ่มผู้ฟังการอภิปราย ผู้อ่านบทความจากหนังสือพิมพ์

ภาพที่ 5 แบบจำลองการสื่อสาร SMCR ของ David Kenneth Berlo 1960

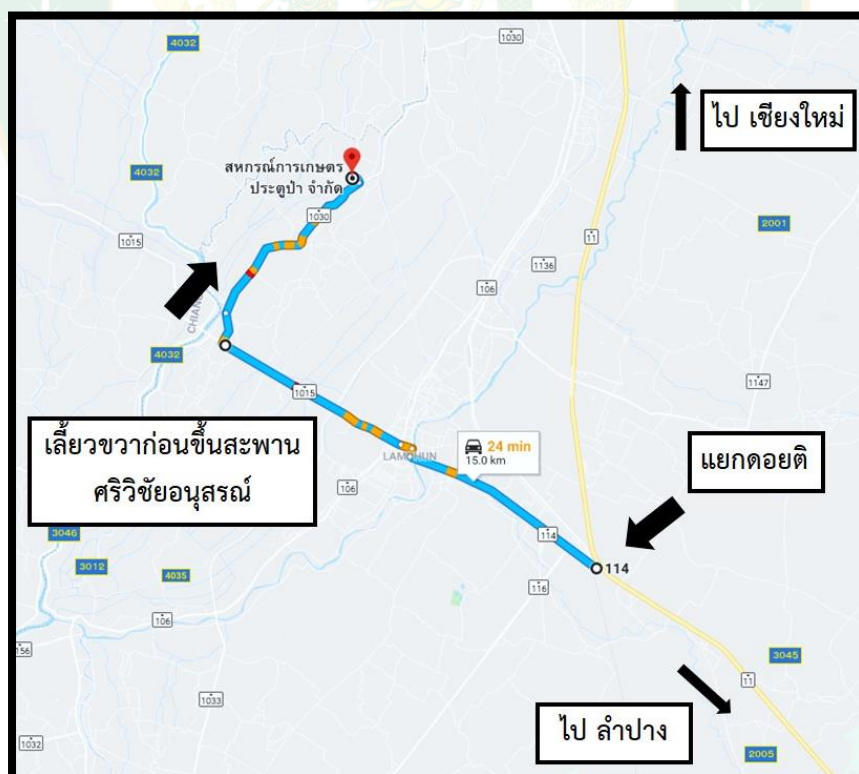
ที่มา: อังโน (NAKARATE RUNGKAWAT, 2012)

สหกรณ์การเกษตรประตุป่า

ลักษณะทางภูมิศาสตร์

ตำบลประตุป่า ตั้งอยู่เขตการปกครองของอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ซึ่งประกอบด้วย 9 หมู่บ้าน ได้แก่

- หมู่ที่ 1 บ้านวังมุย
- หมู่ที่ 2 บ้านลำเตื่อ
- หมู่ที่ 3 บ้านลุ่มช้าง
- หมู่ที่ 4 บ้านหนองมูล
- หมู่ที่ 5 บ้านท่ากว้าง
- หมู่ที่ 6 บ้านศรีสุพรรณ
- หมู่ที่ 7 บ้านร่องเขียว
- หมู่ที่ 8 บ้านสันหัววัว
- หมู่ที่ 9 บ้านต้นแงะ

ภาพที่ 6 แผนที่ตั้งของสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด

ที่มา: (สหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด, 2561)

ความเป็นมาของสหกรณ์การเกษตรประจวบ

สหกรณ์การเกษตรประจวบ จำกัด (2557) สหกรณ์การเกษตรประจวบ จำกัด ได้ก่อตั้งเมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม พ.ศ. 2547 เกิดจากการรวมตัวของสมาชิกในตำบลประจวบ จำนวน 307 คน ที่ประสบปัญหาผลผลิตลำไยตกต่ำและไม่มีที่จำหน่ายที่แน่นอน โดยผู้นำชุมชนประกอบด้วย กำนันผู้ใหญ่บ้าน และนายกองค์การบริหารตำบลประจวบเป็นแกนนำจัดตั้งขึ้น โดยเห็นว่าการนำหลักการวิธีการสหกรณ์มาแก้ไขปัญหาเป็นทางออกที่ช่วยเหลือเกษตรกรที่เป็นสมาชิกตั้งแต่กระบวนการผลิตถึงกระบวนการจัดจำหน่าย โดยมีชื่อเดิมว่าสหกรณ์การเกษตรผู้ปลูกและผลิตรายตำบลประจวบ จำกัด ต่อมาได้มีการจดทะเบียนเปลี่ยนชื่อเป็นสหกรณ์การเกษตรประจวบ จำกัด เมื่อวันที่ 11 มิถุนายน พ.ศ. 2550 ปัจจุบันสหกรณ์การเกษตรประจวบ จำกัด มีจำนวนสมาชิก 489 คน ตั้งอยู่ที่ 92 หมู่ที่ 5 ตำบลประจวบ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

ตราสัญลักษณ์สหกรณ์การเกษตรประจวบ

ภาพที่ 7 ตราสัญลักษณ์สหกรณ์การเกษตรประจวบ จำกัด

ที่มา: (สหกรณ์การเกษตรประจวบ จำกัด, 2560: 56)

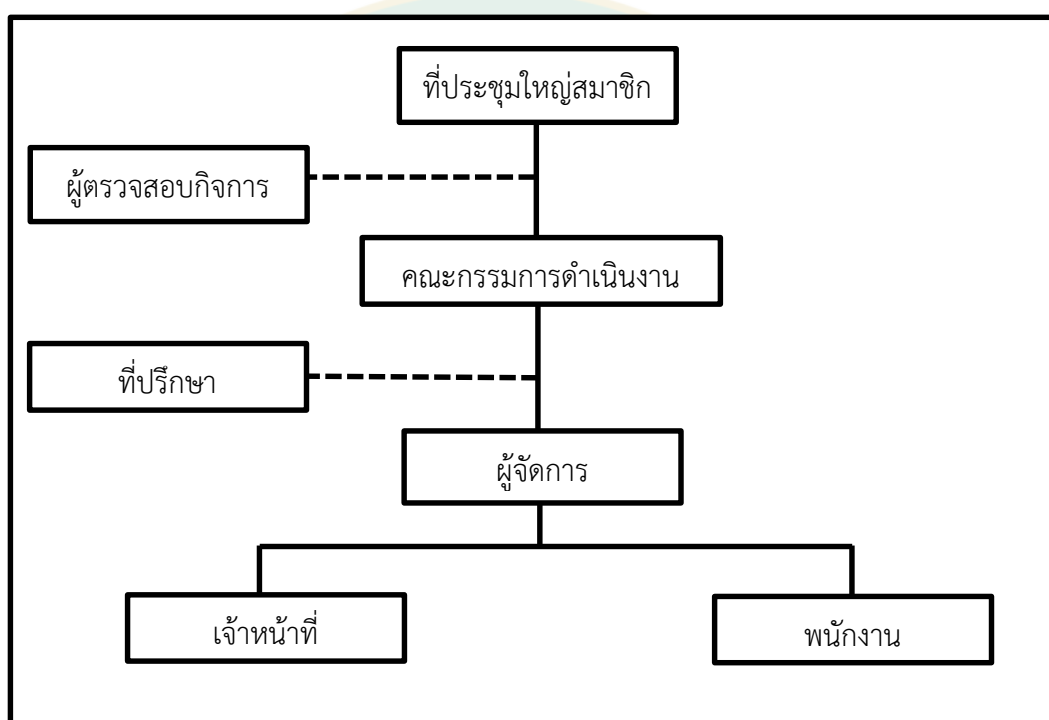
รูปต้นลำไย หมายถึง ความอุดมสมบูรณ์ทางผลผลิตลำไย

รูปผู้คน หมายถึง การแสดงออกของเกษตรกรผู้ปลูกลำไยในการร่วมพลังพัฒนาผลผลิตลำไย

รูปเรือ หมายถึง ความเจริญรุ่งเรืองเป็นการขยายตลาดส่งออกมากยิ่งขึ้น

โครงสร้างสหกรณ์การเกษตรประจวบ

สหกรณ์การเกษตรประจวบ จำกัด (2560) โครงสร้างการจัดการองค์กรของสหกรณ์การเกษตรประจวบ จำกัด ประกอบด้วยคณะกรรมการดำเนินงานที่ได้รับเสียงมาจากการประชุมใหญ่ โดยในที่ประชุมใหญ่ทุกคนเป็นเจ้าของสหกรณ์เท่าเทียมกันมีสิทธิควบคุมสหกรณ์ตามหลักประชาธิปไตย คือทุกคนมีสิทธิออกเสียงในที่ประชุมใหญ่ได้คนละหนึ่งเสียง (one man one vote) และจะมอบให้ผู้อื่นออกเสียงลงคะแนนแทนตนไม่ได้

ภาพที่ 8 โครงสร้างสหกรณ์การเกษตรประจวบ จำกัด

ที่มา: (สหกรณ์การเกษตรประจวบ จำกัด, 2560)

ในที่ประชุมใหญ่ ผู้จัดการสหกรณ์ฯ จะแจ้งให้ที่ประชุมซึ่งสมาชิกจะเข้าร่วมประชุมร้อยละ 80 ร่วมกันพิจารณาเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินการจำนวน 11 คน ซึ่งประกอบด้วยประธานกรรมการดำเนินงาน รองประธานกรรมการดำเนินการ เลขานุการ และคณะกรรมการ 6 คน มีที่ปรึกษาและผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์ที่ได้รับการแต่งตั้งในที่ประชุม เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบกิจการและรายงานผลการตรวจสอบต่อที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการ

สหกรณ์ได้จัดจ้างผู้จัดการและพนักงานฝ่ายต่าง ๆ ซึ่งในปัจจุบัน ปีพ.ศ. 2561 มีจำนวน 5 คน ประกอบด้วยผู้จัดการ 1 คน ฝ่ายบัญชี 1 คน พนักงานทั่วไป 1 คน และพนักงานปั้มน้ำมัน 2 คน โดยจัดจ้างให้ปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งทำการอื่น ๆ ภายใต้นโยบายระเบียบ และข้อบังคับที่คณะกรรมการสหกรณ์ ฯ กำหนดไว้

การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรประตุป่า

สหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด ดำเนินธุรกิจหลัก 4 ประเภท ได้แก่

1. ธุรกิจรวบรวมผลผลิต
2. ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย
3. ธุรกิจสินเชื่อ
4. ธุรกิจรับฝากเงิน

1. ธุรกิจรวบรวมผลผลิต

สหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด ได้ดำเนินธุรกิจรวบรวมผลผลิตทางการเกษตร ซึ่งได้แก่ ลำไย ลิ้นจี่ กล้วยหอม และพืชผัก จากสมาชิกและบุคคลภายนอก โดยรวบรวมผลผลิตผลลำไยของสมาชิกสหกรณ์ตั้งแต่ ปีพ.ศ. 2548 ถึงปัจจุบัน ปีพ.ศ. 2561 นอกจากนี้ได้พัฒนาเกษตรกรที่เป็นสมาชิกให้มีการปรับปรุงกระบวนการผลิต เพื่อยกระดับคุณภาพสินค้าของตนเองให้ได้มาตรฐานปลอดภัย โดยสหกรณ์เป็นผู้จัดการด้านการตลาดรวบรวมและส่งจำหน่ายเป็นผลให้สมาชิกสามารถขยายกำลังการผลิตลำไยที่มีคุณภาพเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้สหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด มีแผนเพิ่มช่องทางการตลาดไปยังต่างประเทศ เช่น ประเทศจีน ประเทศอินโดนีเซีย และขนส่งให้กับในประเทศจึงได้สร้างลานจอดรถตู้คอนเทนเนอร์เพื่อรองรับได้หลายคันในเวลาเดียวกัน จะสามารถขยายธุรกิจรวบรวมผลผลิตเพิ่มขึ้นเป็น 2 เท่าของปัจจุบัน สำหรับคู่ค้าที่รับซื้อผลผลิตผลลำไยจากสหกรณ์ ได้แก่ บริษัทเอก-ชัยดิสทริบิวชัน (Tesco Lotus) บริษัทเซ็นทรัลฟู๊ดรีเทล (TOP) และลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางการค้า (MOU) ลำไยกับไปรษณีย์ไทย

ปัจจุบัน ปีพ.ศ. 2561 สหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด ได้พัฒนาส่งเสริมให้สมาชิกขยายการผลิตไปยังผลผลิตอื่น เช่น กล้วยหอม พืชผักอินทรีย์ โดยมีตัวอย่างการปลูกกล้วยหอมทองจากคณะกรรมการสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด และได้รับการส่งเสริมอบรมการปลูกเรื่องกล้วยหอม

ทอง จากโครงการเกษตรปราดเปรื่องโดยสำนักงานสหกรณ์จังหวัดลำพูน สำหรับช่วง 3 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 - 2559 ธุรกิจรวบรวมผลผลิตมาจำหน่ายของสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด ทำการรวบรวมลำไยและลิ้นจี่เพิ่มขึ้นและลดลงสลับกันไป เนื่องจากปริมาณผลผลิตลำไยและลิ้นจี่ไม่แน่นอนในปี พ.ศ. 2557 - 2559 รวบรวมกล้วยหอมและพีชผักในปริมาณที่ลดลง จากปี พ.ศ. 2557 - 2559 ภาพรวมของธุรกิจรวบรวมผลผลิตเพิ่มขึ้นและลดลงสลับกันไป (ดังตารางที่ 1) ในปี พ.ศ. 2557 สหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด ได้ผลกำไรจากธุรกิจรวบรวมผลผลิตเป็นเงิน 964,783.19. บาท ในปีพ.ศ. 2558 กำไรเป็นเงิน 2,072,330.36 บาท และในปีพ.ศ. 2559 กำไรเป็นเงิน 1,504,681.56 บาท

ตารางที่ 1 ปริมาณการรวบรวมผลผลิต ตั้งแต่ปี 2557 - 2559

หน่วย : บาท

รายการ	พ.ศ. 2557	พ.ศ. 2558	พ.ศ. 2559
รวบรวมลำไย	12,746,250.00	26,155,263.30	24,365,783.00
รวบรวมลิ้นจี่	24,399,641.00	24,402,655.00	12,265,120.00
รวบรวมกล้วยหอมและพีชผัก	4,266,139.50	1,500,619.00	59,320.00
รวม	41,412,030.50	52,058,537.30	36,690,223.00

ที่มา: (สหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด, 2560: 17-18)

2. ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย

สหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด ได้ดำเนินธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ซึ่งแบ่งเป็น 2 ธุรกิจได้แก่ ธุรกิจจำหน่ายสินค้าประเภทการเกษตรและธุรกิจจำหน่ายสินค้าประเภทน้ำมัน

2.1 ธุรกิจจำหน่ายสินค้าประเภทการเกษตร

โดยสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด ไม่มีหน้าร้านสำหรับขายปัจจัยการผลิต โดยตรงก่อนนำมาจำหน่ายได้ทำการสำรวจความต้องการซื้อปัจจัยการผลิตจากสมาชิกก่อน รวบรวมข้อมูลเพื่อจัดทำคำสั่งซื้อหลังจากนั้นเจ้าหน้าที่สหกรณ์จะทำการติดต่อไปยังบริษัท โดยจ่ายค่าปัจจัยการผลิตให้แก่บริษัทเป็นเงินสด โดยการจำหน่ายปัจจัยการผลิต สหกรณ์จะทำการจัดจำหน่าย 2 ครั้ง

ต่อปีครั้งแรกในช่วงเดือนตุลาคม และครั้งที่ 2 ช่วงเดือนกุมภาพันธ์ โดยสมาชิกสามารถซื้อได้ทั้งเงินสดและซื้อเชื่อ สำหรับการซื้อเชื่อ นั้น สหกรณ์ได้กำหนดการชำระเป็นเงินสดระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี

2.2 ธุรกิจจำหน่ายสินค้าประเภทน้ำมัน

โดยน้ำมันเชื้อเพลิงที่สหกรณ์นำมาจำหน่าย ได้แก่ แก๊สโซฮอล์ 95 ไฮดีเซล และน้ำมันเครื่อง ซึ่งได้รับน้ำมันจากบริษัท บางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) และสหกรณ์การเกษตรแม่ทา จำกัด มาจำหน่ายแก่สมาชิก โดยการรับน้ำมันมาจำหน่ายได้ทำการตรวจสอบการรับน้ำมันอย่างถี่ถ้วนทุกครั้งและในการจำหน่ายได้มีการตรวจวัดน้ำมัน และตรวจสอบคুমมิเตอร์หัวจ่ายเป็นประจำ ในช่วง 3 ปี

ที่ผ่านมาสหกรณ์จัดหาสินค้าประเภทการเกษตรมาจำหน่ายให้แก่สมาชิกน้อยลง เนื่องจากสหกรณ์ไม่มีหน้าร้านในการจำหน่ายสินค้าประเภทการเกษตรให้แก่สมาชิกโดยตรง แต่จะเปิดจำหน่ายปีละ 2 ครั้ง ซึ่งจะสำรวจความต้องการสินค้าประเภทการเกษตรจากสมาชิกก่อน ปริมาณการจัดจำหน่ายสินค้าประเภทการเกษตรที่ลดลงจึงเป็นผลมาจากการสั่งซื้อสินค้าจากสมาชิกที่ลดลง ส่วนปริมาณการจัดจำหน่ายน้ำมันมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ซึ่งจากข้อมูลจะเป็นได้ว่าสหกรณ์จะเน้นการจัดจำหน่ายน้ำมันมากกว่าการจัดจำหน่ายสินค้าประเภทการเกษตร (ดังตารางที่ 2) โดยในปี พ.ศ. 2557 มีกำไรจากการดำเนินการเฉพาะธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย เป็นเงิน 208,678.71 บาท ในปี พ.ศ. 2558 มีกำไรเฉพาะธุรกิจเป็นเงิน 319,334.89 บาท และในปี พ.ศ. 2559 มีกำไรเฉพาะธุรกิจเป็นเงิน 456,246.41 บาท แสดงให้เห็นว่าการดำเนินธุรกิจการจัดหาสินค้ามาจำหน่ายให้กับสมาชิกมีมูลค่าเพิ่มขึ้นทุกปี ส่งผลให้การดำเนินธุรกิจมีศักยภาพสูงขึ้น

ตารางที่ 2 ปริมาณการจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ตั้งแต่ปี 2557 - 2559

หน่วย : บาท

รายการ	พ.ศ. 2557	พ.ศ. 2558	พ.ศ. 2559
จำหน่ายสินค้าการเกษตร	954,640.00	851,585.00	1,016,345.00
จำหน่ายสินค้าน้ำมัน	18,446,684.74	15,703,256.88	14,689,373.09
รวม	19,401,324.74	16,718,485.88	15,705,718.09

ที่มา: (สหกรณ์การเกษตรประจวบฯ จำกัด, 2560: 17-18)

3. ธุรกิจสินเชื่อ

สหกรณ์การเกษตรประจวบ จำกัด ให้บริการเงินกู้ระยะสั้นแก่สมาชิกรายละไม่เกิน 30,000 บาท อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 7 % ปริมาณการให้เงินกู้สหกรณ์ในแต่ละปีมีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดในช่วง 3 ปี ที่ผ่านมา ปริมาณการให้เงินกู้ในปี พ.ศ. 2557 จำนวน 1,295,000.00 บาท ในปี พ.ศ. 2558 จำนวน 1,345,000.00 บาท และปี พ.ศ. 2559 จำนวน 1,164,400.00 (ตารางที่ 3) และผลกำไรจากการดำเนินธุรกิจสินเชื่อ ในปี พ.ศ. 2557 เป็นเงิน 65,453.20 บาท ในปี พ.ศ. 2558 เป็นเงิน 114,570.61 บาท และในปี พ.ศ. 2559 เป็นเงิน 109,416.93 บาท

ตารางที่ 3 ปริมาณการให้กู้ระหว่างปีแก่สมาชิก ตั้งแต่ปี 2557 - 2559

หน่วย : บาท

รายการ	พ.ศ. 2557	พ.ศ. 2558	พ.ศ. 2559
เงินให้กู้ระหว่างปี	1,295,000.00	1,345,000.00	1,164,400.00
รวม	1,295,000.00	1,345,000.00	1,164,400.00

ที่มา: (สหกรณ์การเกษตรประจวบ จำกัด, 2560: 17-18)

4. ธุรกิจรับฝากเงิน

ระหว่างปีสหกรณ์ระดมทุนโดยการรับฝากเงินจากสมาชิก และสหกรณ์อื่น ๆ จำนวน 3,137,058.49 บาท ลดลงจากปีก่อนจำนวน 14,059,180.74 บาท หรือลดลงร้อยละ 81.76 ณ วันสิ้นปีมีเงินฝากคงเหลือ 149 บัญชี 148 ราย จำนวน 2,210,743.40 บาท โดยเป็นเงินรับฝากจากสมาชิก 148 บัญชี เป็นเงิน 2,195,197.28 บาท เงินฝากสหกรณ์อื่น 1 บัญชี เป็นเงิน 15,546.12 บาท

ตารางที่ 4 ปริมาณการรับฝากเงินจากสมาชิก ตั้งแต่ปี 2558 - 2559

หน่วย : บาท

รายการ	พ.ศ. 2557	พ.ศ. 2558	พ.ศ. 2559
รับฝากเงินระหว่างปี	-	17,196,239.23	3,137,058.49
รวม	-	17,196,239.23	3,137,058.49

ที่มา: (สหกรณ์การเกษตรประจวบ จำกัด, 2560: 17-18)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนคำถามการวิจัยและวัตถุประสงค์ของการวิจัย ตลอดจนเป็นแนวทางในการดำเนินงานวิจัย ผู้วิจัยจึงได้ทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องไว้ ดังนี้

วิไล ชัดิมะ (2556: 76-82) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์นิคมนครชุม จำกัด จังหวัดกำแพงเพชร พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์นิคมนครชุม จำกัด 1) ด้านปัจจัยส่วนบุคคลของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 51 - 60 ปี มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ 15 - 20 ปี มีตำแหน่งเป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์ มีรายได้ในครัวเรือนต่อปี 110,001 - 140,000 บาท และมีรายจ่ายในครัวเรือนต่อปี 90,001 - 120,000 บาท 2) การศึกษาระดับความสำคัญของปัจจัยที่ส่งผลให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจกับสหกรณ์พบว่าปัจจัยด้านสหกรณ์และด้านอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลางถึงมาก ปัจจัยด้านสหกรณ์มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการทำธุรกิจของสมาชิกอยู่ในระดับมาก คือ ทำเลที่ตั้งของสหกรณ์ ความสะดวกในการทำธุรกิจกับสหกรณ์ ความรู้สึกเป็นเจ้าของสหกรณ์ความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อยของสถานที่ การให้บริการของเจ้าหน้าที่สหกรณ์ และความมั่นคงของสหกรณ์ ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านสหกรณ์ และปัจจัยด้านอื่น ๆ กับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจกับสหกรณ์ ธุรกิจรับฝากเงินมีความสัมพันธ์กับความรู้สึกเป็นเจ้าของสหกรณ์และความสะดวกในการทำธุรกิจกับสหกรณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และมีความสัมพันธ์กับความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อยของสถานที่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ธุรกิจสินเชื่อมีความสัมพันธ์กับความรู้สึกเป็นเจ้าของสหกรณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่ายไม่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยใด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และธุรกิจรวบรวมผลผลิตผลมีความสัมพันธ์กับความมั่นคงของสหกรณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 3) สมาชิกมีปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในระดับน้อย ในภาพรวมสมาชิกมีปัญหาอุปสรรคในด้านไม่มีพาหนะในการขนส่งผลผลิตมาจำหน่ายที่สหกรณ์

พงศธร มณีวงษ์ (2556: 67-75) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรยางชุมน้อย จำกัด จังหวัดศรีสะเกษ ผลการศึกษาพบว่า 1) สมาชิกสหกรณ์การเกษตรยางชุมน้อย จำกัด ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 31 - 40 ปี การศึกษาระดับมัธยมศึกษา รายได้ 5,001 - 8,000 ระยะเวลาการเป็นสมาชิก 6 - 10 ปี การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสหกรณ์ รับรู้จากเจ้าหน้าที่สหกรณ์มากที่สุด และความถี่ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสหกรณ์จากแหล่งต่าง ๆ รับรู้ค่อนข้างบ่อย สมาชิกมีส่วนร่วมในการตัดสินใจการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์และการควบคุมตรวจสอบ 2) ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ อยู่ในระดับปานกลาง ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการตัดสินใจ การดำเนินงานในผลประโยชน์ และการควบคุมตรวจสอบอยู่ในระดับปานกลาง 3) การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ พบว่า รายได้ ระดับการศึกษา และการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับสหกรณ์ที่แตกต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนเพศ อายุ และระยะเวลาการเป็นสมาชิกที่แตกต่างกันระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ไม่แตกต่างกัน 4) ปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ไม่มีเวลาเข้าร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ รองลงมา เห็นว่าการมีส่วนร่วมไม่เกิดประโยชน์โดยตรงกับสมาชิกและไม่เข้าใจบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกสหกรณ์ ขาดสิ่งจูงใจในการมีส่วนร่วมกับสหกรณ์ สหกรณ์มีธุรกิจให้บริการแก่สมาชิกไม่ครบถ้วนตามความต้องการของสมาชิก การเดินทางไม่สะดวก และสินค้าหรือบริการ ของสหกรณ์ไม่ตรงกับความต้องการ

ลักขณา วุฒิ (2556: 57-66) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรปฎิรูปที่ดินบ้านต้นมะพร้าว จำกัด จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการศึกษาพบว่า 1) สมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่เพศหญิง อายุ 51 ปี ขึ้นไป รายได้น้อยกว่าหรือเท่ากับ 30,000 บาท การศึกษาระดับประถมศึกษา เป็นสมาชิก 16 ปี ขึ้นไป การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสหกรณ์รับรู้จากเจ้าหน้าที่สหกรณ์มากที่สุด การมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิก ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการควบคุมตรวจสอบ 2) ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยระดับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการดำเนินงาน อยู่ในระดับปานกลางและการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ การควบคุม

ตรวจสอบอยู่ในระดับน้อย การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ พบว่า เพศ อายุ ระยะเวลาการเป็นสมาชิก และการรับรู้ข่าวสาร เกี่ยวกับสหกรณ์ที่แตกต่างกันมีระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนระดับการศึกษา และรายได้ ที่แตกต่างกัน ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 3) ข้อเสนอแนะที่สำคัญในการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของของสหกรณ์ ได้แก่ ให้สหกรณ์มีสินค้าจำหน่ายให้สมาชิกที่หลากหลายครอบคลุมความต้องการของสมาชิก สหกรณ์และราคาถูกกว่าท้องตลาดให้สหกรณ์จัดตั้งประชาสัมพันธ์กลุ่มสมาชิกและรับซื้อผลผลิตของสมาชิกใน ราคาสูงกว่าท้องตลาดและจ่ายเป็นเงินสดทุกวัน

มนต์ปรียา ระวังศรี (2556: 68-75) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรวังน้ำเย็น จำกัด จังหวัดสระแก้ว ผลการศึกษาพบว่า 1) สมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่เป็น เพศชาย อายุระหว่าง 31 – 40 ปี สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา มีรายได้ 5,001 - 8,000 บาท ระยะเวลาเป็นสมาชิก 6 – 10 ปี รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับสหกรณ์จากเจ้าหน้าที่ สหกรณ์มากที่สุดและความถี่ในการรับข่าวสารเกี่ยวกับสหกรณ์จากแหล่งต่าง ๆ เป็นบางครั้ง 2) ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ อยู่ในระดับปานกลางทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การดำเนินงาน การรับผลประโยชน์ และการควบคุมตรวจสอบ 3) การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ พบว่า แตกต่างกันเมื่อรายได้ ระดับการศึกษา และการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับสหกรณ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจสหกรณ์ จำแนกตามเพศ อายุ และระยะเวลาการเป็นสมาชิกที่แตกต่างกัน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 4) ปัญหาและอุปสรรคที่ เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ ได้แก่ การเดินทางไม่สะดวก การให้บริการของคณะกรรมการเจ้าหน้าที่ และสินค้าหรือบริการของสหกรณ์ไม่ตรงกับความต้องการ สหกรณ์มีธุรกิจให้บริการแก่สมาชิกไม่ครบถ้วนตามความต้องการของสมาชิก การมีส่วนร่วมไม่เกิดประโยชน์โดยตรงกับสมาชิก และสมาชิกไม่มีเวลาเข้าร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์

ธัญรัตน์ มาลัย (2560: 50-58) การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรพร้าว จำกัด อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 362 คน วิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้โดยใช้สถิติความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน รวมถึงการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ผลการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของสมาชิกสหกรณ์เป็นเพศชาย อายุมากกว่า 51 ปีขึ้นไปมีระดับการศึกษาประถมศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 8,001 - 11,000 บาท และระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ 20 ปีขึ้นไป ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกโดยรวมมีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในการทำธุรกิจของสมาชิกอยู่ในระดับมาก โดยปัจจัยการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกที่มีความสำคัญระดับมาก เรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ความรู้สึกเป็นเจ้าของสหกรณ์ความสะดวกในการทำธุรกิจกับสหกรณ์ ผลตอบแทนที่ได้รับ (เงินปันผล/เงินเฉลี่ยคืน) การให้บริการของเจ้าหน้าที่สหกรณ์ ความมั่นคงของสหกรณ์ สถานที่ตั้งของสหกรณ์เหมาะสมความน่าเชื่อถือของกรรมการดำเนินงาน เป็นแหล่งเงินทุน (กู้ยืม) การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของสหกรณ์ สวัสดิการ (เช่น ค่ารักษาพยาบาล) ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิก พบว่าสมาชิกมีระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจส่วนร่วมในการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก และการมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบและการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลาง สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกมีระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจในภาพรวมมี 3 ปัจจัย คือ ความรู้สึกเป็นเจ้าของสหกรณ์ ความสะดวกในการทำธุรกิจกับสหกรณ์และผลตอบแทนที่ได้รับ (เงินปันผล/เงินเฉลี่ยคืน) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 0.01 และ 0.05

รัฐศาสตร์ ดอกหอม (2553: 55-59) การศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของสหกรณ์การเกษตรอำเภอจอมทองในการผลิตลำไยคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของสหกรณ์การเกษตรอำเภอจอมทองในการผลิตลำไยคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงพัฒนาโครงการให้มีคุณภาพ ศักยภาพ และมีความมั่นคง เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะในการนำโครงการพัฒนาลำไยคุณภาพไปปรับใช้กับ โครงการอื่น ๆ ด้วย โดยการใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งใช้แบบสอบถามเชิงลึก ในการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องประกอบไปด้วย ประธานสหกรณ์ผู้ดูแลโครงการและกลุ่มสมาชิกผู้เข้าร่วมโครงการผลิตลำไยคุณภาพ ผลการศึกษา พบว่าการมีส่วนร่วมในการบริหาร

จัดการโครงการจากสหกรณ์ที่เกี่ยวกับ การส่งเสริม การประสานงานระหว่างสหกรณ์กับกลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการยังมีปัญหาในเรื่องของการ บริหารจัดการ เพราะเป็นโครงการที่ภาครัฐเริ่มใช้ปฏิบัติยังไม่มี การเตรียมข้อมูลให้พร้อมด้วย ข้อจำกัดของระยะเวลา ส่วนการมีส่วนร่วมของกลุ่มสมาชิก ผู้เข้าร่วมโครงการพบว่า ภายในกลุ่มมีการจัดการแบ่งภาระหน้าที่ความรับผิดชอบภายในกลุ่มที่ทาง สหกรณ์คัดเลือกจากเกษตรกรหัวก้าวหน้า เช่น เป็นผู้นำชุมชน นักการเมืองท้องถิ่น และเกษตรกร รายใหญ่ที่มีส่วนลำไยมาก โดยมีปัจจัยส่งเสริมที่สำคัญ คือการได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐและ กลุ่มสมาชิกโครงการนำร่องผลิตลำไยคุณภาพที่มีศักยภาพทำงานได้อย่างมีส่วนร่วม ปัญหาและ อุปสรรคในการมีส่วนร่วมในส่วนของกลุ่มเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ ในระยะแรกสรุปได้ว่า ผู้เข้าร่วม โครงการบางคนยังกล้า ๆ กลัว ๆ ที่จะเปลี่ยนแปลงแต่เมื่อได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการร่วมกันคิด ตัดสินใจในนโยบายสำคัญแล้วมีการส่งเสริมให้ความสร้างความเข้าใจภายในกลุ่มทำให้ไม่เกิดปัญหาที่เป็นอุปสรรคภายในกลุ่มแต่อย่างใด

ภาคสรุป

จากการศึกษาพบว่า ประเทศไทยมีการทำเกษตรกรรมเป็นเวลายาวนาน ประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพในการทำการเกษตร จึงนับว่าอาชีพเกษตรกรรมมีความสำคัญต่อประเทศอย่างยิ่ง ดังนั้นสิ่งที่จำเป็นในการพัฒนาประเทศก็คือเกษตรกร โดยจะต้องพัฒนาความเป็นอยู่ของเกษตรกรให้ดีขึ้น การพัฒนาประเทศในปัจจุบันแนวทางที่สำคัญแนวทางหนึ่งคือ มุ่งให้เกษตรกรได้เข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของตนเองและชุมชนให้มากยิ่งขึ้น ในส่วนที่เกษตรกรสามารถดำเนินการเองและช่วยเหลือตนเองได้

สหกรณ์การเกษตรเกิดขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 5 จัดตั้งขึ้นเพื่อที่จะแก้ไขภาวะเศรษฐกิจและสังคมเพื่อยกฐานะการครองชีพของชาวนาให้สูงขึ้น ด้วยวิธีดำเนินกิจกรรมร่วมกันบนพื้นฐานของการช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในด้านการผลิต การตลาด และการเงินตามหลักสหกรณ์ การดำเนินงานและควบคุมยึดหลักประชาธิปไตยหนึ่งคนต่อหนึ่งเสียง คณะกรรมการมาจากการคัดเลือกของสมาชิก รวมถึงมีผู้ตรวจกิจการเพื่อเพิ่มความโปร่งใสและความไว้วางใจให้แก่ผู้ที่เป็นสมาชิก โดยสหกรณ์มีจุดมุ่งหมายที่มีได้แสวงหากำไรแต่เพื่อสร้างความอยู่ดีกินดีในหมู่สมาชิกตามส่วนที่ได้ใช้บริการกับสหกรณ์ สหกรณ์จึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญ และมีประสิทธิภาพของรัฐในการแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชุมชนชนบท หรือชุมชนเกษตรกรรมในระดับรากหญ้าของประเทศ โดยเกษตรกรในท้องถิ่นจะได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ปฏิบัติการ รับผลประโยชน์ และประเมินผลอย่างเต็มกำลังความสามารถในทุก ๆ ด้าน เปรียบเหมือนเกษตรกรหรือสมาชิกสหกรณ์เป็นเจ้าของสหกรณ์เอง

ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาประกอบการวิจัย การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบฯ จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน เพื่อหาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบฯ จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ตลอดจนปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการพัฒนาสหกรณ์ จึงเป็นที่มาของกรอบแนวคิดในการทำวิจัยในครั้งนี้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตร ประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยกำหนดตัวแปรในการศึกษา 2 ตัวแปร คือ ตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ดังนี้

ตัวแปรอิสระ

ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล ลักษณะด้านเศรษฐกิจ และลักษณะด้านสังคม

ลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และสถานภาพสมรส

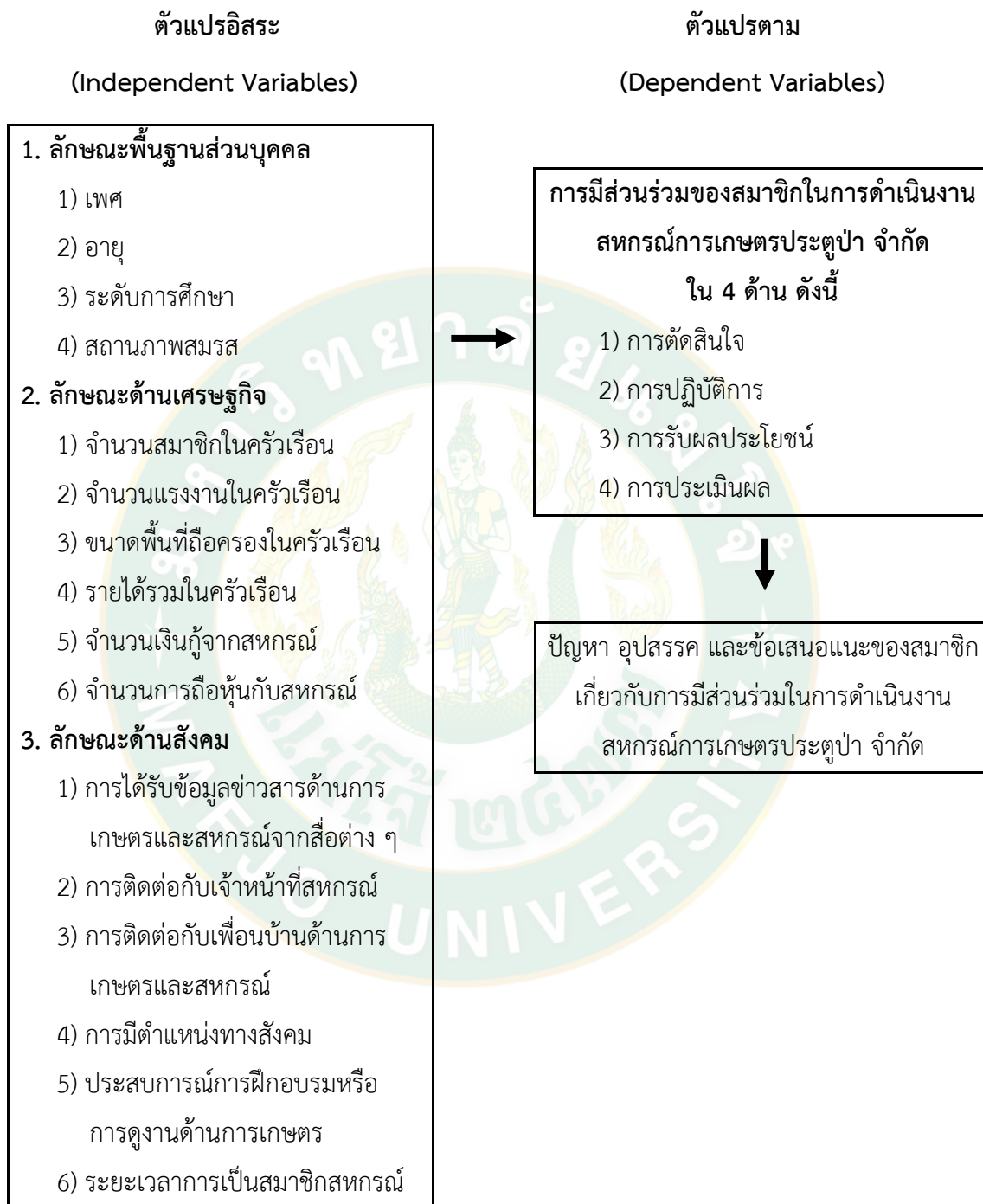
ลักษณะด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนแรงงานในครัวเรือน ขนาดพื้นที่ถือครองในครัวเรือน รายได้รวมในครัวเรือน จำนวนเงินกู้จากสหกรณ์ และจำนวนการถือหุ้นกับสหกรณ์

ลักษณะด้านสังคม ได้แก่ การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรและสหกรณ์จากสื่อต่าง ๆ การติดต่อกับเจ้าหน้าที่สหกรณ์ การติดต่อกับเพื่อนบ้านด้านการเกษตรและสหกรณ์ การมีตำแหน่งทางสังคม ประสบการณ์การฝึกอบรมและการดูงานด้านการเกษตร และระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์

ตัวแปรตาม

การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ใน 4 ด้าน ได้แก่ การตัดสินใจ การปฏิบัติการ การรับผลประโยชน์ และการประเมินผลของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน นอกจากนี้ได้ศึกษาถึงปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 9 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แนวคิดในการตั้งสมมติฐานจากการตรวจสอบเอกสารและรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาประกอบการวิจัยและผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานของการวิจัย คือ

ลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์ การเกษตรประดูป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม กับการมีส่วนร่วมของสมาชิก รวมถึงศึกษาถึงปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการพัฒนาสหกรณ์การเกษตรประดูป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยตามลำดับดังต่อไปนี้

สถานที่ดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ได้เลือกสถานที่ดำเนินการศึกษาวิจัย คือ สหกรณ์การเกษตรประดูป่า จำกัด ตั้งอยู่เลขที่ 92 หมู่ที่ 5 ตำบลประดูป่า อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน เหตุผลในการเลือกพื้นที่ในการดำเนินการวิจัย เนื่องจากสหกรณ์การเกษตรประดูป่า จำกัด มีลักษณะที่โดดเด่น คือ สหกรณ์ได้ช่วยลดปัญหาด้านต้นทุนของสมาชิกโดยการออกรับซื้อและรวบรวมผลผลิตลำไยให้ราคารับซื้อสูงกว่าราคาตลาดอยู่ที่ 2 - 4 บาทต่อกิโลกรัม และมีการเจรจาร่วมกับคู่ค้าที่รับซื้อผลผลิตลำไยจากสหกรณ์ ได้แก่ บริษัทเอก-ชัยดีสทริบิวชัน (Tesco Lotus) บริษัทเซ็นทรัลฟู๊ดรีเทล (TOP) และลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางการค้า (MOU) ลำไยกับไปรษณีย์ไทย รวมถึงสมาชิกกว่าร้อยละ 90 ของสหกรณ์ได้ผ่านการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติระบบเกษตรดีที่เหมาะสม (GAP) ตามหลักวิชาการเกษตร (สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ, 2554)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ คือ สมาชิกสหกรณ์การเกษตรประดูป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ซึ่งในปี พ.ศ. 2561 มีจำนวนสมาชิกสหกรณ์ทั้งหมด 489 คน และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสองขั้นตอน (Two-stage sampling) เพื่อหากกลุ่มตัวอย่างของสมาชิกที่จะใช้เป็นตัวแทนในการเก็บข้อมูลการวิจัย โดยสามารถแสดงวิธีการสุ่ม ดังนี้

การกำหนดขนาดของตัวอย่างในการสุ่มสมาชิก ซึ่งมีจำนวนสมาชิกทั้งหมด 489 คน ต่อจากนั้นผู้วิจัยคำนวณด้วยสูตรของ (Taro Yamane, 1973: 727) ที่ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 และมีความคาดเคลื่อนที่ระดับ 0.05 โดยแสดงวิธีการคำนวณ ดังต่อไปนี้

จากสูตร

$$n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

โดยแทนค่า

N	หมายถึง	ขนาดของประชากร
n	หมายถึง	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
e	หมายถึง	ความคลาดเคลื่อนของการเลือกตัวอย่าง

แทนค่าจากสูตร ได้ดังนี้

$$\begin{aligned} N &= 489 \\ e &= 0.05 \\ n &= \frac{489}{1+489(0.05)^2} \\ &= 220.02 \\ &= 221 \end{aligned}$$

ดังนั้น จำนวนกลุ่มตัวอย่างสมาชิกสหกรณ์การเกษตรประจวบ จำกัด คือ 221 คน

ขั้นตอนที่ 1 เมื่อได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างแล้ว ผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างเป็นตัวแทนประชากรแต่ละหมู่บ้าน โดยการใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified sampling) เทียบสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างจากขนาดประชากรในแต่ละหมู่บ้าน

จากสูตร

$$n_i = \frac{nN_i}{N}$$

โดยแทนค่า

n หมายถึง ขนาดของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกทั้งหมด

N หมายถึง จำนวนของสมาชิกทั้งหมด

n_i หมายถึง จำนวนตัวอย่างสมาชิกในแต่ละหมู่บ้าน

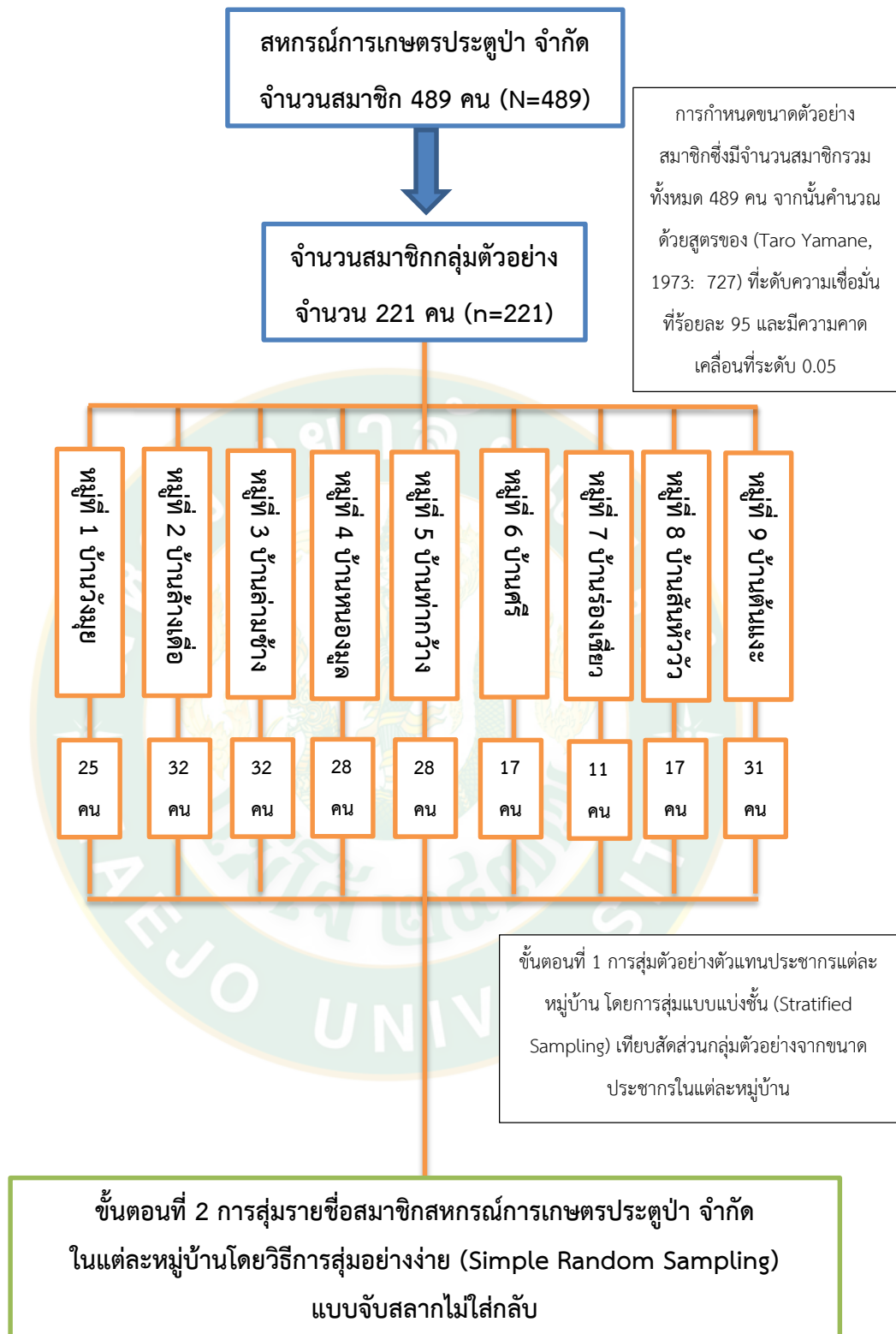
N_i หมายถึง จำนวนสมาชิกในแต่ละหมู่บ้าน

จากการคำนวณได้กลุ่มตัวอย่างสมาชิกสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด จำแนกแต่ละหมู่บ้าน (ดังตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนประชากรและสุ่มตัวอย่างสมาชิกสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด

หมู่บ้าน	รายชื่อหมู่บ้าน	จำนวนสมาชิกสหกรณ์ (คน) (N_i)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน) (n_i)
1	บ้านวังมุย	55	25
2	บ้านลำเตื่อ	72	32
3	บ้านลำช้าง	71	32
4	บ้านหนองมูล	63	28
5	บ้านท่ากว้าง	61	28
6	บ้านศรีสุพรรณ	38	17
7	บ้านร่องเขียว	23	11
8	บ้านสันหัววัว	37	17
9	บ้านต้นแงะ	69	31
	รวม	489	221

ขั้นตอนที่ 2 เมื่อได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้านแล้ว จึงสุ่มรายชื่อสมาชิกสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด ในแต่ละหมู่บ้านดังกล่าว โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) แบบจับสลากไม่ใส่กลับ จนได้ครบตามจำนวนที่กำหนดไว้

ภาพที่ 10 แผนภาพการสุ่มตัวอย่างการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยการทบทวนเอกสาร ตำรา หนังสือ บทความวิจัย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม และผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับสหกรณ์การเกษตร เพื่อเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลตามแนวของวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ประกอบด้วยคำถามปลายปิด (Close – ended Questions) และคำถามปลายเปิด (Open – ended Questions) ซึ่งแบบสอบถามมีข้อคำถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน โดยมีลักษณะข้อคำถามแบบปลายปิด และปลายเปิด โดยมีรายละเอียด ดังนี้

แบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และสถานภาพสมรส

แบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะทางด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนแรงงานในครัวเรือน ขนาดพื้นที่ถือครองในครัวเรือน รายได้รวมในครัวเรือน จำนวนเงินกู้จากสหกรณ์ และจำนวนการถือหุ้นกับสหกรณ์

แบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะทางด้านสังคม ได้แก่ การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรและสหกรณ์จากสื่อต่าง ๆ การติดต่อกับเจ้าหน้าที่สหกรณ์ การติดต่อกับเพื่อนบ้านด้านการเกษตรและสหกรณ์ การมีตำแหน่งทางสังคม ประสบการณ์การฝึกอบรมและการดูงานด้านการเกษตร และระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานต่าง ๆ ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ซึ่งข้อคำถามมีทั้งหมด 45 ข้อ แบ่งออกข้อคำถามเป็น 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการตัดสินใจ 2) ด้านการร่วมกันปฏิบัติการ 3) ด้านการรับผลประโยชน์ และ 4) ด้านการประเมินผล โดยกลุ่มตัวอย่างสมาชิกสหกรณ์แสดงระดับการมีส่วนร่วมตามมาตรประมาณค่า 5 ระดับของ Likert's scale ดังนี้

มีส่วนร่วมมากที่สุด	หมายถึง	5 คะแนน
มีส่วนร่วมมาก	หมายถึง	4 คะแนน
มีส่วนร่วมปานกลาง	หมายถึง	3 คะแนน
มีส่วนร่วมน้อย	หมายถึง	2 คะแนน
มีส่วนร่วมน้อยที่สุด	หมายถึง	1 คะแนน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของสมาชิกสหกรณ์ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานสมาชิกสหกรณ์การเกษตรประจวบฯ จำกัด ซึ่งจะใช้แบบสอบถามปลายปิดและปลายเปิด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้น โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย 2 ประเภท คือ

ขั้นตอนที่ 1 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ได้รวบรวมข้อมูลจากเอกสาร สิ่งพิมพ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้จากแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรประจวบฯ จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ซึ่งมีลักษณะคำถามปลายปิด (Close – ended Questions) และคำถามปลายเปิด (Open – ended Questions) โดยการเก็บแบบสอบถามเป็นรายบุคคล จากกลุ่มตัวอย่างสมาชิกจำนวน 221 คน

การทดสอบเครื่องมือ

การทดสอบความตรง (Validity)

การทดสอบเครื่องมือก่อนการนำไปใช้ ผู้วิจัยนำแบบสอบถามสำหรับสมาชิกสหกรณ์ ที่สร้างขึ้นไปทดสอบความเที่ยงตรงในเนื้อหา (Content Validity) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ผู้วิจัยได้นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาหลักอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม และผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวข้องในด้านสหกรณ์การเกษตรรวมจำนวน 3 ท่าน คือ

1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พุมิสรรค์เครือคำ 2) นางสาวธนพร ศรีวิฑูบ (เจ้าหน้าที่ฝ่ายบัญชีสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด) และ 3) นางบุญศิริ ดันตีสัจจาภิรักษ์ (ผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรทางดง จำกัด) เพื่อพิจารณาว่าแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยนั้น มีข้อคำถามวัดได้ตรงนิยามศัพท์ รูปแบบของการวัดหรือวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษาวิจัยหรือไม่ โดยการสร้างแบบประเมินเพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงของข้อคำถาม ซึ่งมีเกณฑ์การพิจารณา คือ

- +1 คือ แนใจว่าข้อคำถามที่ใช้ในการวิจัยตรงตามสิ่งที่ต้องการวัด
- 0 คือ ไม่แนใจว่าข้อคำถามที่ใช้ในการวิจัยตรงตามสิ่งที่ต้องการวัด
- 1 คือ แนใจข้อคำถามที่ใช้ในการวิจัยไม่ตรงตามสิ่งที่ต้องการวัด

เมื่อประเมินแบบสอบถามและแบบทดสอบแล้วให้นำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้อง

(Index of Congruence : IOC)

จากสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

โดยที่	IOC	หมายถึง	ค่าดัชนีความสอดคล้อง
	R	หมายถึง	ผลรวมคะแนนจากผู้ตรวจสอบ
	N	หมายถึง	จำนวนผู้ตรวจสอบ

จากนั้นพิจารณาคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง หรือ IOC ถ้าค่าคำนวณที่ได้มีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป แสดงว่าคำถามข้อดังกล่าวนั้นตรงตามเนื้อหาสามารถนำไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างได้ (อารยา องค์เอี่ยม และพงศธราร วิจิตเวชไพศาล, 2561: 39) ซึ่งจากการทดสอบข้อคำถามที่เกี่ยวข้องการมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน พบว่าข้อคำถามทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.0 สามารถนำไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างได้

การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability)

หลังจากแบบสอบถามผ่านการทดสอบความตรงแล้ว ผู้วิจัยจึงได้นำไปทดสอบกับสมาชิกสหกรณ์การเกษตรทางดง จำกัด อำเภอทางดง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 30 คน ซึ่งสหกรณ์การเกษตรทางดง จำกัด มีลักษณะธุรกิจคล้ายกับสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด รวมถึงสหกรณ์ได้รับรางวัลสหกรณ์ดีเด่นระดับภาค ในปี พ.ศ. 2557 (สหกรณ์การเกษตรทางดง จำกัด, 2558)

จากนั้นนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นกับข้อคำถามที่เป็นแบบทดสอบวัดระดับการมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ โดยใช้วิธีการของครอนบาค (Cronbach alpha method) หรือสูตรหาความเชื่อมั่นในรูปสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient: α -coefficient) (ภัทรภาพร เกษสังข์, 2559: 154-155) โดยแสดงสูตรได้ดังนี้

จากสูตร

$$\alpha = \frac{N}{N-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_x^2} \right]$$

โดยที่	α	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
	N	หมายถึง	จำนวนข้อของแบบสอบถามทั้งหมด
	$\sum S_i^2$	หมายถึง	ผลรวมค่าคะแนนความแปรปรวนในแต่ละข้อ
	S_x^2	หมายถึง	ค่าความแปรปรวนของคะแนนทั้งหมด

การวิจัยโดยทั่วไป จะกำหนดให้ค่าความเชื่อมั่นที่ได้นั้นจะต้องมีค่าไม่น้อยกว่า 0.7 หมายถึง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีความเที่ยงตรงที่น่าเชื่อถือได้ (รังสรรค์ เลิศในสัตย์ และสมบัติ ทีฆทรัพย์ วนิดา วาตีเจริญ, 2560: 260) สำหรับงานวิจัยในครั้งนี้ได้กำหนดให้ค่าความเชื่อมั่นมีค่าเกิน 0.7 จึงสามารถนำแบบสัมภาษณ์ไปเก็บข้อมูลต่อไปได้

โดยผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นข้อคำถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสหกรณ์ จำนวน 45 ข้อ พบว่ามีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นรวม (α) เท่ากับ .979

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงปริมาณ โดยผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา จำนวน 221 ชุด มาจัดหมวดหมู่และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแปลงสภาพตัวแปรที่ต้องการศึกษาเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ และกำหนดค่าออกเป็นตัวเลข เพื่อลงรหัสข้อมูลและทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการประมวลผลจากเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Science) ซึ่งประกอบด้วย

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม ของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนแรงงานในครัวเรือน ขนาดพื้นที่ถือครองในครัวเรือน รายได้รวมในครัวเรือน จำนวนเงินกู้จากสหกรณ์ จำนวนการถือหุ้นกับสหกรณ์ การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรและสหกรณ์จากสื่อต่าง ๆ การติดต่อกับเจ้าหน้าที่สหกรณ์ การติดต่อกับเพื่อนบ้านด้านการเกษตรและสหกรณ์ การมีตำแหน่งทางสังคม ประสบการณ์การฝึกอบรมและการดูงานด้านการเกษตร และระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา(Descriptive Statistics) เพื่อที่จะอธิบายข้อมูลทางสถิติที่ใช้ในการแปลความหมาย ประกอบด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าต่ำสุด (Minimum) ค่าสูงสุด (Maximum) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ศูนย์กลาง

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์ การเกษตรประดูป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ด้วยการใช้สถิติพรรณนาเพื่อหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) โดยให้กลุ่มตัวอย่างสมาชิกสหกรณ์ แสดงระดับการมีส่วนร่วมตามมาตรฐานค่า 5 ระดับของ Likert's scale ดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	มีส่วนร่วมมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	มีส่วนร่วมมาก
ระดับ 3	หมายถึง	มีส่วนร่วมปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	มีส่วนร่วมน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	มีส่วนร่วมน้อยที่สุด

จากนั้นนำคะแนนที่ได้ไปการแปลผลเป็นค่าเฉลี่ยและนำไปเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมาย ซึ่งผู้วิจัยใช้เกณฑ์การพิจารณาโดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ โดยมีความกว้างของชั้นเท่ากับ .50

การแปลความหมายโดยนำค่าคะแนนเฉลี่ยมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	ความหมายของค่าเฉลี่ย
4.51 – 5.00	แสดงว่ามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มากที่สุด
3.51 – 4.50	แสดงว่ามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มาก
2.51 – 3.50	แสดงว่ามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ปานกลาง
1.51 – 2.50	แสดงว่ามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน น้อย
1.00 – 1.50	แสดงว่ามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เพื่อหาปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis)

ตอนที่ 4 วิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของสมาชิกเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน สรุปผลในลักษณะของการบรรยายรายงาน โดยการพรรณนา

ระยะเวลาในการทำวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน โดยมีระยะเวลาดำเนินการทั้งสิ้นตั้งแต่เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2561 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2562 รวมระยะเวลา 9 เดือน

บทที่ 4

ผลการวิจัยและวิจารณ์

การศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลจากสมาชิกสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัดจำนวน 221 คน โดยมีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน 2) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน 3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน และ 4) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของสมาชิกเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ในการนำเสนอครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางข้อมูลประกอบคำบรรยายและวิจารณ์ผลการวิจัยในขอบเขตที่รวบรวมมาได้ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอนดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

ตอนที่ 2 ข้อมูลการศึกษาการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

ตอนที่ 3 ข้อมูลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

ตอนที่ 4 ข้อมูลการศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของสมาชิกเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

ตอนที่ 1 ข้อมูลลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิกสหกรณ์

ข้อมูลลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล

เพศ

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งเป็นเพศชายจำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 55.20 และเพศหญิงจำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 44.80 (ตารางที่ 6)

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลเกินครึ่งเป็นเพศชาย เนื่องจากเพศชายถูกกำหนดจากสังคมให้มีบทบาทผู้นำและเป็นผู้มีอำนาจในการตัดสินใจมีความแข็งแกร่งในการทำงานมากกว่าเพศหญิง รวมถึงเพศชายถือเป็นส่วนสำคัญของการใช้แรงงานในภาคการเกษตร เช่น การตัดแต่งกิ่ง ต้นลำไย การให้น้ำต้นลำไย และการใส่ปุ๋ยต้นลำไย เป็นต้น และการที่เพศหญิงมีจำนวนน้อยส่วนหนึ่งมาจากการมีอีกภาระหน้าที่ที่ต้องดูแลการใช้ชีวิตของสมาชิกในครัวเรือน เช่น การทำอาหาร การเลี้ยงบุตร ทำงานบ้านต่าง ๆ เป็นต้น

อายุ

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีอายุเฉลี่ย 59 ปี ผู้ให้ข้อมูลมีอายุต่ำสุดคือ 26 ปี และผู้ให้ข้อมูลที่มีอายุสูงที่สุดคือ 82 ปี โดยผู้ให้ข้อมูลเกือบครึ่งหนึ่งมีอายุระหว่าง 51 – 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 49.32 รองลงมามีอายุระหว่าง 61 – 70 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.76 มีอายุไม่เกิน 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 9.96 และอายุมากกว่า 70 ปี คิดเป็นร้อยละ 9.96 (ตารางที่ 6)

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลมีอายุค่อนข้างสูง โดยเฉลี่ย 59 ปี เนื่องจากอายุค่อนข้างมากจึงเลือกทำอาชีพเกษตร ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากการอาชีพเกษตรกรรมถือเป็นอาชีพหลักในการสร้างรายได้และเป็นวิถีชีวิตตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษและถือเป็นอาชีพที่คนส่วนมากในตำบลประตูป่าทำมาอย่างยาวนานจนถึงปัจจุบันนี้ ประกอบกับมีพื้นฐานของการทำการเกษตรสะสมเป็นจำนวนมาก รู้จักใช้เหตุผล มีความสำนึกที่ดี และมีความสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ดีจากประสบการณ์

ระดับการศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งจบการศึกษาในระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า คิดเป็นร้อยละ 67.0 รองลงมาจบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3) คิดเป็นร้อยละ 13.57 จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือปวช. คิดเป็นร้อยละ 11.30 จบการศึกษาในปริญญาตรีหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 4.07 จบการศึกษาระดับอนุปริญญาหรือปวส.หรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 3.61 และจบการศึกษาในระดับอื่น ๆ (ปริญญาโท) คิดเป็นร้อยละ 0.45 (ตารางที่ 6)

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีการศึกษาเพียงระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า เนื่องจากระบบการศึกษาของไทยในอดีตมีการศึกษาภาคบังคับเพียงระดับประถมศึกษา และในสังคมการเกษตรทุกคนถือว่าอาชีพเกษตรกรมีความสำคัญต่อการมีกินมีใช้ มีรายได้เลี้ยงครอบครัว จึงไม่ได้ให้ความสนใจกับการศึกษามากนัก ซึ่งเมื่อจบการศึกษาภาคบังคับแล้วก็ออกมาทำงานช่วยเหลือครอบครัว

สถานภาพสมรส

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีสถานภาพสมรสส่วนใหญ่สมรสแล้วจำนวน 173 คน คิดเป็นร้อยละ 78.28 รองลงมาคิดเป็นร้อยละ 12.67 มีสถานภาพหม้าย มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 8.15 และมีสถานภาพหย่าร้าง 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.90 (ตารางที่ 6)

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส ทั้งนี้เนื่องจากครอบครัวเป็นส่วนสำคัญในการดำรงชีวิต เมื่อย้อนกลับไปในอดีตจะพบว่า การสร้างครอบครัวของผู้ชายและการออกเรือนของผู้หญิงถือเป็นประเพณีและวัฒนธรรมที่สำคัญ อีกทั้งเป็นส่วนสำคัญให้เกิดการยอมรับจากสังคมตลอดจนการสมรสหรือการแต่งงานถือว่าเป็นการสร้างความมั่นคงให้กับตัวเอง และเป็นผู้ที่มีความพร้อมทั้งในด้านวิญญูและคุณวุฒิตลอดจนมีความรับผิดชอบที่จะมีครอบครัว

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล

(n = 221)

ลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	122	55.20
หญิง	99	44.80
อายุ (ปี)		
ไม่เกิน 50	22	9.96
51 – 60	109	49.32
61 – 70	68	30.76
มากกว่า 70	22	9.96
$\bar{x} = 59.13$ $SD = 8.43$ $Min - Max = 26 - 82$		
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า	148	67.00
มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3)	30	13.57
มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือปวช.	25	11.30
อนุปริญญา , ปวส.หรือเทียบเท่า	8	3.61
ปริญญาตรี หรือเทียบเท่า	9	4.07
อื่น ๆ (ปริญญาโท)	1	0.45
สถานภาพสมรส		
โสด	18	8.15
สมรส	173	78.28
หม้าย	28	12.67
หย่าร้าง	2	0.90

ข้อมูลลักษณะด้านเศรษฐกิจ

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4 คน โดยผู้ให้ข้อมูลที่มีสมาชิกภายในครัวเรือนต่ำที่สุดคือ 1 คน และผู้ให้ข้อมูลที่มีสมาชิกในครัวเรือนสูงที่สุดคือ 7 คน โดยพบว่าผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่ง คิดเป็นร้อยละ 59.72 มีสมาชิกในครัวเรือนระหว่าง 3 – 4 คน รองลงมาคิดเป็นร้อยละ 26.71 มีสมาชิกในครัวเรือนมากกว่า 5 คน และคิดเป็นร้อยละ 13.57 มีสมาชิกในครัวเรือนไม่เกิน 2 คน ตามลำดับ (ตารางที่ 7)

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4 คน ซึ่งนับว่าเป็นครอบครัวขนาดเหมาะสมที่มีพ่อแม่ลูก ซึ่งจะเห็นได้ว่าสังคมไทยมีลักษณะเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม กล่าวคือ ในอดีตครอบครัวของสังคมไทยมีขนาดใหญ่ แต่ปัจจุบันขนาดครอบครัวมีขนาดเล็กลง เมื่อบุตรมีครอบครัวก็แยกครอบครัวไปสร้างบ้านใหม่ โดยคนที่อยู่กับครอบครัวพ่อแม่ส่วนมากจะยังไม่แต่งงานหรือเป็นลูกคนสุดท้าย

จำนวนแรงงานในครัวเรือน

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีจำนวนแรงงานรวมในครัวเรือนเฉลี่ย 3 คน โดยเป็นแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2 คน และเป็นจำนวนแรงงานจ้างเฉลี่ย 1 คน โดยผู้ให้ข้อมูลมีจำนวนแรงงานในครัวเรือนสูงที่สุดคือ 18 คน และผู้ให้ข้อมูลมีจำนวนแรงงานในครัวเรือนต่ำที่สุดคือไม่มีแรงงานเลย คิดเป็นร้อยละ 1.35 โดยพบว่าผู้ให้ข้อมูลมีจำนวนแรงงานในครัวเรือนระหว่าง 1 – 2 คน คิดเป็นร้อยละ 44.50 มี รองลงมาคิดเป็นร้อยละ 41.28 มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนระหว่าง 3 – 4 คน และคิดเป็นร้อยละ 14.22 มีจำนวนแรงงานมากกว่า 5 คน (ตารางที่ 7)

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าในการทำการเกษตร การปลูกกล้วยเป็นกิจกรรมที่ใช้แรงงานไม่มากนัก และแรงงานในแต่ละครัวเรือนส่วนใหญ่จะอยู่ในแบบคู่สามีภรรยาที่ทำเกษตรร่วมกัน ซึ่งส่วนใหญ่จะใช้แรงงานในครอบครัว แต่ขึ้นอยู่กับจำนวนที่ดินในการเพาะปลูกด้วยเพราะถ้ามีการปลูกกล้วยจำนวนมากจึงจำเป็นต้องมีการจ้างแรงงานจำนวนมากเช่นกัน แต่หากในช่วงการเก็บผลผลิตที่ต้องใช้แรงงานในจำนวนมากขึ้นก็จะดำเนินการในลักษณะจ้างเหมาเก็บผลผลิตทั้งสิ้น

ขนาดพื้นที่ถือครองในครัวเรือน

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีขนาดพื้นที่ถือครองในครัวเรือนเฉลี่ย 4.87 ไร่ ผู้ให้ข้อมูลมีขนาดพื้นที่ถือครองในครัวเรือนสูงที่สุดคือ 30 ไร่ และต่ำที่สุดคือไม่มีพื้นที่ถือครองในครัวเรือนเลย คิดเป็นร้อยละ 4.97 โดยพบว่าผู้ให้ข้อมูลเกือบครึ่ง คิดเป็นร้อยละ 43.80 มีขนาดพื้นที่ถือครองในครัวเรือนมากกว่า 5 ไร่ รองลงมาคิดเป็นร้อยละ 30.80 มีขนาดพื้นที่ถือครองในครัวเรือนระหว่าง 3 - 4 ไร่ และคิดเป็นร้อยละ 25.80 มีขนาดพื้นที่ถือครองในครัวเรือนระหว่าง 1 - 2 ไร่ (ตารางที่ 7)

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลมีขนาดพื้นที่ถือครองในครัวเรือนไม่มากนัก เนื่องจากที่ดินส่วนใหญ่จะเป็นที่ดินบรรพบุรุษแบ่งให้ อีกทั้งปัจจุบันมีการขยายตัวของจำนวนประชากรภาคอุตสาหกรรม รวมถึงภาคธุรกิจและการบริการ และจากการวิจัยยังพบอีกว่าผู้ให้ข้อมูลบางคนไม่มีที่ดินถือครองในครัวเรือนของตนเอง อาจเกิดจากการเช่าที่ดินอยู่รวมถึงการเช่าที่ดินในการทำเกษตร

รายได้รวมในครัวเรือน

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีรายได้รวมในครัวเรือนเฉลี่ย 105,257.91 บาทต่อปี มีรายได้ต่ำสุด 10,000 บาทต่อปี และรายได้สูงสุด 500,000 บาทต่อปี โดยคิดเป็นรายได้จากการทำอาชีพภาคการเกษตรเฉลี่ย 78,484.16 บาทต่อปี และรายได้จากการประกอบอาชีพนอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 26,773.75 บาทต่อปี โดยผู้ให้ข้อมูลเกือบครึ่ง คิดร้อยละ 41.20 มีรายได้รวมในครัวเรือนไม่เกิน 50,000 บาทต่อปี รองลงมาคิดเป็นร้อยละ 25.30 มีรายได้รวมในครัวเรือนระหว่าง 5,000 - 100,000 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 14.47 มีรายได้ในครัวเรือนระหว่าง 150,001 - 200,000 บาทต่อปี คิดเป็นร้อยละ 10.00 มีรายได้รวมในครัวเรือนมากกว่า 200,000 บาทต่อปี และคิดเป็นร้อยละ 9.03 และมีรายได้ในครัวเรือนระหว่าง 100,001 - 150,000 บาทต่อปี (ตารางที่ 7)

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลมีรายได้ในอัตราที่สูงและต่ำแตกต่างกันมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลมีพื้นที่แตกต่างกันมากนั่นเอง โดยผู้มีรายได้มากจะเป็นผู้ที่มีพื้นที่ในการเพาะปลูกเป็นจำนวนมากขึ้นและอยู่กับขนาดวิธีการจัดการ พื้นที่จำนวนและชนิดพืชที่ปลูก อีกทั้งมีการผลิตลำไยแบบนอกฤดูการก็จะได้รับรายได้ที่สูงกว่าการผลิตลำไยในฤดูกาล

จำนวนเงินกู้จากสหกรณ์

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลจำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 74.66 ไม่ได้กู้เงินจากสหกรณ์ และมีเพียงจำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 25.34 ที่ทำการกู้เงินจากสหกรณ์ มีค่าเฉลี่ยเงินกู้จากสหกรณ์จำนวน 4,619.00 บาท โดยต่ำสุดไม่มีการกู้เงินจากสหกรณ์ และสูงสุดกู้เงินจากสหกรณ์จำนวน 30,000 บาท โดยผู้ให้ข้อมูลจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 33.92 กู้เงินจากสหกรณ์ไม่เกิน 10,000 บาท รองลงมาผู้ให้ข้อมูลจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 33.92 กู้เงินจากสหกรณ์ระหว่าง 20,001 – 30,000 บาท และผู้ให้ข้อมูลจำนวน 18 คน กู้เงินจากสหกรณ์ระหว่าง 10,000 – 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 32.16 (ตาราง 7)

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าสมาชิกจำนวนน้อยที่กู้เงินจากสหกรณ์อาจเนื่องจากสมาชิกมีความมั่นคงในการทำมาหากิจจริงไม่จำเป็นต้องกู้เงินหรืออาจเกิดจากวงเงินกู้ของสหกรณ์ที่เปิดให้กู้จำนวนน้อย โดยไม่เกิน 30,000 บาท สมาชิกจึงเลือกช่องทางกู้จากสถานอื่น ๆ เช่น สหกรณ์จังหวัด ลำพูน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เป็นต้น เนื่องจากจำนวนเงินที่ปล่อยให้กู้ยืมแก่สมาชิกสูงกว่า รวมถึงจำนวนงวดระยะเวลาในการผ่อนชำระคืนที่มีระยะเวลาในการผ่อนชำระคืนที่ยาวกว่า สมาชิกจึงให้ความสนใจกู้เงินในสถาบันอื่น ๆ มากกว่า

จำนวนการถือหุ้นกับสหกรณ์

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีจำนวนการถือหุ้นกับสหกรณ์เฉลี่ย 3,732.91 บาท โดยจำนวนการถือหุ้นกับสหกรณ์ต่ำสุด 1,000 บาท และจำนวนการถือหุ้นกับสหกรณ์สูงสุด 21,000 บาท โดยผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 74.71 ทำการถือหุ้นกับสหกรณ์ไม่เกิน 3,000 บาท รองลงมา คิดเป็นร้อยละ 13.58 ถือหุ้นกับสหกรณ์มากกว่า 9,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 9.00 ถือหุ้นกับสหกรณ์ระหว่าง 3,000 – 6,000 บาท และคิดเป็นร้อยละ 2.71 ถือหุ้นกับสหกรณ์ระหว่าง 6,001 – 9,000 บาท (ตาราง 7)

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าจำนวนการถือหุ้นกับสหกรณ์ของสมาชิกสหกรณ์มีจำนวนการถือหุ้นที่น้อย อาจเนื่องจากการทำอาชีพการเกษตรนั้นเป็นอาชีพไม่ได้มีเงินจำนวนมากนัก รวมถึงสมาชิกสหกรณ์ที่ถือหุ้นกับสหกรณ์จำนวน 1,000 บาท มีจำนวน 71 คน อาจเนื่องจากเงื่อนไขการเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ต้องถือหุ้นขั้นต่ำกับสหกรณ์เป็นจำนวนเงิน 1,000 บาท และสมาชิกสหกรณ์ไม่ได้มีการเพิ่มหุ้นกับสหกรณ์

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามลักษณะด้านเศรษฐกิจ

(n = 221)

ลักษณะด้านเศรษฐกิจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (คน)		
ไม่เกิน 2	30	13.57
3 – 4	132	59.72
ตั้งแต่ 5	59	26.71
$\bar{x} = 3.81$ $SD = 1.23$ $Min - Max = 1 - 7$		
จำนวนแรงงานในครัวเรือน (คน)		
ไม่มีจำนวนแรงงานในครัวเรือน	3	1.35
มีจำนวนแรงงานในครัวเรือน	218	98.65
1 – 2	97	44.50
3 – 4	90	41.28
ตั้งแต่ 5	31	14.22
$\bar{x} = 3.19$ $SD = 2.24$ $Min - Max = 0 - 18$		
ขนาดพื้นที่ถือครองในครัวเรือน (ไร่)		
ไม่มีพื้นที่ถือครองในครัวเรือน	11	4.97
มีพื้นที่ถือครองในครัวเรือน	210	95.03
1 – 2	54	25.72
3 – 4	64	30.48
ตั้งแต่ 5	92	43.80
$\bar{x} = 4.87$ $SD = 4.27$ $Min - Max = 0 - 30$		
รายได้รวมในครัวเรือน (บาทต่อปี)		
ไม่เกิน 50,000	91	41.20
50,001 – 100,000	56	25.30
100,001 – 150,000	20	9.03
150,001 – 200,000	32	14.47
มากกว่า 200,000	22	10.00
$\bar{x} = 105,257.91$ $SD = 95,068.92$ $Min - Max = 10,000 - 500,000$		

ตารางที่ 7 (ต่อ)

(n = 221)

ลักษณะด้านเศรษฐกิจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
จำนวนเงินกู้จากสหกรณ์ (บาท)		
ไม่กู้เงิน	165	74.66
กู้เงิน	56	25.34
ไม่เกิน 10,000	19	33.92
10,001 – 20,000	18	32.16
20,001 – 30,000	19	33.92
$\bar{x} = 4,619.00$ $SD = 9,356.36$ $Min - Max = 0 - 30,000$		
จำนวนการถือหุ้นกับสหกรณ์ (บาท)*		
ไม่เกิน 3,000	165	74.71
3,001 – 6,000	20	9.00
6,001 – 9,000	6	2.71
มากกว่า 9,000	30	13.58
$\bar{x} = 3,732.91$ $SD = 4,804.21$ $Min - Max = 1,000 - 21,000$		

*หมายเหตุ : 1 หุ้นมีค่าเท่ากับ 1 บาท

ข้อมูลลักษณะด้านสังคม

การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรและสหกรณ์จากสื่อต่าง ๆ

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลจำนวน 221 คน ได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรและสหกรณ์จากสื่อต่าง ๆ เฉลี่ย 11 ครั้งต่อเดือน โดยต่ำสุดได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรและสหกรณ์จากสื่อต่าง ๆ จำนวน 1 ครั้งต่อเดือน และสูงสุดจำนวน 82 ครั้งต่อเดือน ซึ่งส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรและสหกรณ์จากสื่อต่าง ๆ ไม่เกิน 10 ครั้งต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 71.94 รองลงมาได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรและสหกรณ์จากสื่อต่าง ๆ อยู่ระหว่าง 11 -20 ครั้งต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 13.16 ได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรและสหกรณ์จากสื่อต่าง ๆ อยู่ระหว่าง 21 -30 ครั้งต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 6.78 และได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรและสหกรณ์จากสื่อต่าง ๆ มากกว่า 30 ครั้งต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 8.14 (ตารางที่ 8)

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เปิดรับข่าวสารด้านการเกษตรและสหกรณ์จากสื่อต่าง ๆ เฉลี่ยคนละ 11 ครั้งต่อเดือน เนื่องจากปัจจุบันโทรทัศน์สามารถหาซื้อได้ง่าย และมีราคาและขนาดที่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชน อีกทั้งโทรทัศน์ถือเป็นช่องทางในการนำเสนอและรับข้อมูลข่าวสารได้สะดวก การใช้งานไม่ซับซ้อนและมีเทคโนโลยีที่ทันสมัยใหม่ที่รองรับการใช้งานของคนทุกช่วงวัย ตลอดจนในปัจจุบันมีการสนับสนุนจากภาครัฐให้คนในประเทศได้ใช้โทรทัศน์ในระบบดิจิตอล (Digital television) ทุกครัวเรือน ซึ่งมีช่องทางในการรับข้อมูลข่าวสารมากกว่าการใช้โทรทัศน์ในระบบเดิม

การติดต่อกับเจ้าหน้าที่สหกรณ์

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่สหกรณ์เฉลี่ย 2 ครั้งต่อปี คิดเป็นร้อยละ 80.55 และมีเพียงส่วนน้อยไม่เคยติดต่อกับเจ้าหน้าที่สหกรณ์เลยในรอบปีที่ผ่านมา คิดเป็นร้อยละ 19.45 โดยผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ของผู้ที่เคยติดต่อกับเจ้าหน้าที่สหกรณ์ระบุว่าในปีที่ผ่านมาเคยติดต่อกับเจ้าหน้าที่สหกรณ์จำนวน 1 – 2 ครั้งต่อปี คิดเป็นร้อยละ 79.21 ในขณะที่ มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่สหกรณ์มากกว่า 5 ครั้งต่อปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 11.23 และมีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่สหกรณ์จำนวน 3 – 4 ครั้งต่อปี คิดเป็นร้อยละ 9.56 (ตารางที่ 8)

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่สหกรณ์ ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้ให้ข้อมูลจะมีการเข้าไปติดต่อกับเจ้าหน้าที่สหกรณ์การเกษตรประจวบฯ จำกัด ด้วยตนเองการที่สมาชิกไปติดต่อโดยตรงที่สำนักงานสหกรณ์หรือการเข้าร่วมประชุมใหญ่และประชุมกลุ่มของสมาชิก รวมถึงการที่เจ้าหน้าที่มาเยี่ยมเยียนที่บ้านของสมาชิก

การติดต่อกับเพื่อนบ้านด้านการเกษตรและสหกรณ์

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีการติดต่อกับเพื่อนบ้านด้านการเกษตรและสหกรณ์เฉลี่ย 3 ครั้งต่อปี คิดเป็นร้อยละ 74.21 และมีเพียงคิดเป็นร้อยละ 25.79 ที่ไม่เคยมีการติดต่อกับเพื่อนบ้านด้านการเกษตรและสหกรณ์ในรอบปีที่ผ่านมา โดยผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ของผู้ที่เคยติดต่อกับเพื่อนบ้าน คิดเป็นร้อยละ 46.35 ระบุว่าในรอบปีที่ผ่านมาเคยติดต่อกับเพื่อนบ้านจำนวน 1- 2 ครั้งต่อปี ในขณะที่คิดเป็นร้อยละ 28.05 มีการติดต่อกับเพื่อนบ้านด้านการเกษตรและสหกรณ์มากกว่า 5

ครั้งต่อไปขึ้นไป และคิดเป็นร้อยละ 25.60 มีการติดต่อกับเพื่อนบ้านด้านการเกษตรและสหกรณ์จำนวน 3 – 4 ครั้งต่อปี (ตารางที่ 8)

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีการติดต่อกับเพื่อนบ้านด้านการเกษตรและสหกรณ์เนื่องจากเป็นคนที่มีอาชีพอยู่ในหมู่บ้านเดียวกัน ทั้งนี้เนื่องจากที่จำนวนครั้งการติดต่อมีจำนวนน้อย เพราะสมาชิกมีความเข้าใจว่าการติดต่อกับเพื่อนบ้านด้านการเกษตรและสหกรณ์คือการติดต่อพูดคุยเรื่องผลผลิตลำไย

การมีตำแหน่งทางสังคม

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 67.42 ระบุว่าไม่มีตำแหน่งทางสังคมใดเลย รองลงมาคิดเป็นร้อยละ 12.21 มีตำแหน่งเป็นกรรมการกองทุนหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 7.70 มีตำแหน่งเป็นสมาชิก อสม. คิดเป็นร้อยละ 5.43 มีตำแหน่งเป็นกรรมการกลุ่มเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 4.98 มีตำแหน่งเป็นกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน และมีเพียงคิดเป็นร้อยละ 2.26 มีตำแหน่งเป็นอบต./สท. (ตารางที่ 8)

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า สมาชิกสหกรณ์ผู้ให้ข้อมูลสองในสามไม่มีตำแหน่งทางสังคม ทั้งนี้เนื่องจากสมาชิกมีความรู้ค่อนข้างน้อยและจะให้ความสำคัญกับการประกอบอาชีพมากกว่า ในส่วนของผู้ที่มีตำแหน่งทางสังคม ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการและดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ของสหกรณ์

ประสบการณ์การฝึกอบรมหรือการดูงานด้านการเกษตร

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลคิดเป็นร้อยละ 55.66 ไม่เคยประสบการณ์การฝึกอบรมหรือการดูงานด้านการเกษตรในรอบปีที่ผ่านมา ส่วนผู้ที่เคยมีประสบการณ์การฝึกอบรมหรือการดูงานด้านการเกษตรคิดเป็นร้อยละ 44.32 เฉลี่ยจำนวน 2 ครั้งต่อปี ผู้ให้ข้อมูลที่เคยเข้ารับการฝึกอบรมหรือการดูงานด้านการเกษตรน้อยที่สุดคือ 1 ครั้งต่อปีและมากที่สุดจำนวน 10 ครั้งต่อปี โดยพบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 58.16 มีประสบการณ์การฝึกอบรมหรือการดูงานด้านการเกษตรในปีที่ผ่านมา จำนวน 1 – 2 ครั้งต่อปี รองลงมาคิดเป็นร้อยละ 25.15 มีประสบการณ์การฝึกอบรมหรือการดูงานด้านการเกษตรในปีที่ผ่านมาจำนวน 3 - 4 ครั้งต่อปี และมีเพียงคิดเป็นร้อยละ 16.33

มีประสบการณ์การฝึกอบรมหรือการดูงานด้านการเกษตรในปีที่ผ่านมามากกว่า 5 ครั้งต่อปีขึ้นไป (ตารางที่ 8)

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลมีและไม่มีประสบการณ์การฝึกอบรมหรือการดูงานด้านการเกษตรใกล้เคียงกัน เนื่องจากอยู่ที่ความสนใจของตัวผู้ให้ข้อมูลเองรวมถึงความสะดวกและเวลาว่างในการเข้าร่วมอบรมที่ต่างกัน

ระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลเป็นสมาชิกสหกรณ์มาเป็นระยะเวลาเฉลี่ย 11 ปี เป็นสมาชิกสหกรณ์มาเป็นระยะเวลาดำสุด 2 ปี และสูงสุด 14 ปี โดยผู้ให้ข้อมูลมากกว่าสองในสาม คิดเป็นร้อยละ 74.66 เป็นสมาชิกสหกรณ์มาเป็นระยะเวลามากกว่า 9 ปี รองลงมาคิดเป็นร้อยละ 10.86 เป็นสมาชิกสหกรณ์มาเป็นระยะเวลา 7 - 9 ปี คิดเป็นร้อยละ 8.60 เป็นสมาชิกสหกรณ์มาเป็นระยะเวลา 4 - 6 ปี และมีเพียงคิดเป็นร้อยละ 5.88 เป็นสมาชิกสหกรณ์มาเป็นระยะเวลาดำกว่า 3 ปี (ตารางที่ 8)

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลเป็นสมาชิกสหกรณ์มาเป็นระยะเวลาเฉลี่ย 11 ปี ทั้งนี้เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เข้าร่วมเป็นสมาชิกสหกรณ์ตั้งแต่ก่อตั้งสหกรณ์ รวมระยะเวลา 14 ปี และเนื่องจากการเข้าร่วมเป็นสมาชิกสหกรณ์สามารถซื้อและขายผลผลิตทางการเกษตรกับสหกรณ์

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามลักษณะด้านสังคม

(n = 221)

ลักษณะด้านสังคม	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ
การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรและสหกรณ์ จากสื่อต่าง ๆ (ครั้งต่อเดือน)		
รวมทุกช่องทางในการรับข่าวสาร (ครั้งต่อเดือน)		
ไม่เกิน 10	159	71.94
11 - 20	29	13.16
21 - 30	15	6.76
มากกว่า 30	18	8.14
$\bar{X}$ = 10.60 SD = 12.87 Min - Max = 1 - 82		

ตารางที่ 8 (ต่อ)

(n = 221)

ลักษณะด้านสังคม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การติดต่อกับเจ้าหน้าที่สหกรณ์ (ครั้งต่อปี)		
ไม่เคย	43	19.45
เคย	178	80.55
1 - 2	141	79.21
3 - 4	17	9.56
ตั้งแต่ 5	20	11.23
$\bar{X} = 1.93$ $SD = 2.26$ $Min - Max = 0 - 13$		
การติดต่อกับเพื่อนบ้านด้านการเกษตรและสหกรณ์ (ครั้งต่อปี)		
ไม่เคย	57	25.79
เคย	164	74.21
1 - 2	76	46.35
3 - 4	42	25.60
ตั้งแต่ 5	46	28.05
$\bar{X} = 2.58$ $SD = 2.86$ $Min - Max = 0 - 20$		
การมีตำแหน่งทางสังคม		
ไม่มีตำแหน่งทางสังคม	149	67.42
กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน	11	4.98
สมาชิก อบต./สท.	5	2.26
กรรมการกองทุนหมู่บ้าน	27	12.21
สมาชิก อสม.	17	7.70
กรรมการกลุ่มเกษตรกร	12	5.43

ตารางที่ 8 (ต่อ)

(n = 221)

ลักษณะด้านสังคม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประสบการณ์การฝึกอบรมหรือการดูงานด้าน		
การเกษตร (ครั้งต่อปี)		
ไม่เคย	123	55.66
เคย	98	44.34
1 - 2	57	58.16
3 - 4	25	25.51
ตั้งแต่ 5	16	16.33
$\bar{x}=1.58$ SD = 0.75 Min - Max = 1 - 10		
ระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ (ปี)		
ไม่เกิน 3	13	5.88
4 - 6	19	8.60
7 - 9	24	10.86
ตั้งแต่ 10	165	74.66
$\bar{x}=10.58$ SD = 3.55 Min - Max = 2 - 14		

ตอนที่ 2 ข้อมูลการศึกษาการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงาน สหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ซึ่งแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการร่วมตัดสินใจ 2) ด้านการร่วมปฏิบัติการ 3) ด้านการร่วมรับผลประโยชน์ และ 4) ด้านการร่วมประเมิณผล และได้กำหนดข้อคำถามทั้งหมด 45 ข้อ จากนั้นจึงนำมาหาค่าเฉลี่ยเพื่อจัดระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกตามเกณฑ์ที่ได้แบ่งออกเป็น 5 ระดับ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีส่วนร่วมมากที่สุด

ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีส่วนร่วมมาก

ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีส่วนร่วมปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีส่วนร่วมน้อย

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีส่วนร่วมน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน พบว่า กลุ่มตัวอย่างสมาชิกมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยรวม 3.40 (SD=.606) โดยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า กลุ่มตัวอย่างสมาชิกมีส่วนร่วมในระดับมากด้านการร่วมตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ย 3.64 (SD=.716) มีส่วนร่วมในระดับปานกลางด้านการร่วมรับผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ย 3.48 (SD=.716) มีส่วนร่วมในระดับปานกลางด้านการร่วมประเมิณผล มีค่าเฉลี่ย 3.25 (SD=.633) และมีส่วนร่วมในระดับปานกลางด้านการร่วมปฏิบัติการ มีค่าเฉลี่ย 3.23 (SD=.719) (ตารางที่ 9)

จากการศึกษาแสดงให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของกลุ่มตัวอย่างสมาชิกสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อศึกษาเป็นรายด้านพบว่า กลุ่มตัวอย่างสมาชิกสหกรณ์มีค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมมากในด้านการตัดสินใจ เนื่องจากสมาชิกสหกรณ์ให้ความสำคัญในการเข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปี และได้มีส่วนร่วมในการยกมือตัดสินใจในการดำเนินงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของสหกรณ์ และในด้านการปฏิบัติการด้านการรับผลประโยชน์ และด้านการประเมิณผล มีค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

เนื่องจากการเข้ามามีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับเวลาและความต้องการที่ของสมาชิก เช่น การกู้เงิน การฝากเงิน การเข้าร่วมอบรมต่าง ๆ เป็นต้น

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงาน สหกรณ์การเกษตรประจวบฯ จำกัด

(n = 221)

การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงาน สหกรณ์การเกษตรประจวบฯ จำกัด	$\bar{X}$	SD	ระดับการมีส่วนร่วม
ด้านการตัดสินใจ	3.64	.716	มาก
ด้านการปฏิบัติการ	3.23	.716	ปานกลาง
ด้านการรับผลประโยชน์	3.48	.633	ปานกลาง
ด้านการประเมินผล	3.25	.719	ปานกลาง
รวม	3.40	.606	ปานกลาง

หมายเหตุ	เกณฑ์คะแนนในการแปลผล	
	ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00	หมายถึง มีส่วนร่วมมากที่สุด
	ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50	หมายถึง มีส่วนร่วมมาก
	ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายถึง มีส่วนร่วมปานกลาง
	ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายถึง มีส่วนร่วมน้อย
	ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50	หมายถึง มีส่วนร่วมน้อยที่สุด

เมื่อนำข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบฯ จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน โดยพิจารณาข้อคำถามย่อยในแต่ละด้าน ได้ผลการศึกษาดังต่อไปนี้

1. ด้านการตัดสินใจ

จากการศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบฯ จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ซึ่งมีคำถามย่อยทั้งหมด 11 ข้อ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีระดับการมีส่วนร่วมในด้านการตัดสินใจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.64) โดยผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในระดับ

มาก ได้แก่ ข้อคำถามที่ 1 การมีส่วนร่วมในการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 4.41) ข้อคำถามที่ 2 การมีส่วนร่วมในการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งผู้ตรวจสอบของสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 4.39) ข้อคำถามที่ 3 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ที่ต้องผ่านที่ประชุมใหญ่สหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.88) ข้อคำถามที่ 4 การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ในที่ประชุมใหญ่สหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.58) ข้อคำถามที่ 5 การมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนปฏิบัติงานประจำปีของสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.52) และข้อคำถามที่ 6 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจขออนุมัติงบประมาณประจำปีสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.52) และผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ได้แก่ ข้อคำถามที่ 7 การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับเรื่องการรับซื้อผลผลิตกับสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.44) ข้อคำถามที่ 10 การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนเพื่อหาช่องทางในการจัดจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรของสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.38) ข้อคำถามที่ 11 การมีส่วนร่วมในการวางแผนเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาการผลิตของสหกรณ์ให้ได้ตรงความต้องการของตลาด (ค่าเฉลี่ย 3.34) ข้อคำถามที่ 8 การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับเรื่องการจำหน่ายผลผลิตกับสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.32) และข้อคำถามที่ 9 การมีส่วนร่วมในการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาแปรรูปสินค้าเกษตรของสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.23) ตามลำดับ (ตารางที่ 10)

จากผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอยู่ในระดับมาก โดยมีส่วนร่วมเกี่ยวกับเรื่องการมีส่วนร่วมในการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการสหกรณ์ การมีส่วนร่วมในการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งผู้ตรวจสอบของสหกรณ์ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ที่ต้องผ่านที่ประชุมใหญ่สหกรณ์ การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ในที่ประชุมใหญ่สหกรณ์ การมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนปฏิบัติงานประจำปีของสหกรณ์ และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจขออนุมัติงบประมาณประจำปีสหกรณ์ มากกว่าเรื่องอื่น ๆ ทั้งนี้เนื่องมาจากสมาชิกสหกรณ์ได้ให้ความสำคัญและทำตามหน้าที่ในสิทธิการเป็นสมาชิกสหกรณ์ โดยการร่วมในการตัดสินใจที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดทั้ง 6 ข้อ เป็นส่วนที่ดำเนินการและกิจกรรมอยู่ในขั้นตอนของการประชุมใหญ่สามัญประจำปี รวมถึงเป็นสิทธิของสมาชิกในการเลือกตั้งตัวแทน การรับรู้ข่าวสาร และการแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ ของสหกรณ์ส่วนการมีส่วนร่วมการตัดสินใจที่มีผลค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การมีส่วนร่วมในการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาแปรรูปสินค้าเกษตรของสหกรณ์ เนื่องจากการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาแปรรูปสินค้าเกษตรของสหกรณ์ส่วนใหญ่จะเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการที่ได้รับการคัดเลือกจากสมาชิกสหกรณ์หรือเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์จะเป็นผู้ลงความคิดเห็นและตัดสินใจเป็นหลัก

ตารางที่ 10 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบฯ จำกัด อำเภอมือง จังหวัดลำพูน ในด้านการร่วมตัดสินใจ

	ระดับการมีส่วนร่วม					$\bar{x}$	SD	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์								
การเกษตรประจวบฯ จำกัด ด้านการตัดสินใจ								
1. การมีส่วนร่วมในการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการสหกรณ์	123 (55.66)	70 (31.67)	25 (11.31)	3 (1.36)	-	4.41	0.743	มาก
2. การมีส่วนร่วมในการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งผู้ตรวจสอบของสหกรณ์	120 (54.30)	76 (34.39)	17 (7.69)	8 (3.62)	-	4.39	0.782	มาก
3. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ที่ต้องผ่านที่ประชุมใหญ่สหกรณ์	72 (32.58)	87 (39.37)	35 (15.84)	19 (8.60)	8 (3.62)	3.88	1.070	มาก
4. การมีส่วนร่วมในการแสดงความความคิดเห็นต่าง ๆ ในที่ประชุมใหญ่สหกรณ์	35 (15.84)	101 (45.70)	51 (23.08)	27 (12.22)	7 (3.17)	3.58	0.998	มาก
5. การมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนปฏิบัติงานประจำปีของสหกรณ์	35 (15.84)	90 (40.72)	60 (27.15)	29 (13.1)	7 (3.17)	3.52	1.011	มาก
6. การมีส่วนร่วมในการร่วมตัดสินใจอนุมัติงบประมาณประจำปีสหกรณ์	26 (11.76)	103 (46.61)	61 (27.60)	24 (10.86)	7 (3.17)	3.52	0.946	มาก

หมายเหตุ: ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 = มีส่วนร่วมมากที่สุด ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 = มีส่วนร่วมมาก ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 = มีส่วนร่วมปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 = มีส่วนร่วมน้อย ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 = มีส่วนร่วมน้อยที่สุด

ตารางที่ 10 (ต่อ)

(n = 221)

การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์ การเกษตรประจวบฯ จำกัด ด้านการตัดสินใจ	ระดับการมีส่วนร่วม					$\bar{x}$	SD	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
7. การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับเรื่องการรับซื้อผลผลิตกับสหกรณ์	23 (10.41)	96 (43.44)	63 (28.51)	34 (15.38)	5 (2.26)	3.44	0.949	ปานกลาง
8. การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับเรื่องการจัดจำหน่ายผลผลิตกับสหกรณ์	25 (11.31)	79 (35.75)	66 (29.86)	45 (20.36)	6 (2.71)	3.32	1.010	ปานกลาง
9. การมีส่วนร่วมในการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาแปรรูปสินค้าเกษตรของสหกรณ์	18 (8.14)	74 (33.48)	76 (34.39)	48 (21.72)	5 (2.26)	3.23	0.957	ปานกลาง
10. การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนเพื่อหาช่องทางในการจัดจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรของสหกรณ์	27 (12.22)	82 (37.10)	69 (31.22)	34 (15.38)	9 (4.07)	3.38	1.018	ปานกลาง
11. การมีส่วนร่วมในการวางแผนเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาการผลิตของสหกรณ์ให้ตรงความต้องการของตลาด	18 (8.14)	97 (43.89)	53 (23.98)	49 (22.17)	4 (1.81)	3.34	0.972	ปานกลาง
รวม						3.64	0.716	มาก

หมายเหตุ: ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 = มีส่วนร่วมมากที่สุด ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 = มีส่วนร่วมมาก ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 = มีส่วนร่วมปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 = มีส่วนร่วมน้อย ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 = มีส่วนร่วมน้อยที่สุด

2. ด้านการปฏิบัติการ

จากการศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบ จำกัต์อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ซึ่งมีคำถามย่อยทั้งหมด 11 ข้อ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีระดับการมีส่วนร่วมในด้านการปฏิบัติการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.23) โดยผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด ได้แก่ ข้อคำถามที่ 1 การมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปีของสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 4.38) และข้อคำถามที่ 2 การมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมประชุมกลุ่มสมาชิกของสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 4.20) และผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ได้แก่ ข้อคำถามที่ 7 การมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจรวบรวมผลผลิตกับสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.30) ข้อคำถามที่ 8 การมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่ายกับสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.17) ข้อคำถามที่ 11 การมีส่วนร่วมในการช่วยโฆษณาผลิตภัณฑ์สินค้าที่สหกรณ์ผลิตขึ้น (ค่าเฉลี่ย 3.14) ข้อคำถามที่ 9 การมีส่วนร่วมในการเสนอแนะข้อคิดเห็นการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.14) ข้อคำถามที่ 10 การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ของสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.04) ข้อคำถามที่ 6 การมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจเงินรับฝากกับสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 2.87) ข้อคำถามที่ 4 การมีส่วนร่วมในการเป็นประธานกลุ่ม/เลขานุการกลุ่มของสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 2.83) ข้อคำถามที่ 3 การมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการดำเนินงานของสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 2.82) และข้อคำถามที่ 5 การมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจสินเชื่อกับสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 2.66) ตามลำดับ (ตารางที่ 11)

จากผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีส่วนร่วมเกี่ยวกับเรื่องการมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปีของสหกรณ์และการมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมประชุมกลุ่มสมาชิกของสหกรณ์มากกว่าเรื่องอื่น ๆ ทั้งนี้เนื่องมาจากสมาชิกเห็นความสำคัญและให้ความร่วมมือเกี่ยวกับการเข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปีของสหกรณ์และการประชุมกลุ่มของสมาชิก โดยเฉลี่ยแล้วในปีที่ผ่านมาการประชุมใหญ่สามัญประจำปีของสหกรณ์สมาชิกจะเข้าร่วมประชุมไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ของสมาชิกทั้งหมด ส่วนการมีส่วนร่วมการปฏิบัติการที่มีผลค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจสินเชื่อกับสหกรณ์ เนื่องจากการร่วมดำเนินธุรกิจสินเชื่อกับสหกรณ์เป็นความประสงค์เฉพาะบุคคลที่จำเป็นต้องกู้เงินจากสหกรณ์ ในส่วนของสมาชิกที่ไม่ได้กู้เงินจากสหกรณ์จะมีส่วนร่วมในด้านนี้ค่อนข้างน้อยกว่าสมาชิกที่กู้เงินจากสหกรณ์

ตารางที่ 11 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบ จ้ากัด อำเภอเมือง จังหวัดล้าพูน ในด้านการร่วมปฏิบัติการ

(n = 221)

การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์ การเกษตรประจวบ จ้ากัด ด้านปฏิบัติการ	ระดับการมีส่วนร่วม					$\bar{x}$	SD	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
1. การมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปี ของสหกรณ์	115 (52.04)	79 (35.75)	25 (11.31)	2 (0.90)	-	4.38	0.721	มาก
2. การมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมประชุมกลุ่มสมาชิกของ สหกรณ์	94 (42.53)	83 (37.56)	39 (17.65)	5 (2.26)	-	4.20	0.808	มาก
3. การมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการดำเนินงานของ สหกรณ์	18 (8.14)	58 (26.24)	45 (20.36)	67 (30.32)	33 (14.93)	2.82	1.210	ปานกลาง
4. การมีส่วนร่วมในการเป็นประธานกลุ่ม/เลขานุการกลุ่มของ สหกรณ์	22 (9.95)	55 (24.89)	42 (19.00)	69 (31.22)	33 (14.93)	2.83	1.239	ปานกลาง
5. การมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจสินเชื่อกับสหกรณ์	27 (12.22)	44 (19.91)	31 (14.03)	66 (29.86)	53 (23.98)	2.66	1.357	ปานกลาง

หมายเหตุ: ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 = มีส่วนร่วมมากที่สุด ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 = มีส่วนร่วมมาก ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 = มีส่วนร่วมปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 = มีส่วนร่วมน้อย ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 = มีส่วนร่วมน้อยที่สุด

ตารางที่ 11 (ต่อ)

(n = 221)

การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์ การเกษตรประจวบฯ จำกัด ด้านปฏิบัติการ	ระดับการมีส่วนร่วม					$\bar{x}$	SD	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
6. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานรับฝากกับสหกรณ์	22 (9.95)	48 (21.72)	54 (24.43)	74 (33.48)	23 (10.41)	2.87	1.164	ปานกลาง
7. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานธุรกิจรวบรวมผลผลิตกับสหกรณ์	31 (14.03)	66 (29.86)	76 (34.39)	36 (16.29)	12 (5.43)	3.30	1.072	ปานกลาง
8. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานจัดหาสินค้ามาจำหน่ายกับสหกรณ์	14 (6.33)	80 (36.20)	71 (32.13)	43 (19.46)	13 (5.88)	3.17	1.009	ปานกลาง
9. การมีส่วนร่วมในการเสนอแนะข้อคิดเห็นการดำเนินงานธุรกิจของสหกรณ์	17 (7.69)	69 (31.22)	78 (35.29)	44 (19.91)	13 (5.88)	3.14	1.018	ปานกลาง
10. การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ของสหกรณ์	18 (8.14)	53 (23.98)	88 (39.82)	46 (20.81)	16 (7.24)	3.04	1.032	ปานกลาง
11. การมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าที่สหกรณ์ผลิตขึ้น	20 (9.05)	57 (25.79)	91 (41.18)	40 (18.10)	13 (5.88)	3.14	1.010	ปานกลาง
รวม						3.23	0.716	ปานกลาง

หมายเหตุ: ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 = มีส่วนร่วมมากที่สุด ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 = มีส่วนร่วมมาก ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 = มีส่วนร่วมปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 = มีส่วนร่วมน้อย ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 = มีส่วนร่วมน้อยที่สุด

3. ด้านการรับผลประโยชน์

จากการศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบ จำกัต์อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ซึ่งมีคำถามย่อยทั้งหมด 12 ข้อ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีระดับส่วนร่วมในด้านการรับผลประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.48) โดยผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในระดับมาก ได้แก่ ข้อคำถามที่ 5 การมีส่วนร่วมในการรับบริการปั้มน้ำมันของสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 4.19) ข้อคำถามที่ 7 การมีส่วนร่วมในการรับเงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืนของสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 4.15) ข้อคำถามที่ 6 การมีส่วนร่วมในการรับสวัสดิการของสมาชิกสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 4.02) ข้อคำถามที่ 8 การมีส่วนร่วมในการได้รับความรู้ทางการเกษตรจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมของสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.65) ข้อคำถามที่ 9 การมีส่วนร่วมในการได้รับการถ่ายทอดความรู้ในด้านต่าง ๆ จากสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.59) ข้อคำถามที่ 1 การมีส่วนร่วมในการขายผลผลิตให้กับสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.52) และ ข้อคำถามที่ 2 การมีส่วนร่วมในการซื้อสินค้าสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.52) และมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ได้แก่ ข้อคำถามที่ 10 การมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมอบรมกับสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.34) ข้อคำถามที่ 12 การมีส่วนร่วมในการได้รับประโยชน์เกี่ยวกับเทคโนโลยีในการผลิตเพื่อพัฒนากระบวนการผลิตและการตลาดจากการเป็นสมาชิกสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.29) ข้อคำถามที่ 11 การมีส่วนร่วมในการได้ไปศึกษาดูงานกับสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.05) ข้อคำถามที่ 4 การมีส่วนร่วมในการฝากเงินกับสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 2.85) และข้อคำถามที่ 3 การมีส่วนร่วมในการกู้เงินกับสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 2.59) ตามลำดับ (ตารางที่ 12)

จากผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์อยู่ในระดับมาก โดยมีส่วนร่วมกับเรื่อง การมีส่วนร่วมในการรับบริการปั้มน้ำมันของสหกรณ์ การมีส่วนร่วมในการรับเงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืนของสหกรณ์ การมีส่วนร่วมในการรับสวัสดิการของสมาชิกสหกรณ์ การมีส่วนร่วมในการได้รับความรู้ทางการเกษตรจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมของสหกรณ์ การมีส่วนร่วมในการได้รับการถ่ายทอดความรู้ในด้านต่าง ๆ จากสหกรณ์ การมีส่วนร่วมในการขายผลผลิตให้กับสหกรณ์ และการมีส่วนร่วมในการซื้อสินค้าสหกรณ์ ทั้งนี้เนื่องจากสมาชิกได้รับผลประโยชน์จากสหกรณ์ทั้ง 7 ข้อไม่มากนักน้อยขึ้นอยู่กับจำนวนการถือหุ้น การขายสินค้า และการซื้อสินค้าจากสหกรณ์ เมื่อถึงสิ้นปีบัญชีสหกรณ์จะแบ่งเงินปันผลเฉลี่ยคืนให้แก่สมาชิก ในส่วนของการมีส่วนร่วมที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่การร่วมกู้เงินกับสหกรณ์ โดยเป็นความต้องการเฉพาะตัวบุคคล สมาชิกที่มีส่วนร่วมในการกู้เงินจากสหกรณ์น้อยก็จะมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ด้านนี้น้อยเช่นกัน

ตารางที่ 12 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบ จ้ากัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ในด้านการรับผลประโยชน์

(n = 221)

การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์	ระดับการมีส่วนร่วม			$\bar{x}$	SD	แปลผล
	มากที่สุด	ปานกลาง	น้อย			
1. การมีส่วนร่วมในการขายผลผลิตให้กับสหกรณ์	64 (28.96)	52 (23.53)	39 (17.65)	7 (3.17)	3.52	1.171 มาก
2. การมีส่วนร่วมในการซื้อสินค้าสหกรณ์	35 (15.84)	76 (34.39)	20 (9.05)	5 (2.26)	3.52	0.941 มาก
3. การมีส่วนร่วมในการกู้เงินกับสหกรณ์	18 (8.14)	47 (21.27)	75 (33.94)	49 (22.17)	2.59	1.267 ปานกลาง
4. การมีส่วนร่วมในการฝากเงินกับสหกรณ์	11 (4.98)	52 (23.53)	67 (30.32)	20 (9.05)	2.85	1.040 ปานกลาง

หมายเหตุ: ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 = มีส่วนร่วมมากที่สุด ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 = มีส่วนร่วมมาก ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 = มีส่วนร่วมปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 = มีส่วนร่วมน้อย ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 = มีส่วนร่วมน้อยที่สุด

ตารางที่ 12 (ต่อ)

(n = 221)

การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์ การเกษตรประจวบฯ จำกัด ด้านการรับผลประโยชน์	ระดับการมีส่วนร่วม			$\bar{x}$	SD	แปลผล
	มากที่สุด	ปานกลาง	น้อย น้อยที่สุด			
5. การมีส่วนร่วมในการให้บริการปั้มน้ำมันของ สหกรณ์	96 (43.44)	38 (17.19)	8 (3.62)	4.19	0.847	มาก
6. การมีส่วนร่วมในการรับสวัสดิการของสมาชิก สหกรณ์	86 (38.91)	51 (23.08)	9 (4.07)	4.02	0.974	มาก
7. การมีส่วนร่วมในการรับเงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืน ของสหกรณ์	92 (41.63)	35 (15.84)	8 (3.62)	4.15	0.882	มาก
8. การมีส่วนร่วมในการได้รับความรู้ทางการเกษตรจาก เจ้าหน้าที่ส่งเสริมของสหกรณ์	45 (20.36)	50 (22.62)	27 (12.22)	3.65	1.022	มาก
9. การมีส่วนร่วมในการได้รับการถ่ายทอดความรู้ใน ด้านต่าง ๆ จากสหกรณ์	34 (15.38)	56 (25.34)	26 (11.76)	3.59	0.960	มาก

หมายเหตุ: ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 = มีส่วนร่วมมากที่สุด ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 = มีส่วนร่วมมาก ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 = มีส่วนร่วมปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 = มีส่วนร่วมน้อย
ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 = มีส่วนร่วมน้อยที่สุด

ตารางที่ 12 (ต่อ)

(n = 221)

การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์	ระดับการมีส่วนร่วม			$\bar{x}$	SD	แปลผล
	มากที่สุด	ปานกลาง	น้อย			
การเกษตรประติรูปป่า จำกัด ด้านการรับผลประโยชน์						
10. การมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมอบรมกับสหกรณ์	28 (12.67)	51 (23.08)	40 (18.10)	3.34	1.107	ปานกลาง
11. การมีส่วนร่วมในการได้ไปศึกษาดูงานกับสหกรณ์	25 (11.31)	49 (22.17)	38 (17.19)	3.05	1.268	ปานกลาง
12. การมีส่วนร่วมในการได้รับประโยชน์เกี่ยวกับเทคโนโลยีในการผลิตเพื่อพัฒนากระบวนการผลิตและการตลาดจากการเป็นสมาชิกสหกรณ์	13 (5.88)	80 (36.20)	30 (13.57)	3.29	0.858	ปานกลาง
รวม				3.48	0.633	ปานกลาง

หมายเหตุ: ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 = มีส่วนร่วมมากที่สุด ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 = มีส่วนร่วมมาก ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 = มีส่วนร่วมปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 = มีส่วนร่วมน้อย ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 = มีส่วนร่วมน้อยที่สุด

4. ด้านการประเมินผล

จากการศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ซึ่งมีคำถามย่อยทั้งหมด 11 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในด้านการประเมินผลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.25) โดยผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในระดับมาก ได้แก่ ข้อคำถามที่ 1 การมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบด้านการถือหุ้นตามข้อบังคับของสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.52) และผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ได้แก่ ข้อคำถามที่ 6 การมีส่วนร่วมในการรับรู้เกี่ยวกับผลการดำเนินงานของสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.49) ข้อคำถามที่ 5 การมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนประจำปีของสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.36) ข้อคำถามที่ 2 การมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบด้านธุรกิจสินเชื่อ/เงินรับฝากของสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.31) ข้อคำถามที่ 3 การมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบด้านธุรกิจรวบรวมผลผลิตของสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.26) ข้อคำถามที่ 4 การมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบด้านธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่ายของสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.26) ข้อคำถามที่ 7 การมีส่วนร่วมในการติดตามความเคลื่อนไหวของการดำเนินงานของสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.26) ข้อคำถามที่ 8 การมีส่วนร่วมในการพิจารณาการบริหารงานของคณะกรรมการดำเนินงาน (ค่าเฉลี่ย 3.13) ข้อคำถามที่ 11 การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา ปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานของสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.09) ข้อคำถามที่ 10 การมีส่วนร่วมในการพิจารณาถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.08) และข้อคำถามที่ 9 การมีส่วนร่วมในการพิจารณาถึงผลดีผลเสียของกิจกรรมที่สหกรณ์ดำเนินการ (ค่าเฉลี่ย 3.07) ตามลำดับ (ตารางที่ 13)

จากผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในการประเมินผลในระดับปานกลาง โดยมีส่วนร่วมเกี่ยวกับเรื่อง การมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบด้านการถือหุ้นตามข้อบังคับของสหกรณ์ เนื่องจากเป็นการมีส่วนร่วมในการประเมินผลที่สมาชิกได้รับรู้จากการเข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปีของสหกรณ์ รวมถึงสมาชิกมีส่วนร่วมในการยกมือเพื่อยอมรับและเป็นการใช้สิทธิของความเป็นสมาชิกสหกรณ์ ในส่วนของการมีส่วนร่วมที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือการร่วมพิจารณาถึงผลดีผลเสียของกิจกรรมที่สหกรณ์ดำเนินการ ในส่วนนี้ส่วนใหญ่จะเป็นการตัดสินใจของคณะกรรมการสหกรณ์ที่ได้รับมาจากการคัดเลือกของสมาชิกสหกรณ์ ว่าผลของกิจกรรมดีหรือไม่ควรดำเนินการต่อหรือควรยุติกิจกรรม

ตารางที่ 13 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบ จ้ากัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ในด้านการประเมินผล

(n = 221)

การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์	ระดับการมีส่วนร่วม				$\bar{x}$	SD	แปลผล	
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย				น้อยที่สุด
1. การมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบด้านการถือหุ้นตามข้อบังคับของสหกรณ์	32 (14.48)	96 (43.44)	61 (27.60)	20 (9.05)	12 (5.43)	3.52	1.024	มาก
2. การมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบด้านธุรกิจสินเชื่อ/เงินรับฝากของสหกรณ์	21 (9.50)	86 (38.91)	71 (32.13)	28 (12.67)	15 (6.79)	3.31	1.035	ปานกลาง
3. การมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบด้านธุรกิจรวบรวมผลผลิตของสหกรณ์	16 (7.24)	86 (38.91)	69 (31.22)	40 (18.10)	10 (4.52)	3.26	0.988	ปานกลาง
4. การมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบด้านธุรกิจจัดหาสินค้าจำหน่าย	11 (4.98)	84 (38.01)	85 (38.46)	34 (15.38)	7 (3.17)	3.26	0.891	ปานกลาง
5. การมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนประจำปี	12 (5.43)	103 (46.61)	69 (31.22)	28 (12.67)	9 (4.07)	3.36	0.917	ปานกลาง

หมายเหตุ: ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 = มีส่วนร่วมมากที่สุด ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 = มีส่วนร่วมมาก ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 = มีส่วนร่วมปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 = มีส่วนร่วมน้อย ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 = มีส่วนร่วมน้อยที่สุด

ตารางที่ 13 (ต่อ)

(n = 221)

การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์	ระดับการมีส่วนร่วม				$\bar{x}$	SD	แปลผล	
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย				น้อยที่สุด
การเกษตรประติรูป่า จำกัด ด้านการประเมินผล								
6. การมีส่วนร่วมในการรับรู้เกี่ยวกับผลการดำเนินงานของสหกรณ์	25 (11.31)	96 (43.44)	71 (32.13)	22 (9.95)	7 (3.17)	3.49	0.932	ปานกลาง
7. การมีส่วนร่วมในการติดตามความเคลื่อนไหวของงานดำเนินงานของสหกรณ์	10 (4.52)	89 (40.27)	73 (33.03)	40 (18.10)	9 (4.07)	3.23	0.937	ปานกลาง
8. การมีส่วนร่วมในการพิจารณาการบริหารงานของคณะกรรมการดำเนินงาน	9 (4.07)	79 (35.75)	76 (34.39)	47 (21.27)	10 (4.52)	3.13	0.948	ปานกลาง
9. การมีส่วนร่วมในการพิจารณาถึงผลดีเสียของกิจการที่สหกรณ์ดำเนินการ	11 (4.98)	72 (32.58)	70 (31.67)	58 (26.24)	10 (4.52)	3.07	0.983	ปานกลาง
10. การมีส่วนร่วมในการพิจารณาถึงประโยชน์ที่จะได้จากสหกรณ์	13 (5.88)	70 (31.67)	71 (32.13)	56 (25.34)	11 (4.98)	3.08	1.001	ปานกลาง
11. การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา ปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานของสหกรณ์	3 (4.07)	79 (35.75)	73 (33.03)	43 (19.46)	17 (7.69)	3.09	1.009	ปานกลาง
รวม						3.25	0.719	ปานกลาง

หมายเหตุ: ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 = มีส่วนร่วมมากที่สุด ค่าคะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 = มีส่วนร่วมมาก ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 = มีส่วนร่วมปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 = มีส่วนร่วมน้อย ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 = มีส่วนร่วมน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อมูลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงาน

สหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

การวิเคราะห์เพื่อหาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด โดยการใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) ซึ่งเป็นการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระหลายตัว (Independent Variables) กับตัวแปรตาม (Dependent Variables) ตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไป (วโร เฟิงส์วีสต์, 2553: 183 - 240) ว่าตัวแปรอิสระใดมีความสัมพันธ์เชิงบวกหรือเชิงลบกับตัวแปรตาม และมีระดับความสัมพันธ์มากน้อยเพียงใด โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Science) ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้คัดเลือกตัวแปรอิสระจากการทบทวนวรรณกรรม ทั้งหมด 16 ตัวแปร โดยแบ่งตัวแปรอิสระออกเป็น 3 ส่วน คือ

1. ข้อมูลลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และสถานภาพสมรส
2. ข้อมูลลักษณะทางด้านเศรษฐกิจ ได้แก่ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนแรงงานในครัวเรือน ขนาดพื้นที่ถือครองในครัวเรือน รายได้รวมในครัวเรือน จำนวนเงินกู้จากสหกรณ์ และจำนวนการถือหุ้น
3. ข้อมูลลักษณะทางด้านสังคม ได้แก่ การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรและสหกรณ์ จากสื่อต่าง ๆ การติดต่อกับเจ้าหน้าที่สหกรณ์ การติดต่อกับเพื่อนบ้านด้านการเกษตรและสหกรณ์ การมีตำแหน่งทางสังคม ประสบการณ์การฝึกอบรมและการดูงานด้านการเกษตร และระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์

ในส่วนของตัวแปรตาม คือ การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ซึ่งประกอบไปด้วยด้านย่อยทั้งหมด 4 ด้าน คือ

1. การมีส่วนร่วมในด้านการตัดสินใจ
2. การมีส่วนร่วมในด้านการปฏิบัติการ
3. การมีส่วนร่วมในด้านการรับผลประโยชน์
4. การมีส่วนร่วมในด้านการประเมินผล

ในการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ผู้วิจัยได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามและตัวแปรอิสระด้วยตนเอง
2. การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามและตัวแปรอิสระด้วยกันเอง

ก่อนการวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ผู้วิจัยได้กำหนดให้มีการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ด้วยกัน โดยใช้วิธีการของเพียร์สัน (Pearson's Correlation) และได้กำหนดรหัสการวัด และการจัดกลุ่มของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาดัง (ตารางที่ 14)

ตารางที่ 14 การกำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด

ตัวแปร/การกำหนดรหัส	รายละเอียด	การวัด
ตัวแปรตาม		
PART	การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด	ค่าเฉลี่ยจาก 4 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการตัดสินใจ 2. ด้านการปฏิบัติ 3. ด้านการรับผลประโยชน์ 4. ด้านการประเมินผล
ตัวแปรอิสระ		
SEX	เพศ	ชาย=1,หญิง=0
AGE	อายุ	จำนวน (ปี)
EDU	ระดับการศึกษา	ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า=1, อื่นๆ=0
STAT	สถานภาพสมรส	สมรส=1, อื่นๆ=0
MEMB	จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	จำนวน (คน)
LAB	จำนวนแรงงานในครัวเรือน	จำนวน (คน)
LAND	ขนาดพื้นที่ถือครองในครัวเรือน	จำนวน (ไร่)
INC	รายได้รวมในครัวเรือน	จำนวน (บาทต่อปี)
LOAN	จำนวนเงินกู้จากสหกรณ์	จำนวน (บาท)
SHA	จำนวนการถือหุ้นกับสหกรณ์	จำนวน (บาท)
INFO	การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตร และสหกรณ์จากสื่อต่าง ๆ	จำนวน (ครั้งต่อเดือน)

ตารางที่ 14 (ต่อ)

ตัวแปร/การกำหนดรหัส	รายละเอียด	การวัด
ตัวแปรอิสระ		
CONT_S	การติดต่อกับเจ้าหน้าที่สหกรณ์	จำนวน (ครั้งต่อปี)
CONT_N	การติดต่อกับเพื่อนบ้านด้านการเกษตรและสหกรณ์	จำนวน (ครั้งต่อปี)
POS	การมีตำแหน่งทางสังคม	ไม่มี=1,มี=0
TRAIN	ประสบการณ์การฝึกอบรมหรือการดำเนินงานด้านการเกษตร	จำนวน (ครั้งต่อปี)
PER	ระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์	จำนวน (ปี)

การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม

ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม (การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบฯ จำกัด) จากตัวแปรอิสระทั้งหมด 16 ตัวแปรพบว่า ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ขนาดพื้นที่ถือครองในครัวเรือน (LAND) รายได้รวมในครัวเรือน (INC) จำนวนเงินกู้จากสหกรณ์ (LOAN) การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรและสหกรณ์จากสื่อต่าง ๆ (INFO) การติดต่อกับเจ้าหน้าที่สหกรณ์ (CONT_S) ประสบการณ์การฝึกอบรมหรือการดำเนินงานด้านการเกษตร (TRAIN) และระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ (PER) (ตารางที่ 15)

การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระเอง

การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระเองมีจุดประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกันเอง อันจะทำให้เกิดปัญหาตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันเอง (Multicollinearity) ซึ่งเป็นการละเมิดเงื่อนไขเบื้องต้นในการวิเคราะห์พหุคูณถดถอย (Multiple regression analysis) ที่ว่าตัวแปรอิสระทุกคู่ต้องไม่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เกิน 0.70 (Hanushek Eric Alan and John Edgar Jackson, 1977) และเมื่อทดสอบพบว่าไม่มีตัวแปรอิสระคู่ใดมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เกิน 0.70 (ตาราง 15) จึงสามารถนำไปเข้าสมการถดถอยพหุคูณเพื่อวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบฯ จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ต่อไปได้

ตารางที่ 15 เมตริกซ์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบ จ้ากัด

ตัวแปร	PART	SEX	AGE	EDU	STAT	MEMB	LAB	LAND	INC	LOAN	SHA	INFO	CONT_S	CONT_N	POS	TRAIN
SEX	.119															
AGE	.109	.009														
EDU	.042	-.130	.328**													
STAT	.080	.389**	-.071	-.090												
MEMB	.074	.082	.048	.076	.145*											
LAB	.120	.103	-.030	-.098	.164*	.250**										
LAND	.201**	.107	.167*	.022	.059	.086	.462**									
INC	.142*	.117	.010	-.147*	.073	.110	.369**	.539**								
LOAN	.259**	.147*	.011	-.126	-.027	.066	.015	.007	.093							
SHA	-.101	.123	-.033	-.046	-.045	.102	.116	.171*	.218**	.082						
INFO	.280**	.129	.047	-.056	-.001	-.018	.049	.185**	.225**	.136*	.147*					
CONT_S	.213**	.198**	.095	-.059	.033	.106	.124	.030	.139*	.151*	.132	.196**				
CONT_N	-.033	.109	.043	-.088	-.026	.183**	.124	.008	.299**	.159*	.213**	.337	.411**			
POS	.044	-.199**	.013	.128	-.015	-.063	-.117	-.104	-.186**	-.194**	-.169*	-.024	-.174**	-.198**		
TRAIN	.219**	.056	.041	.065	.046	.177**	.084	.115	.131	.083	.116	.064	.283**	.135*	-.206**	
PER	.231**	.222**	.321**	.031	.155*	.042	.087	.174**	.077	.251**	.117	.168*	.029	-.018	.089	.097

หมายเหตุ : - มีความสัมพันธ์เชิงตรงกันข้าม * มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ** มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์ การเกษตรประตุป่า จำกัด ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม ด้านการตัดสินใจ

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน โดยการใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) ซึ่งเป็นการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตาม (ตัวแปรเกณฑ์) กับตัวแปรอิสระ (ตัวแปรพยากรณ์) ตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไป ว่าตัวแปรอิสระใดมีความสัมพันธ์เชิงบวกหรือเชิงลบกับตัวแปรตาม และมีระดับความสัมพันธ์มากน้อยเพียงใด หรือมีความสัมพันธ์กันอย่างไรมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ โดยการวิเคราะห์ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้คัดเลือกตัวแปรอิสระจากการทบทวนวรรณกรรมทั้งหมด 16 ตัวแปร ได้แก่ เพศ (SEX) อายุ (AGE) ระดับการศึกษา (EDU) สถานภาพสมรส (STAT) จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (MEMB) จำนวนแรงงานในครัวเรือน (LAB) ขนาดพื้นที่ถือครองในครัวเรือน (LAND) รายได้รวมในครัวเรือน (INC) จำนวนเงินกู้จากสหกรณ์ (LOAN) จำนวนการถือหุ้นกับสหกรณ์ (SHA) การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรและสหกรณ์จากสื่อต่าง ๆ (INFO) การติดต่อกับเจ้าหน้าที่สหกรณ์ (CONT_S) การติดต่อกับเพื่อนบ้านด้านการเกษตรและสหกรณ์ (CONT_N) การมีตำแหน่งทางสังคม (POS) ประสบการณ์การฝึกอบรมหรือการดูงานด้านการเกษตร (TRAIN) และระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ (PER) เพื่อหาว่าตัวแปรอิสระใดมีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด ด้านการตัดสินใจ (PART₁) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Science) ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้กับตัวแปรต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์ตัวแปร

$$\begin{aligned} \text{PART}_1 = & a + b_1\text{SEX}_1 + b_2\text{AGE}_2 + b_3\text{EDU}_3 + b_4\text{STAT}_4 + b_5\text{MEMB}_5 + b_6\text{LAB}_6 + b_7\text{LAND}_7 \\ & + b_8\text{INC}_8 + b_9\text{LOAN}_9 + b_{10}\text{SHA}_{10} + b_{11}\text{INFO}_{11} + b_{12}\text{CONT\_S}_{12} + b_{13}\text{CONT\_N}_{13} \\ & + b_{14}\text{POS}_{14} + b_{15}\text{TRAIN}_{15} + b_{16}\text{PER}_{16} \end{aligned}$$

ตัวแปรตาม

$$\begin{aligned} \text{PART}_1 &= \text{ตัวแปรตามของสมาการถดถอย (การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงาน} \\ &\quad \text{สหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด ด้านการตัดสินใจ)} \\ a &= \text{ค่าคงที่} \\ b_1 - b_{16} &= \text{ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระ} \end{aligned}$$

จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) พบว่า ค่า $F = 4.226$ Sig of $F = 0.000$ แสดงว่ามีตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับตัวแปรตาม (การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบฯ จำกัด ด้านการตัดสินใจ) และเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระพบว่ามีทั้งหมด 4 ตัวแปร โดยแบ่งออกเป็นตัวแปรที่มีผลทางบวก 2 ตัวแปร คือ การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรและสหกรณ์จากสื่อต่าง ๆ และการติดต่อกับเจ้าหน้าที่สหกรณ์ ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ในขณะที่ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางสถิติในทางลบ 2 ตัวแปร คือ จำนวนการถือหุ้นกับสหกรณ์ และการติดต่อกับเพื่อนบ้านด้านการเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งตัวแปรอิสระทั้งหมด 16 ตัวแปร สามารถพยากรณ์การเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตาม คือ การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบฯ จำกัด ด้านการตัดสินใจ อยู่ร้อยละ 24.90 ($R^2 = .249$) ขณะที่อีก 75.10 มาจากปัจจัยอื่น ๆ (ตารางที่ 16) ซึ่งสามารถเขียนสรุปเป็นสมการถดถอยการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบฯ จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ด้านการตัดสินใจ ดังนี้

การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบฯ จำกัด ด้านการตัดสินใจ
 $= 2.962 - 2.792E-5$ (จำนวนการถือหุ้นกับสหกรณ์) $+ .015$ (การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรและสหกรณ์จากสื่อต่าง ๆ) $+ .089$ (การติดต่อกับเจ้าหน้าที่สหกรณ์) $- .055$ (การติดต่อกับเพื่อนบ้านด้านการเกษตรและสหกรณ์)

จากสมการดังกล่าวตัวแปรอิสระทั้งหมด 4 ตัวแปร ที่มีผลต่อตัวแปรตาม คือ การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบฯ จำกัด ด้านการตัดสินใจ สามารถอธิบายได้ดังนี้

1. จำนวนการถือหุ้นกับสหกรณ์ สามารถอธิบายได้ว่าเมื่อทุกค่าคงที่สมาชิกสหกรณ์ที่มีจำนวนการถือหุ้นกับสหกรณ์เพิ่มขึ้น จะส่งผลให้ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบฯ จำกัด ด้านการตัดสินใจ ลดลง $2.792E-5$ คะแนน

2. การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรและสหกรณ์จากสื่อต่าง ๆ สามารถอธิบายได้ว่าเมื่อทุกค่าคงที่สมาชิกสหกรณ์ที่มีการได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรและสหกรณ์จากสื่อต่าง ๆ เพิ่มขึ้น

จะส่งผลให้ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด ด้านการตัดสินใจ เพิ่มขึ้น .015 คะแนน

3. การติดต่อกับเจ้าหน้าที่สหกรณ์ สามารถอธิบายได้ว่าเมื่อทุกค่าคงที่สมาชิกสหกรณ์ที่มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่สหกรณ์เพิ่มขึ้น จะส่งผลให้ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด ด้านการตัดสินใจ เพิ่มขึ้น .089 คะแนน

4. การติดต่อกับเพื่อนบ้านด้านการเกษตรและสหกรณ์ สามารถอธิบายได้ว่าเมื่อทุกค่าคงที่สมาชิกสหกรณ์ที่มีการติดต่อกับเพื่อนบ้านด้านการเกษตรและสหกรณ์เพิ่มขึ้น จะส่งผลให้ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด ด้านการตัดสินใจ ลดลง .055 คะแนน

ตารางที่ 16 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ด้านการตัดสินใจ

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม		
	การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด ด้านการตัดสินใจ		
	B	t	Sig.
1. เพศ	.012	.117	.907
2. อายุ	.003	.421	.674
3. ระดับการศึกษา	-.065	-.637	.525
4. สถานภาพสมรส	.111	.935	.351
5. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	.021	.560	.576
6. จำนวนแรงงานในครัวเรือน	.005	.209	.835
7. ขนาดพื้นที่ถือครองในครัวเรือน	.009	.620	.536
8. รายได้รวมในครัวเรือน	5.559E-7	.931	.353
9. จำนวนเงินกู้จากสหกรณ์	7.544E-6	1.486	.139
10. จำนวนการถือหุ้นกับสหกรณ์	-2.792E-5	-2.877	.004**
11. การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรและสหกรณ์จากสื่อต่าง ๆ	.015	3.993	.000**
12. การติดต่อกับเจ้าหน้าที่สหกรณ์	.089	3.963	.000**
13. การติดต่อกับเพื่อนบ้านด้านการเกษตรและสหกรณ์	-.055	-2.922	.004**
14. การมีตำแหน่งทางสังคม	.040	.390	.697
15. ประสบการณ์การฝึกอบรมหรือการดูงานด้านการเกษตร	.039	1.531	.127
16. ระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์	.008	.578	.564
ค่าคงที่	2.962	8.196	.000**
R ² = 0.249 (24.90%) F = 4.226 Sig of F = 0.000**			

หมายเหตุ : * มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

** มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.01

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์ การเกษตรประตุป่า จำกัด ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม ด้านการปฏิบัติการ

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน โดยการใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) ซึ่งเป็นการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตาม (ตัวแปรเกณฑ์) กับตัวแปรอิสระ (ตัวแปรพยากรณ์) ตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไป ว่าตัวแปรอิสระใดมีความสัมพันธ์เชิงบวกหรือเชิงลบกับตัวแปรตาม และมีระดับความสัมพันธ์มากน้อยเพียงใด หรือมีความสัมพันธ์กันอย่างไรมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ โดยการวิเคราะห์ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้คัดเลือกตัวแปรอิสระจากการทบทวนวรรณกรรมทั้งหมด 16 ตัวแปร ได้แก่ เพศ (SEX) อายุ (AGE) ระดับการศึกษา (EDU) สถานภาพสมรส (STAT) จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (MEMB) จำนวนแรงงานในครัวเรือน (LAB) ขนาดพื้นที่ถือครองในครัวเรือน (LAND) รายได้รวมในครัวเรือน (INC) จำนวนเงินกู้จากสหกรณ์ (LOAN) จำนวนการถือหุ้นกับสหกรณ์ (SHA) การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรและสหกรณ์จากสื่อต่าง ๆ (INFO) การติดต่อกับเจ้าหน้าที่สหกรณ์ (CONT_S) การติดต่อกับเพื่อนบ้านด้านการเกษตรและสหกรณ์ (CONT_N) การมีตำแหน่งทางสังคม (POS) ประสบการณ์การฝึกอบรมหรือการดูงานด้านการเกษตร (TRAIN) และระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ (PER) เพื่อหาว่าตัวแปรอิสระใดมีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด ด้านการปฏิบัติการ (PART₂) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Science) ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้กับตัวแปรต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์ตัวแปร

$$\begin{aligned} \text{PART}_2 = & a + b_1\text{SEX}_1 + b_2\text{AGE}_2 + b_3\text{EDU}_3 + b_4\text{STAT}_4 + b_5\text{MEMB}_5 + b_6\text{LAB}_6 + b_7\text{LAND}_7 \\ & + b_8\text{INC}_8 + b_9\text{LOAN}_9 + b_{10}\text{SHA}_{10} + b_{11}\text{INFO}_{11} + b_{12}\text{CONT\_S}_{12} + b_{13}\text{CONT\_N}_{13} \\ & + b_{14}\text{POS}_{14} + b_{15}\text{TRAIN}_{15} + b_{16}\text{PER}_{16} \end{aligned}$$

ตัวแปรตาม

$$\begin{aligned} \text{PART}_2 &= \text{ตัวแปรตามของสมาการถดถอย (การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงาน} \\ &\quad \text{สหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด ด้านการปฏิบัติการ)} \\ a &= \text{ค่าคงที่} \\ b_1 - b_{16} &= \text{ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระ} \end{aligned}$$

จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) พบว่า ค่า $F = 4.309$ Sig of $F = 0.000$ แสดงว่ามีตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับตัวแปรตาม (การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบฯ จำกัด ด้านการปฏิบัติการ) และเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระพบว่ามีทั้งหมด 6 ตัวแปร โดยแบ่งออกเป็นตัวแปรที่มีผลทางบวก 4 ตัวแปร คือ การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรและสหกรณ์จากสื่อต่าง ๆ การติดต่อกับเจ้าหน้าที่สหกรณ์ และตำแหน่งทางสังคม ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และจำนวนเงินกู้จากสหกรณ์ ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ในขณะที่ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางสถิติในทางลบ 2 ตัวแปร คือ การติดต่อกับเพื่อนบ้านด้านการเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และจำนวนการถือหุ้นกับสหกรณ์ ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งตัวแปรอิสระทั้งหมด 16 ตัวแปร สามารถพยากรณ์การเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตาม คือ การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบฯ จำกัด ด้านการปฏิบัติการอยู่ร้อยละ 25.30 ($R^2 = .253$) ขณะที่อีก 74.70 มาจากปัจจัยอื่น ๆ (ตารางที่ 17) ซึ่งสามารถเขียนสรุปเป็นสมการถดถอยการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบฯ จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ด้านการปฏิบัติการ ดังนี้

การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบฯ จำกัด ด้านการปฏิบัติการ = $2.655 + 2.051E-5$ (จำนวนเงินกู้จากสหกรณ์) - $2.821E-5$ (จำนวนการถือหุ้นกับสหกรณ์) + $.010$ (การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรและสหกรณ์จากสื่อต่าง ๆ) + $.046$ (การติดต่อกับเจ้าหน้าที่สหกรณ์) - $.042$ (การติดต่อกับเพื่อนบ้านด้านการเกษตรและสหกรณ์) + $.207$ (การมีตำแหน่งทางสังคม)

จากสมการดังกล่าวตัวแปรอิสระทั้งหมด 6 ตัวแปร ที่มีผลต่อตัวแปรตาม คือ การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบฯ จำกัด ด้านการปฏิบัติการ สามารถอธิบายได้ดังนี้

1. จำนวนเงินกู้จากสหกรณ์ สามารถอธิบายได้ว่าเมื่อทุกค่าคงที่สมาชิกสหกรณ์ที่มีจำนวนเงินกู้จากสหกรณ์เพิ่มขึ้น จะส่งผลให้ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบฯ จำกัด ด้านการปฏิบัติการ เพิ่มขึ้น $2.051E-5$ คะแนน

2. จำนวนการถือหุ้นกับสหกรณ์ สามารถอธิบายได้ว่าเมื่อทุกค่าคงที่สมาชิกสหกรณ์ที่มีจำนวนการถือหุ้นกับสหกรณ์เพิ่มขึ้น จะส่งผลให้ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบ จำกัด ด้านการปฏิบัติการ ลดลง $2.821E-5$ คะแนน

3. การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรและสหกรณ์จากสื่อต่าง ๆ สามารถอธิบายได้ว่าเมื่อทุกค่าคงที่สมาชิกสหกรณ์ที่มีการได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรและสหกรณ์จากสื่อต่าง ๆ เพิ่มขึ้น จะส่งผลให้ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบ จำกัด ด้านการปฏิบัติการ เพิ่มขึ้น $.010$ คะแนน

4. การติดต่อกับเจ้าหน้าที่สหกรณ์ สามารถอธิบายได้ว่าเมื่อทุกค่าคงที่สมาชิกสหกรณ์ที่มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่สหกรณ์ เพิ่มขึ้น จะส่งผลให้ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบ จำกัด ด้านการปฏิบัติการ เพิ่มขึ้น $.046$ คะแนน

5. การติดต่อกับเพื่อนบ้านด้านการเกษตรและสหกรณ์ สามารถอธิบายได้ว่าเมื่อทุกค่าคงที่สมาชิกสหกรณ์ที่มีการติดต่อกับเพื่อนบ้านด้านการเกษตรและสหกรณ์ เพิ่มขึ้น จะส่งผลให้ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบ จำกัด ด้านการปฏิบัติการ ลดลง $.042$ คะแนน

6. การมีตำแหน่งทางสังคม สามารถอธิบายได้ว่าเมื่อทุกค่าคงที่สมาชิกสหกรณ์ไม่มีตำแหน่งทางสังคมจะส่งผลให้ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบ จำกัด ด้านการปฏิบัติการ มากกว่าสมาชิกสหกรณ์ที่มีตำแหน่งทางสังคม กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิก อบต./สท. กรรมการกองทุนหมู่บ้าน สมาชิก อสม. กรรมการกลุ่มเกษตรกร และอื่น ๆ อยู่ที่ $.207$ คะแนน

ตารางที่ 17 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบฯ จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ด้านการปฏิบัติการ

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม		
	การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบฯ จำกัด ด้านการปฏิบัติการ		
	B	t	Sig.
1. เพศ	.101	.995	.321
2. อายุ	-.003	-.445	.656
3. ระดับการศึกษา	.021	.202	.840
4. สถานภาพสมรส	.060	.502	.616
5. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	.008	.211	.833
6. จำนวนแรงงานในครัวเรือน	-.003	-.135	.892
7. ขนาดพื้นที่ถือครองในครัวเรือน	.023	1.651	.100
8. รายได้รวมในครัวเรือน	5.650E-7	.949	.344
9. จำนวนเงินกู้จากสหกรณ์	2.051E-5	4.051	.000**
10. จำนวนการถือหุ้นกับสหกรณ์	-2.821E-5	-2.913	.004**
11. การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรและสหกรณ์จากสื่อต่าง ๆ	.010	2.569	.011*
12. การติดต่อกับเจ้าหน้าที่สหกรณ์	.046	2.077	.039*
13. การติดต่อกับเพื่อนบ้านด้านการเกษตรและสหกรณ์	-.042	-2.231	.027*
14. การมีตำแหน่งทางสังคม	.207	2.017	.045*
15. ประสบการณ์การฝึกอบรมหรือการดูงานด้านการเกษตร	.031	1.233	.219
16. ระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์	.017	1.166	.245
ค่าคงที่	2.655	7.366	.000**
R ² = 0.253 (25.30%) F = 4.309 Sig of F = 0.000**			

หมายเหตุ : * มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

** มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.01

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์ การเกษตรประตุป่า จำกัด ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม ด้านการรับผลประโยชน์

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน โดยการใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) ซึ่งเป็นการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตาม (ตัวแปรเกณฑ์) กับตัวแปรอิสระ (ตัวแปรพยากรณ์) ตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไป ว่าตัวแปรอิสระใดมีความสัมพันธ์เชิงบวกหรือเชิงลบกับตัวแปรตาม และมีระดับความสัมพันธ์มากน้อยเพียงใด หรือมีความสัมพันธ์กันอย่างไรมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ โดยการวิเคราะห์ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้คัดเลือกตัวแปรอิสระจากการทบทวนวรรณกรรมทั้งหมด 16 ตัวแปร ได้แก่ เพศ (SEX) อายุ (AGE) ระดับการศึกษา (EDU) สถานภาพสมรส (STAT) จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (MEMB) จำนวนแรงงานในครัวเรือน (LAB) ขนาดพื้นที่ถือครองในครัวเรือน (LAND) รายได้รวมในครัวเรือน (INC) จำนวนเงินกู้จากสหกรณ์ (LOAN) จำนวนการถือหุ้นกับสหกรณ์ (SHA) การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรและสหกรณ์จากสื่อต่าง ๆ (INFO) การติดต่อกับเจ้าหน้าที่สหกรณ์ (CONT_S) การติดต่อกับเพื่อนบ้านด้านการเกษตรและสหกรณ์ (CONT_N) การมีตำแหน่งทางสังคม (POS) ประสบการณ์การฝึกอบรมหรือการดูงานด้านการเกษตร (TRAIN) และระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ (PER) เพื่อหาว่าตัวแปรอิสระใดมีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด ด้านการรับผลประโยชน์ (PART₃) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Science) ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้กับตัวแปรต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์ตัวแปร

$$\begin{aligned} \text{PART}_3 = & a + b_1\text{SEX}_1 + b_2\text{AGE}_2 + b_3\text{EDU}_3 + b_4\text{STAT}_4 + b_5\text{MEMB}_5 + b_6\text{LAB}_6 + b_7\text{LAND}_7 \\ & + b_8\text{INC}_8 + b_9\text{LOAN}_9 + b_{10}\text{SHA}_{10} + b_{11}\text{INFO}_{11} + b_{12}\text{CONT\_S}_{12} + b_{13}\text{CONT\_N}_{13} \\ & + b_{14}\text{POS}_{14} + b_{15}\text{TRAIN}_{15} + b_{16}\text{PER}_{16} \end{aligned}$$

ตัวแปรตาม

$$\begin{aligned} \text{PART}_3 &= \text{ตัวแปรตามของสมาการถดถอย (การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงาน} \\ &\quad \text{สหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด ด้านการรับผลประโยชน์)} \\ a &= \text{ค่าคงที่} \\ b_1 - b_{16} &= \text{ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระ} \end{aligned}$$

จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) พบว่า ค่า $F = 6.629$ Sig of $F = 0.000$ แสดงว่ามีตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับตัวแปรตาม (การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบฯ จำกัด ด้านการรับผลประโยชน์) และเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระพบว่ามีทั้งหมด 5 ตัวแปร โดยแบ่งออกเป็นตัวแปรที่มีผลทางบวก 4 ตัวแปร คือ รายได้รวมในครัวเรือน ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และจำนวนเงินกู้จากสหกรณ์ การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตร และสหกรณ์จากสื่อต่าง ๆ และประสบการณ์การฝึกอบรมหรือการดูงานด้านการเกษตร ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ในขณะที่ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางสถิติในทางลบ 1 ตัวแปร คือ การติดต่อกับเพื่อนบ้านด้านการเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งตัวแปรอิสระทั้งหมด 16 ตัวแปร สามารถพยากรณ์การเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตาม คือ การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบฯ จำกัด ด้านการรับผลประโยชน์ อยู่ร้อยละ 34.20 ($R^2 = .342$) ขณะที่อีก 65.80 มาจากปัจจัยอื่น ๆ (ตารางที่ 18) ซึ่งสามารถเขียนสรุปเป็นสมการถดถอยการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบฯ จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ด้านการรับผลประโยชน์ ดังนี้

การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบฯ จำกัด ด้านการรับผลประโยชน์ = $2.356 + 1.211E-6$ (รายได้รวมในครัวเรือน) + $1.558E-5$ (จำนวนเงินกู้จากสหกรณ์) + $.009$ (การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรและสหกรณ์จากสื่อต่าง ๆ) - $.045$ (การติดต่อกับเพื่อนบ้านด้านการเกษตรและสหกรณ์) + $.101$ (ประสบการณ์การฝึกอบรมหรือการดูงานด้านการเกษตร)

จากสมการดังกล่าวตัวแปรอิสระทั้งหมด 5 ตัวแปร ที่มีผลต่อตัวแปรตาม คือ การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบฯ จำกัด ด้านการรับผลประโยชน์ สามารถอธิบายได้ดังนี้

1. รายได้รวมในครัวเรือน สามารถอธิบายได้ว่าเมื่อทุกค่าคงที่สมาชิกสหกรณ์ที่มีรายได้รวมในครัวเรือนเพิ่มขึ้น จะส่งผลให้ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานด้านการรับผลประโยชน์ เพิ่มขึ้น $1.211E-6$ คะแนน

2. จำนวนเงินกู้จากสหกรณ์ สามารถอธิบายได้ว่าเมื่อทุกค่าคงที่สมาชิกสหกรณ์ที่มีจำนวนเงินกู้จากสหกรณ์เพิ่มขึ้น จะส่งผลให้ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานด้านการรับผลประโยชน์ เพิ่มขึ้น $1.558E-5$ คะแนน

3. การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรและสหกรณ์จากสื่อต่าง ๆ สามารถอธิบายได้ว่าเมื่อทุกค่าคงที่สมาชิกสหกรณ์ที่มีการได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรและสหกรณ์จากสื่อต่าง ๆ เพิ่มขึ้น จะส่งผลให้ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานด้านการรับผลประโยชน์ เพิ่มขึ้น $.009$ คะแนน

4. การติดต่อกับเพื่อนบ้านด้านการเกษตรและสหกรณ์ สามารถอธิบายได้ว่าเมื่อทุกค่าคงที่สมาชิกสหกรณ์ที่มีการติดต่อกับเพื่อนบ้านด้านการเกษตรและสหกรณ์เพิ่มขึ้น จะส่งผลให้ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานด้านการรับผลประโยชน์ ลดลง $.045$ คะแนน

5. ประสบการณ์การฝึกอบรมหรือการดูงานด้านการเกษตร สามารถอธิบายได้ว่าเมื่อทุกค่าคงที่สมาชิกสหกรณ์ที่มีประสบการณ์การฝึกอบรมหรือการดูงานด้านการเกษตรเพิ่มขึ้น จะส่งผลให้ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานด้านการรับผลประโยชน์ เพิ่มขึ้น $.101$ คะแนน

ตารางที่ 18 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมืองจังหวัดลำพูน ด้านการรับผลประโยชน์

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม		
	การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด ด้านการรับผลประโยชน์		
	B	t	Sig.
1. เพศ	-.004	-.044	.965
2. อายุ	.007	1.362	.175
3. ระดับการศึกษา	.104	1.230	.220
4. สถานภาพสมรส	-.008	-.081	.936
5. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	.007	.214	.831
6. จำนวนแรงงานในครัวเรือน	.038	1.961	.051
7. ขนาดพื้นที่ถือครองในครัวเรือน	.005	.396	.693
8. รายได้รวมในครัวเรือน	1.211E-6	2.452	.015*
9. จำนวนเงินกู้จากสหกรณ์	1.558E-5	3.710	.000**
10. จำนวนการถือหุ้นกับสหกรณ์	-1.195E-5	-1.488	.138
11. การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรและสหกรณ์จากสื่อต่าง ๆ	.009	2.842	.005**
12. การติดต่อกับเจ้าหน้าที่สหกรณ์	.026	1.381	.169
13. การติดต่อกับเพื่อนบ้านด้านการเกษตรและสหกรณ์	-.045	-2.839	.005**
14. การมีตำแหน่งทางสังคม	.112	1.322	.188
15. ประสบการณ์การฝึกอบรมหรือการดูงานด้านการเกษตร	.101	4.817	.000**
16. ระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์	.011	.903	.245
ค่าคงที่	2.356	7.878	.000**
R ² = 0.342 (34.20%) F = 6.629 Sig of F = 0.000**			

หมายเหตุ : * มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

** มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.01

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์ การเกษตรประตุป่า จำกัด ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม ด้านการประเมินผล

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน โดยการใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) ซึ่งเป็นการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตาม (ตัวแปรเกณฑ์) กับตัวแปรอิสระ (ตัวแปรพยากรณ์) ตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไป ว่าตัวแปรอิสระใดมีความสัมพันธ์เชิงบวกหรือเชิงลบกับตัวแปรตาม และมีระดับความสัมพันธ์มากน้อยเพียงใด หรือมีความสัมพันธ์กันอย่างไรมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ โดยการวิเคราะห์ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้คัดเลือกตัวแปรอิสระจากการทบทวนวรรณกรรมทั้งหมด 16 ตัวแปร ได้แก่ เพศ (SEX) อายุ (AGE) ระดับการศึกษา (EDU) สถานภาพสมรส (STAT) จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (MEMB) จำนวนแรงงานในครัวเรือน (LAB) ขนาดพื้นที่ถือครองในครัวเรือน (LAND) รายได้รวมในครัวเรือน (INC) จำนวนเงินกู้จากสหกรณ์ (LOAN) จำนวนการถือหุ้นกับสหกรณ์ (SHA) การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรและสหกรณ์จากสื่อต่าง ๆ (INFO) การติดต่อกับเจ้าหน้าที่สหกรณ์ (CONT_S) การติดต่อกับเพื่อนบ้านด้านการเกษตรและสหกรณ์ (CONT_N) การมีตำแหน่งทางสังคม (POS) ประสบการณ์การฝึกอบรมหรือการดูงานด้านการเกษตร (TRAIN) และระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ (PER) เพื่อหาว่าตัวแปรอิสระใดมีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด ด้านการประเมินผล (PART₄) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Science) ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้กับตัวแปรต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์ตัวแปร

$$\begin{aligned} \text{PART}_4 = & a + b_1\text{SEX}_1 + b_2\text{AGE}_2 + b_3\text{EDU}_3 + b_4\text{STAT}_4 + b_5\text{MEMB}_5 + b_6\text{LAB}_6 + b_7\text{LAND}_7 \\ & + b_8\text{INC}_8 + b_9\text{LOAN}_9 + b_{10}\text{SHA}_{10} + b_{11}\text{INFO}_{11} + b_{12}\text{CONT\_S}_{12} + b_{13}\text{CONT\_N}_{13} \\ & + b_{14}\text{POS}_{14} + b_{15}\text{TRAIN}_{15} + b_{16}\text{PER}_{16} \end{aligned}$$

ตัวแปรตาม

$$\begin{aligned} \text{PART}_4 & = \text{ตัวแปรตามของสมาการถดถอย (การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงาน} \\ & \quad \text{สหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด ด้านการประเมินผล)} \\ a & = \text{ค่าคงที่} \\ b_1 - b_{16} & = \text{ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระ} \end{aligned}$$

จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) พบว่า ค่า $F = 4.008$ Sig of $F = 0.000$ แสดงว่ามีตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับตัวแปรตาม (การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด ด้านการประเมินผล) และเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระพบว่ามีทั้งหมด 5 ตัวแปร โดยแบ่งออกเป็นตัวแปรที่มีผลทางบวก 3 ตัวแปร คือ ระดับการศึกษา ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และจำนวนเงินกู้จากสหกรณ์ การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรและสหกรณ์จากสื่อต่าง ๆ ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ในขณะที่ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางสถิติในทางลบ 2 ตัวแปร คือ จำนวนการถือหุ้นกับสหกรณ์ ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และการติดต่อกับเพื่อนบ้านด้านการเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งตัวแปรอิสระทั้งหมด 16 ตัวแปร สามารถพยากรณ์การเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตาม คือ การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด ด้านการประเมินผล อยู่ร้อยละ 23.90 ($R^2 = .239$) ขณะที่อีก 76.10 มาจากปัจจัยอื่น ๆ (ตารางที่ 19) ซึ่งสามารถเขียนสรุปเป็นสมการถดถอยการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ด้านการประเมินผล ดังนี้

การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด ด้านการประเมินผล = $2.592 + .206$ (ระดับการศึกษา) + $1.514E-5$ (จำนวนเงินกู้จากสหกรณ์) - $2.448E-5$ (จำนวนการถือหุ้นกับสหกรณ์) + $.016$ (การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรและสหกรณ์จากสื่อต่าง ๆ) - $.053$ (การติดต่อกับเพื่อนบ้านด้านการเกษตรและสหกรณ์)

จากสมการดังกล่าวตัวแปรอิสระทั้งหมด 5 ตัวแปร ที่มีผลต่อตัวแปรตาม คือ การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด ด้านการประเมินผล สามารถอธิบายได้ดังนี้

1. ระดับการศึกษา สามารถอธิบายได้ว่า เมื่อทุกค่าคงที่สมาชิกสหกรณ์ที่มีระดับการศึกษา ประถมศึกษาหรือต่ำกว่าจะส่งผลให้ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานด้านการประเมินผล มากกว่าสมาชิกสหกรณ์ที่มีระดับการศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3) มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือปวช. อนุปริญญา , ปวส.หรือเทียบเท่า ปริญญาตรี หรือเทียบเท่า และอื่น ๆ อยู่ที่ .206 คะแนน

2. จำนวนเงินกู้จากสหกรณ์ สามารถอธิบายได้ว่าเมื่อทุกค่าคงที่สมาชิกสหกรณ์ที่มีจำนวนเงินกู้จากสหกรณ์เพิ่มขึ้น จะส่งผลให้ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานด้านการประเมินผล เพิ่มขึ้น $1.514E-5$ คะแนน

3. จำนวนการถือหุ้นกับสหกรณ์ สามารถอธิบายได้ว่าเมื่อทุกค่าคงที่สมาชิกสหกรณ์ที่มีจำนวนการถือหุ้นกับสหกรณ์เพิ่มขึ้น จะส่งผลให้ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานด้านการประเมินผล ลดลง $2.448E-5$ คะแนน

4. การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรและสหกรณ์จากสื่อต่าง ๆ สามารถอธิบายได้ว่าเมื่อทุกค่าคงที่สมาชิกสหกรณ์ที่มีการได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรและสหกรณ์จากสื่อต่าง ๆ เพิ่มขึ้น จะส่งผลให้ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานด้านการประเมินผล เพิ่มขึ้น $.016$ คะแนน

5. การติดต่อกับเพื่อนบ้านด้านการเกษตรและสหกรณ์ สามารถอธิบายได้ว่าเมื่อทุกค่าคงที่สมาชิกสหกรณ์ที่มีการติดต่อกับเพื่อนบ้านด้านการเกษตรและสหกรณ์เพิ่มขึ้น จะส่งผลให้ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานด้านการประเมินผล ลดลง $.053$ คะแนน

ตารางที่ 19 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบฯ จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ด้านประเมินผล

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม		
	การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบฯ จำกัด ด้านการประเมินผล		
	B	t	Sig.
1. เพศ	.042	.406	.685
2. อายุ	-.002	-.284	.777
3. ระดับการศึกษา	.206	1.997	.047
4. สถานภาพสมรส	-.050	-.419	.676
5. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	.050	1.291	.198
6. จำนวนแรงงานในครัวเรือน	.009	.373	.709
7. ขนาดพื้นที่ถือครองในครัวเรือน	.013	.919	.359
8. รายได้รวมในครัวเรือน	-4.747E-7	-7.87	.432
9. จำนวนเงินกู้จากสหกรณ์	1.514E-5	2.953	.004**
10. จำนวนการถือหุ้นกับสหกรณ์	-2.448E-5	-2.497	.013*
11. การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรและสหกรณ์จากสื่อต่าง ๆ	.016	4.101	.000**
12. การติดต่อกับเจ้าหน้าที่สหกรณ์	.042	1.874	.062
13. การติดต่อกับเพื่อนบ้านด้านการเกษตรและสหกรณ์	-.053	-2.782	.006**
14. การมีตำแหน่งทางสังคม	.194	1.870	.063
15. ประสบการณ์การฝึกอบรมหรือการดูงานด้านการเกษตร	.037	1.427	.155
16. ระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์	.014	.954	.341
ค่าคงที่	2.592	7.102	.000**
R ² = 0.239 (23.90%) F = 4.008 Sig of F = 0.000**			

หมายเหตุ : * มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

** มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.01

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์ การเกษตรประตุป่า จำกัด ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม การมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้าน

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน โดยใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) ซึ่งเป็นการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตาม (ตัวแปรเกณฑ์) กับตัวแปรอิสระ (ตัวแปรพยากรณ์) ตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไป ว่าตัวแปรอิสระใดมีความสัมพันธ์เชิงบวกหรือเชิงลบกับตัวแปรตาม และมีระดับความสัมพันธ์มากน้อยเพียงใด หรือมีความสัมพันธ์กันอย่างไรมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ โดยการวิเคราะห์ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้คัดเลือกตัวแปรอิสระจากการทบทวนวรรณกรรมทั้งหมด 16 ตัวแปร ได้แก่ เพศ (SEX) อายุ (AGE) ระดับการศึกษา (EDU) สถานภาพสมรส (STAT) จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (MEMB) จำนวนแรงงานในครัวเรือน (LAB) ขนาดพื้นที่ถือครองในครัวเรือน (LAND) รายได้รวมในครัวเรือน (INC) จำนวนเงินกู้จากสหกรณ์ (LOAN) จำนวนการถือหุ้นกับสหกรณ์ (SHA) การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรและสหกรณ์จากสื่อต่าง ๆ (INFO) การติดต่อกับเจ้าหน้าที่สหกรณ์ (CONT_S) การติดต่อกับเพื่อนบ้านด้านการเกษตรและสหกรณ์ (CONT_N) การมีตำแหน่งทางสังคม (POS) ประสบการณ์การฝึกอบรมหรือการดูงานด้านการเกษตร (TRAIN) และระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ (PER) เพื่อหาว่าตัวแปรอิสระใดมีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด การมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้าน (PART) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Science) ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้กับตัวแปรต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์ตัวแปร

$$\begin{aligned} \text{PART} = & a + b_1\text{SEX}_1 + b_2\text{AGE}_2 + b_3\text{EDU}_3 + b_4\text{STAT}_4 + b_5\text{MEMB}_5 + b_6\text{LAB}_6 + b_7\text{LAND}_7 + \\ & b_8\text{INC}_8 + b_9\text{LOAN}_9 + b_{10}\text{SHA}_{10} + b_{11}\text{INFO}_{11} + b_{12}\text{CONT\_S}_{12} + b_{13}\text{CONT\_N}_{13} + \\ & b_{14}\text{POS}_{14} + b_{15}\text{TRAIN}_{15} + b_{16}\text{PER}_{16} \end{aligned}$$

ตัวแปรตาม

$$\begin{aligned} \text{PART} & = \text{ตัวแปรตามของสมาการถดถอย (การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงาน} \\ & \text{สหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด การมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้าน)} \\ a & = \text{ค่าคงที่} \\ b_1 - b_{16} & = \text{ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระ} \end{aligned}$$

จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) พบว่า ค่า $F = 5.489$ Sig of $F = 0.000$ แสดงว่ามีตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับตัวแปรตาม (การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบฯ จำกัด การมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้าน) และเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรอิสระพบว่ามีทั้งหมด 6 ตัวแปร โดยแบ่งออกเป็นตัวแปรที่มีผลทางบวก 4 ตัวแปร คือ ประสบการณ์การฝึกอบรมหรือการดูงานด้านการเกษตร ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และจำนวนเงินกู้จากสหกรณ์ การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรและสหกรณ์จากสื่อต่าง ๆ และการติดต่อกับเจ้าหน้าที่สหกรณ์ ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ในขณะที่ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางสถิติในทางลบ 2 ตัวแปร คือ จำนวนการถือหุ้นกับสหกรณ์ และการติดต่อกับเพื่อนบ้านด้านการเกษตรและสหกรณ์ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งตัวแปรอิสระทั้งหมด 16 ตัวแปร สามารถพยากรณ์การเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตาม คือ การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบฯ จำกัด การมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้าน อยู่ร้อยละ 30.10 ($R^2 = .301$) ขณะที่อีก 69.90 มาจากปัจจัยอื่น ๆ (ตารางที่ 20) ซึ่งสามารถเขียนสรุปเป็นสมการถดถอยการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบฯ จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน การมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบฯ จำกัด การมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้าน = $2.780 + 1.469E-5$ (จำนวนเงินกู้จากสหกรณ์) - $2.314E-5$ (จำนวนการถือหุ้นกับสหกรณ์) + $.012$ (การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรและสหกรณ์จากสื่อต่าง ๆ) + $.051$ (การติดต่อกับเจ้าหน้าที่สหกรณ์) - $.049$ (การติดต่อกับเพื่อนบ้านด้านการเกษตรและสหกรณ์) + $.052$ (ประสบการณ์การฝึกอบรมหรือการดูงานด้านการเกษตร)

จากสมการดังกล่าวตัวแปรอิสระทั้งหมด 6 ตัวแปร ที่มีผลต่อตัวแปรตาม คือ การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบฯ จำกัด การมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย ด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติการ ด้านการรับผลประโยชน์ และด้านการประเมินผล สามารถอธิบายได้ดังนี้

1. จำนวนเงินกู้จากสหกรณ์ สามารถอธิบายได้ว่าเมื่อทุกค่าคงที่สมาชิกสหกรณ์ที่มีจำนวนเงินกู้จากสหกรณ์เพิ่มขึ้น จะส่งผลให้ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานทั้ง 4 ด้านเพิ่มขึ้น $1.469E-5$ คะแนน เนื่องจากในการทำการเกษตรนั้นเงินเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อใช้เป็นทุนในการ

เพราะปลูก โดยกลุ่มสมาชิกที่ได้กู้เงินจากสหกรณ์สมาชิกกลุ่มนี้จะเกิดพันธะสัญญากับสหกรณ์ และส่งผลให้สมาชิกกลุ่มที่กู้เงินจากสหกรณ์เข้ามามีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ รวมถึงมีการติดตามความเคลื่อนไหวในการดำเนินงานของสหกรณ์มากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้มีการกู้เงินจากสหกรณ์

2. จำนวนการถือหุ้นกับสหกรณ์ สามารถอธิบายได้ว่าเมื่อทุกค่าคงที่สมาชิกสหกรณ์ที่มีจำนวนการถือหุ้นกับสหกรณ์เพิ่มขึ้น จะส่งผลให้ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานทั้ง 4 ด้านลดลง $2.314E-5$ คะแนน เนื่องจากสมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตรเป็นหลักทำให้ไม่มีเงินจำนวนมากในการเพิ่มหุ้นกับสหกรณ์ และจะเห็นได้ชัดว่าสมาชิกส่วนใหญ่จะถือหุ้นขั้นต่ำตั้งแต่เริ่มเป็นสมาชิกสหกรณ์และไม่ได้มีการเพิ่มหุ้นในภายหลัง ดังนั้นกลุ่มสมาชิกที่มีจำนวนการถือหุ้นกับสหกรณ์ต่ำ จะมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกับสหกรณ์มากกว่ากลุ่มที่มีจำนวนการถือหุ้นกับสหกรณ์ที่สูง

3. การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรและสหกรณ์จากสื่อต่าง ๆ สามารถอธิบายได้ว่าเมื่อทุกค่าคงที่สมาชิกสหกรณ์ที่มีการได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรและสหกรณ์จากสื่อต่าง ๆ เพิ่มขึ้น จะส่งผลให้ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานทั้ง 4 ด้าน เพิ่มขึ้น $.012$ คะแนน เนื่องจากสมาชิกที่ได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรและสหกรณ์จากสื่อต่าง ๆ จะให้ความสนใจและติดตามข่าวสารทางด้านการเกษตรและสหกรณ์ของสหกรณ์อยู่เป็นประจำ ส่งผลให้เกิดการติดตามการดำเนินงานต่าง ๆ ของสหกรณ์ ดังนั้นสมาชิกที่ได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรและสหกรณ์จากสื่อต่าง ๆ จะเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานต่าง ๆ ของสหกรณ์มากกว่าสมาชิกที่ไม่ได้ติดตามข่าวสารด้านการเกษตรและสหกรณ์จากสื่อต่าง ๆ

4. การติดต่อกับเจ้าหน้าที่สหกรณ์ สามารถอธิบายได้ว่าเมื่อทุกค่าคงที่สมาชิกสหกรณ์ที่มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่สหกรณ์เพิ่มขึ้น จะส่งผลให้ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานทั้ง 4 ด้านเพิ่มขึ้น $.051$ คะแนน เนื่องจากสมาชิกที่มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์จะรับรู้ข่าวสารและติดตามกิจกรรมต่าง ๆ ของสหกรณ์อยู่เป็นประจำทำให้เมื่อสหกรณ์มีกิจกรรมหรือการประชุมให้ความรู้ต่าง ๆ สมาชิกจะเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานกับสหกรณ์มากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่สหกรณ์

5. การติดต่อกับเพื่อนบ้านด้านการเกษตรและสหกรณ์ สามารถอธิบายได้ว่าเมื่อทุกค่าคงที่สมาชิกสหกรณ์ที่มีการติดต่อกับเพื่อนบ้านด้านการเกษตรและสหกรณ์เพิ่มขึ้น จะส่งผลให้ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานทั้ง 4 ด้านลดลง $.049$ คะแนน เนื่องจากสมาชิกที่มีการติดต่อ

กับเพื่อนบ้านด้านการเกษตรและสหกรณ์เป็นจำนวนมากจะเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกับสหกรณ์น้อยกว่าเนื่องจากได้รับรู้ข้อมูลจากเพื่อนบ้านแล้วและบางครั้งเห็นว่ากิจกรรมบางกิจกรรมที่สหกรณ์ดำเนินขึ้นไม่จำเป็นต้องเข้าไปมีส่วนร่วมก็ได้

6. ประสิทธิภาพการฝึกอบรมหรือการดูงานด้านการเกษตร สามารถอธิบายได้ว่าเมื่อทุกค่าคงที่สมาชิกสหกรณ์ที่มีประสิทธิภาพการฝึกอบรมหรือการดูงานเพิ่มขึ้น จะส่งผลให้ค่าเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานทั้ง 4 ด้านเพิ่มขึ้น .052 คะแนน เนื่องจากสมาชิกที่มีประสิทธิภาพการฝึกอบรมหรือการดูงานจะให้ความสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่สหกรณ์จัดทำขึ้น ดังนั้นสมาชิกที่มีประสิทธิภาพการฝึกอบรมหรือการดูงาน จะเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานต่าง ๆ ของสหกรณ์มากกว่าสมาชิกที่ไม่ได้มีประสิทธิการฝึกอบรมหรือการดูงาน

ตารางที่ 20 การวิเคราะห์ถดถอย (Multiple regression analysis) ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูนการมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้าน

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม		
	การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด การมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้าน		
	B	t	Sig.
1. เพศ	.038	.454	.650
2. อายุ	.001	.250	.803
3. ระดับการศึกษา	.066	.796	.427
4. สถานภาพสมรส	.028	.290	.772
5. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน	.021	.689	.492
6. จำนวนแรงงานในครัวเรือน	.012	.635	.526
7. ขนาดพื้นที่ถือครองในครัวเรือน	.012	1.078	.282
8. รายได้รวมในครัวเรือน	4.643E-7	.953	.342
9. จำนวนเงินกู้จากสหกรณ์	1.469E-5	3.545	.000**
10. จำนวนการถือหุ้นกับสหกรณ์	-2.314E-5	-2.919	.004**
11. การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรและสหกรณ์จากสื่อต่าง ๆ	.012	3.995	.000**
12. การติดต่อกับเจ้าหน้าที่สหกรณ์	.051	2.777	.006**
13. การติดต่อกับเพื่อนบ้านด้านการเกษตรและสหกรณ์	-.049	-3.155	.002**
14. การมีตำแหน่งทางสังคม	-.138	-1.648	.101
15. ประสบการณ์การฝึกอบรมหรือการดูงานด้านการเกษตร	.052	2.507	.013*
16. ระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์	.013	1.057	.292
ค่าคงที่	2.780	9.648	.000**
R ² = 0.301 (30.10%) F = 5.489 Sig of F = 0.000**			

หมายเหตุ : * มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

** มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.01

ตอนที่ 4 ข้อมูลการศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของสมาชิกเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

จากการรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะสมาชิกเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน พบว่าสมาชิกได้แสดงความคิดเห็นในส่วนปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะแก่สหกรณ์ โดยส่วนใหญ่พบว่าสหกรณ์ให้การดูแลแก่สมาชิกและเห็นความสำคัญของสมาชิกเป็นอย่างมาก มีการให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันแบบญาติพี่น้องและไม่ได้เอาเปรียบสมาชิก รวมถึงจัดกิจกรรมให้สมาชิกได้ทำเพื่อสร้างรายได้ให้แก่สมาชิก มีการจัดอบรมในท้องที่เพื่อสร้างอาชีพเสริมระหว่างฤดูที่ไม่มีรายได้จากการขายผลผลิตลำไย เช่น การให้ความรู้ในการปลูกผลผลิตทางการเกษตร การสอนและให้ความรู้เกี่ยวกับการปลูกกล้วยหอมเพื่อสร้างได้ และการส่งเสริมให้สมาชิกสหกรณ์พัฒนากระบวนการผลิตลำไยให้ได้มาตรฐาน การปฏิบัติระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสม (GAP) เป็นต้น

ปัญหา อุปสรรคของสมาชิกเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

สมาชิกสหกรณ์ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคในการมีส่วนร่วมกับสหกรณ์ดังนี้

1. จากการศึกษาพบว่าสมาชิกเข้าไปมีส่วนร่วมในการจำหน่ายผลผลิตน้อยและไม่มีเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่สหกรณ์ได้จัดทำขึ้น เนื่องจากสมาชิกมีงานประจำที่ต้องทำซึ่งบางกิจกรรมตรงกับวันทำงานจึงไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมที่สหกรณ์ได้จัดทำขึ้นได้ รวมถึงสมาชิกบางคนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ กับสหกรณ์
2. จากการศึกษาพบว่าสมาชิกได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการขายผลผลิตทางการเกษตรให้แก่สหกรณ์ โดยสมาชิกบางคนกล่าวว่าการขายผลผลิตทางการเกษตรให้แก่สหกรณ์นั้นไม่ค่อยได้รับความเป็นธรรมมากนัก เนื่องจากสหกรณ์กระจายการรับซื้อผลผลิตจากสมาชิกในจำนวนเฉลี่ยไม่เท่า ๆ กัน
3. จากการศึกษาพบว่าสมาชิกบางส่วนที่ไม่ได้เข้าร่วมในการดำเนินงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของสหกรณ์นั้น เนื่องจากสมาชิกยังไม่เข้าใจในการทำงานขั้นตอนหรือระบบงานของสหกรณ์มากนัก จึงส่งผลให้สมาชิกเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ น้อย เนื่องจากสมาชิกไม่รู้ว่าควรเข้าไปมีส่วนร่วมในส่วนใดบ้าง หรือสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในส่วนใดหรือกิจกรรมใดได้บ้าง

ข้อเสนอแนะของสมาชิกเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตร ประจวบฯ จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

สมาชิกสหกรณ์ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมกับสหกรณ์ว่า

1. สหกรณ์ควรจัดหาตลาดเพื่อเพิ่มการกระจายผลผลิตทางการเกษตรให้แก่สมาชิก เนื่องจากช่วงลำไยในฤดูมีตลาดในการกระจายผลผลิตจำนวนน้อย ควรมีการเปิดการรับซื้อผลผลิตจากผู้ที่เป็นสมาชิกก่อนหรือมีระยะเวลาการขายผลผลิตของสมาชิกที่แน่ชัด จัดเป็นรอบเพื่อให้สมาชิกสามารถขายผลผลิตได้ตรงตามระยะเวลาที่สมาชิกได้มีการเก็บเกี่ยวผลผลิต

2. การที่สมาชิกมีส่วนร่วมในการขายผลผลิตทางการเกษตรให้แก่สหกรณ์ สหกรณ์ควรกระจายการรับซื้อผลผลิตจากสมาชิกเฉลี่ยในจำนวนเท่า ๆ กัน รวมถึงควรมีการประกันราคาผลผลิตทางการเกษตรให้แก่สมาชิก อีกทั้งควรเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการกำหนดราคาที่เหมาะสม และมีการตรวจสอบการกำหนดราคาให้อยู่ในระดับที่เป็นธรรมเหมาะสมในช่วงการเก็บเกี่ยวและจำหน่ายผลผลิตของสมาชิก

3. สหกรณ์ควรเพิ่มการจัดอบรมดูงานในท้องที่อื่น ๆ เพื่อเพิ่มความรู้ ทักษะ ให้แก่สมาชิกควรมีการจัดอบรมให้ความรู้ในหลักของสหกรณ์การดำเนินงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่สหกรณ์จัดทำขึ้น หรือมีการส่งเสริมให้สมาชิกมีการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เป็นมิตรกับธรรมชาติเข้ามาช่วยในการทำเกษตรกรรม สอดคล้องกับการพัฒนาในยุคปัจจุบัน รวมถึงเป็นการเพิ่มความสนใจให้แก่สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานกับสหกรณ์มากยิ่งขึ้น

สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยครั้งนี้คือ ลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบฯ จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน โดยจากการศึกษาวิจัยผู้วิจัยได้ข้อสรุปดังนี้

เพศ

จากสมมติฐานที่ว่า เพศของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) พบว่า เพศของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ($Sig.>0.05$) ในด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติการ ด้านการรับผลประโยชน์ และด้านการประเมินผล เมื่อดูภาพรวมการมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้าน พบว่าเพศของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด

อายุ

จากสมมติฐานที่ว่า อายุของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) พบว่า อายุของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ($Sig.>0.05$) ด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติการ ด้านรับผลประโยชน์ และด้านการประเมินผล เมื่อดูภาพรวมการมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้าน พบว่าอายุของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด

ระดับการศึกษา

จากสมมติฐานที่ว่า ระดับการศึกษาของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) พบว่า ระดับการศึกษาของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ($Sig.<0.05$) ในด้านการประเมินผล โดยระดับการศึกษาของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ($Sig.>0.05$) ในด้านการตัดสินใจ ด้าน

การปฏิบัติการ และด้านการรับผลประโยชน์ เมื่อคุณภาพรวมการมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้าน พบว่าระดับการศึกษาของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด

สถานภาพสมรส

จากสมมติฐานที่ว่า สถานภาพสมรสของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) พบว่า สถานภาพสมรสของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน (Sig.>0.05) ในด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติการ ด้านการรับผลประโยชน์ และด้านการประเมินผล เมื่อคุณภาพรวมการมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้าน พบว่าสถานภาพสมรสของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

จากสมมติฐานที่ว่า จำนวนสมาชิกในครัวเรือนของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) พบว่า จำนวนสมาชิกในครัวเรือนของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน (Sig.>0.05) ในด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติการ ด้านการรับผลประโยชน์ และด้านการประเมินผล เมื่อคุณภาพรวมการมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้าน พบว่าจำนวนสมาชิกในครัวเรือนของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด

จำนวนแรงงานในครัวเรือน

จากสมมติฐานที่ว่า จำนวนแรงงานในครัวเรือนของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

เมือง จังหวัดลำพูน เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) พบว่า จำนวนแรงงานในครัวเรือนของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ($\text{Sig.} > 0.05$) ในด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติการ ด้านการรับผลประโยชน์ และด้านการประเมินผล เมื่อคุณภาพรวมการมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้าน พบว่าจำนวนแรงงานในครัวเรือนของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด

ขนาดพื้นที่ถือครองในครัวเรือน

จากสมมติฐานที่ว่า ขนาดพื้นที่ถือครองในครัวเรือนของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) พบว่า ขนาดพื้นที่ถือครองในครัวเรือนของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ($\text{Sig.} > 0.05$) ในด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติการ ด้านรับผลประโยชน์ และด้านการประเมินผล เมื่อคุณภาพรวมการมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้าน พบว่าขนาดพื้นที่ถือครองในครัวเรือนของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด

รายได้รวมในครัวเรือน

จากสมมติฐานที่ว่า รายได้รวมในครัวเรือนของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) พบว่า รายได้รวมในครัวเรือนของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ($\text{Sig.} < 0.05$) ในด้านการรับผลประโยชน์ โดยรายได้รวมในครัวเรือนของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ($\text{Sig.} > 0.05$) ในด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติการ และด้านประเมินผล เมื่อคุณภาพรวมการมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้าน

พบว่ารายได้รวมในครัวเรือนของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด

จำนวนเงินกู้จากสหกรณ์

จากสมมติฐานที่ว่า จำนวนเงินกู้จากสหกรณ์ของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) พบว่า จำนวนเงินกู้จากสหกรณ์ของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน (Sig.<0.01) ในด้านการปฏิบัติการ ด้านการรับผลประโยชน์ และด้านการประเมินผล โดยจำนวนเงินกู้จากสหกรณ์ของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน (Sig.>0.05) ในด้านการตัดสินใจ เมื่อดูภาพรวมการมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้าน (Sig.<0.01) พบว่าจำนวนเงินกู้จากสหกรณ์ของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด

จำนวนการถือหุ้นกับสหกรณ์

จากสมมติฐานที่ว่า จำนวนการถือหุ้นกับสหกรณ์ของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) พบว่า จำนวนการถือหุ้นกับสหกรณ์ของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน (Sig.<0.01) ในด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติการ และ (Sig.<0.05) ด้านการประเมินผล โดยจำนวนการถือหุ้นกับสหกรณ์ของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน (Sig.>0.05) ในด้านการรับผลประโยชน์ เมื่อดูภาพรวมการมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้าน พบว่า (Sig.<0.01) จำนวนการถือหุ้นกับสหกรณ์ของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด

การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรและสหกรณ์จากสื่อต่าง ๆ

จากสมมติฐานที่ว่า การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรและสหกรณ์จากสื่อต่าง ๆ ของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบ จ้ากัต อำเภอมือง จังหวัดลำพูน เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) พบว่า การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรและสหกรณ์จากสื่อต่าง ๆ ของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบ จ้ากัต อำเภอมือง จังหวัดลำพูน (Sig.<0.01) ในด้านการตัดสินใจ ด้านการรับผลประโยชน์ ด้านการประเมินผล และ (Sig.<0.05) ด้านการปฏิบัติการ เมื่อดูภาพรวมการมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้าน พบว่า (Sig.<0.01) การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรและสหกรณ์จากสื่อต่าง ๆ ของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบ จ้ากัต

การติดต่อกับเจ้าหน้าที่สหกรณ์

จากสมมติฐานที่ว่า การติดต่อกับเจ้าหน้าที่สหกรณ์ของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบ จ้ากัต อำเภอมือง จังหวัดลำพูน เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) พบว่า การติดต่อกับเจ้าหน้าที่สหกรณ์ของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบ จ้ากัต อำเภอมือง จังหวัดลำพูน (Sig.<0.01) ในด้านการตัดสินใจ และ (Sig.<0.05) ด้านการปฏิบัติการ โดยการติดต่อกับเจ้าหน้าที่สหกรณ์ของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบ จ้ากัต อำเภอมือง จังหวัดลำพูน (Sig.>0.05) ในด้านการรับผลประโยชน์ และ ด้านการประเมินผล เมื่อดูภาพรวมการมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้าน พบว่า (Sig.>0.01) การติดต่อกับเจ้าหน้าที่สหกรณ์ของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบ จ้ากัต

การติดต่อกับเพื่อนบ้านด้านการเกษตรและสหกรณ์

จากสมมติฐานที่ว่า การติดต่อกับเพื่อนบ้านด้านการเกษตรและสหกรณ์ของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบ จำกัต อำเภอมือง จังหวัดลำพูน เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) พบว่า การติดต่อกับเพื่อนบ้านด้านการเกษตรและสหกรณ์ของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบ จำกัต อำเภอมือง จังหวัดลำพูน (Sig.<0.01) ในด้านการตัดสินใจ ด้านการรับผลประโยชน์ และด้านการประเมินผล โดยการติดต่อกับเพื่อนบ้านด้านการเกษตรและสหกรณ์ของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบ จำกัต อำเภอมือง จังหวัดลำพูน (Sig.>0.05) ในด้านการปฏิบัติการ เมื่อดูภาพรวมการมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้าน พบว่า (Sig.<0.01) การติดต่อกับเพื่อนบ้านด้านการเกษตรและสหกรณ์ของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบ จำกัต

การมีตำแหน่งทางสังคม

จากสมมติฐานที่ว่า การมีตำแหน่งทางสังคมของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบ จำกัต อำเภอมือง จังหวัดลำพูน เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) พบว่า การมีตำแหน่งทางสังคมของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบ จำกัต อำเภอมือง จังหวัดลำพูน (Sig.<0.05) ในด้านการปฏิบัติการ โดยการมีตำแหน่งทางสังคมของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบ จำกัต อำเภอมือง จังหวัดลำพูน (Sig.>0.05) ในด้านการตัดสินใจ ด้านการรับผลประโยชน์ และด้านการประเมินผล เมื่อดูภาพรวมการมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้าน พบว่าการมีตำแหน่งทางสังคมของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบ จำกัต

ประสบการณ์การฝึกอบรมหรือการดูงานด้านการเกษตร

จากสมมติฐานที่ว่า ประสบการณ์การฝึกอบรมหรือการดูงานด้านการเกษตรของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบฯ จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) พบว่า ประสบการณ์การฝึกอบรมหรือการดูงานด้านการเกษตรของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบฯ จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน (Sig.<0.01) ในด้านการรับผลประโยชน์ โดยประสบการณ์การฝึกอบรมหรือการดูงานด้านการเกษตรของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบฯ จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน (Sig.>0.05) ในด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติการ และด้านการประเมินผล เมื่อดูภาพรวมการมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้าน พบว่า (Sig.<0.05) ประสบการณ์การฝึกอบรมหรือการดูงานด้านการเกษตรของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบฯ จำกัด

ระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์

จากสมมติฐานที่ว่า ระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบฯ จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) พบว่า ระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบฯ จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน (Sig.<0.05) ในด้านการปฏิบัติ และระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบฯ จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน (Sig.>0.05) ในด้านการตัดสินใจ ด้านการรับผลประโยชน์ และด้านการประเมินผล เมื่อดูภาพรวมการมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้าน พบว่าระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ของผู้ให้ข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบฯ จำกัด

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินการสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด 2) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด 3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด และ 4) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของสมาชิกเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล โดยเก็บข้อมูลจากสมาชิกสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน จำนวน 221 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบสองขั้นตอน (Two - stage sampling) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติพรรณนา เพื่อหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Science)

สรุปผลการวิจัย

ลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด

ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกผู้ให้ข้อมูลมากกว่าครึ่งเป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 59 ปี สำเร็จการศึกษาในระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า มีสถานภาพสมรส สมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4 คน จำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 3 คน ขนาดพื้นที่ถือครองในครัวเรือนเฉลี่ย 5 ไร่ รายได้รวมในครัวเรือนเฉลี่ย 105,257 บาทต่อปี จำนวนเงินกู้จากสหกรณ์เฉลี่ย 4,619 บาทต่อคน จำนวนการถือหุ้นกับสหกรณ์เฉลี่ย 3,732 หุ้นต่อคน การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรและสหกรณ์จากสื่อต่าง ๆ เฉลี่ย 11 ครั้งต่อเดือน การติดต่อกับเจ้าหน้าที่สหกรณ์เฉลี่ย 2 ครั้งต่อปี การติดต่อกับเพื่อนบ้านด้านการเกษตรและสหกรณ์เฉลี่ย 3 ครั้งต่อปี ส่วนใหญ่สมาชิกสหกรณ์ไม่มีตำแหน่งทางสังคม มี

ประสบการณ์การฝึกอบรมหรือการดูงานด้านการเกษตรเฉลี่ย 2 ครั้งต่อปี และมีระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์เฉลี่ย 11 ปี

การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด

ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน พบว่า โดยรวมสมาชิกมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีส่วนร่วมในระดับมาก ด้านการตัดสินใจ และมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ด้านการรับผลประโยชน์ ด้านการปฏิบัติการ และด้านการประเมินผล โดยมีรายละเอียดของผลการศึกษาดังต่อไปนี้

ด้านการตัดสินใจ

จากการศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีระดับการมีส่วนร่วมในด้านการตัดสินใจ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.64) โดยผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในระดับมาก ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 4.41) การมีส่วนร่วมในการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งผู้ตรวจสอบของสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 4.39) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ที่ต้องผ่านที่ประชุมใหญ่สหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.88) การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ในที่ประชุมใหญ่สหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.58) การมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนปฏิบัติงานประจำปีของสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.52) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจขออนุมัติงบประมาณประจำปีสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.52) และผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับเรื่องการรับซื้อผลผลิตกับสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.44) การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนเพื่อหาช่องทางในการจัดจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรของสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.38) การมีส่วนร่วมในการวางแผนเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาการผลิตของสหกรณ์ให้ได้ตรงความต้องการของตลาด (ค่าเฉลี่ย 3.34) การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับเรื่องการจำหน่ายผลผลิตกับสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.32) และการมีส่วนร่วมในการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาแปรรูปสินค้าเกษตรของสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.23) ตามลำดับ

ด้านการปฏิบัติการ

จากการศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ผู้ให้ข้อมูลมีระดับการมีส่วนร่วมในด้านการปฏิบัติการ อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.23) โดยผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปีของสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 4.38) การมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมประชุมกลุ่มสมาชิกของสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 4.20) และผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจรวบรวมผลผลิตกับสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.30) การมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่ายกับสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.17) การมีส่วนร่วมในการช่วยโฆษณาผลิตภัณฑ์สินค้าที่สหกรณ์ผลิตขึ้น (ค่าเฉลี่ย 3.14) การมีส่วนร่วมในการเสนอแนะข้อคิดเห็นการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.14) การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ของสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.04) การมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจเงินรับฝากกับสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 2.87) การมีส่วนร่วมในการเป็นประธานกลุ่ม/เลขานุการกลุ่มของสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 2.83) การมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการดำเนินงานของสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 2.82) และการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจสินเชื่อกับสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 2.66) ตามลำดับ

ด้านการรับผลประโยชน์

จากการศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีระดับส่วนร่วมในด้านการรับผลประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.48) โดยผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในระดับมาก ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการรับบริการปั้มน้ำมันของสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 4.19) การมีส่วนร่วมในการรับเงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืนของสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 4.15) การมีส่วนร่วมในการรับสวัสดิการของสมาชิกสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 4.02) การมีส่วนร่วมในการได้รับความรู้ทางการเกษตรจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมของสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.65) การมีส่วนร่วมในการได้รับการถ่ายทอดความรู้ในด้านต่าง ๆ จากสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.59) การมีส่วนร่วมในการขายผลผลิตให้กับสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.52) การมีส่วนร่วมในการซื้อสินค้าสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.52) และมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมอบรมกับสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.34) การมีส่วนร่วมในการได้รับประโยชน์เกี่ยวกับเทคโนโลยีในการผลิตเพื่อพัฒนากระบวนการผลิตและการตลาดจากการเป็นสมาชิกสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.29) การมีส่วนร่วมในการได้ไปศึกษาดูงานกับ

สหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.05) การมีส่วนร่วมในการฝากเงินกับสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 2.85) และการมีส่วนร่วมในการกู้เงินกับสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 2.59) ตามลำดับ

ด้านการประเมินผล

จากการศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในด้านการประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.25) โดยผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในระดับมาก ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบด้านการถือหุ้นตามข้อบังคับของสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.52) และผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการรับรู้เกี่ยวกับผลการดำเนินงานของสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.49) การมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนประจำปีของสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.36) การมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบด้านธุรกิจสินเชื่อ/เงินรับฝากของสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.31) การมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบด้านธุรกิจรวบรวมผลผลิตของสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.26) การมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบด้านธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่ายของสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.26) การมีส่วนร่วมในการติดตามความเคลื่อนไหวของการดำเนินงานของสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.26) การมีส่วนร่วมในการพิจารณาการบริหารงานของคณะกรรมการดำเนินงาน (ค่าเฉลี่ย 3.13) การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา ปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานของสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.09) การมีส่วนร่วมในการพิจารณาถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากสหกรณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.08) และการมีส่วนร่วมในการพิจารณาถึงผลดีผลเสียของกิจกรรมที่สหกรณ์ดำเนินการ (ค่าเฉลี่ย 3.07) ตามลำดับ

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด

ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) พบว่าตัวแปรอิสระทั้งหมด 16 ตัวแปร มีอิทธิพลต่อตัวแปรตามการมีส่วนร่วม โดยแบ่งออกเป็น ด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติการ ด้านการรับผลประโยชน์ ด้านการประเมินผล และการมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

ระดับการศึกษา

มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงาน สหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ด้านการประเมินผล ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

รายได้รวมในครัวเรือน

มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงาน สหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ด้านรับผลประโยชน์ ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จำนวนเงินกู้จากสหกรณ์

มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงาน สหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ด้านการปฏิบัติการ ด้านการรับผลประโยชน์ ด้านการประเมินผล และการมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้าน ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จำนวนการถือหุ้นกับสหกรณ์

มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงาน สหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติการ และการมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้าน ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และด้านการประเมินผล ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรและสหกรณ์จากสื่อต่าง ๆ

มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงาน สหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ด้านการตัดสินใจ ด้านการรับผลประโยชน์ ด้านการประเมินผล และการมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้าน ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และด้านการปฏิบัติการ ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การติดต่อกับเจ้าหน้าที่สหกรณ์

มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติการ และการมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้าน ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

การติดต่อกับเพื่อนบ้านด้านการเกษตรและสหกรณ์

มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ด้านการตัดสินใจ ด้านการรับผลประโยชน์ ด้านการประเมินผล และการมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้าน ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และด้านการปฏิบัติการ ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การมีตำแหน่งทางสังคม

มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ด้านการปฏิบัติการ ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ประสบการณ์การฝึกอบรมหรือการดูงานด้านการเกษตร

มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ในด้านการรับผลประโยชน์ ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และการมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้าน ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สำหรับ เพศ อายุ สถานภาพ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนแรงงานในครัวเรือน ขนาดพื้นที่ถือครองในครัวเรือน และระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ ของผู้ให้ข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ในด้านการตัดสินใจ ด้านปฏิบัติการ ด้านการรับผลประโยชน์ ด้านการประเมินผล และการมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้าน

ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของสมาชิกเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานสหกรณ์ การเกษตรประตุป่า จำกัด

การศึกษาปัญหาและอุปสรรคของสมาชิกต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด พบว่า 1) สมาชิกเข้าไปมีส่วนร่วมในการจำหน่ายผลผลิตน้อยและไม่มีเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่สหกรณ์ได้จัดทำขึ้น เนื่องจากสมาชิกมีงานประจำที่ต้องทำซึ่งบางกิจกรรมตรงกับวันทำงานจึงไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมที่สหกรณ์ได้จัดทำขึ้นได้ รวมถึงสมาชิกบางคนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ กับสหกรณ์ 2) สมาชิกได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการขายผลผลิตทางการเกษตรให้แก่สหกรณ์ โดยสมาชิกบางคนกล่าวว่าการขายผลผลิตทางการเกษตรให้แก่สหกรณ์นั้นไม่ค่อยได้รับความเป็นธรรมมากนัก เนื่องจากสหกรณ์กระจายการรับซื้อผลผลิตจากสมาชิกในจำนวนเฉลี่ยไม่เท่า ๆ กัน และ 3) สมาชิกบางส่วนที่ไม่ได้เข้าร่วมในการดำเนินงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของสหกรณ์นั้น เนื่องจากสมาชิกยังไม่เข้าใจในการทำงานขั้นตอนหรือระบบงานของสหกรณ์มากนัก จึงส่งผลให้สมาชิกเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ น้อย เนื่องจากสมาชิกไม่รู้ว่าควรเข้าไปมีส่วนร่วมในส่วนใดบ้างหรือสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในส่วนใดหรือกิจกรรมใดได้บ้าง

การศึกษาข้อเสนอแนะของสมาชิกต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด พบว่า 1) สหกรณ์ควรจัดหาตลาดเพื่อเพิ่มการกระจายผลผลิตทางการเกษตรให้แก่สมาชิก เนื่องจากช่วงลำไยในฤดูมีตลาดในการกระจายผลผลิตจำนวนน้อย ควรมีการเปิดการรับซื้อผลผลิตจากผู้ที่เป็นสมาชิกก่อนหรือมีระยะเวลาการขายผลผลิตของสมาชิกที่แน่ชัด จัดเป็นรอบเพื่อให้สมาชิกสามารถขายผลผลิตได้ตรงตามระยะเวลาที่สมาชิกได้มีการเก็บเกี่ยวผลผลิต 2) การที่สมาชิกมีส่วนร่วมในการขายผลผลิตทางการเกษตรให้แก่สหกรณ์ สหกรณ์ควรกระจายการรับซื้อผลผลิตจากสมาชิกเฉลี่ยในจำนวนเท่า ๆ กัน รวมถึงควรมีการประกันราคาผลผลิตทางการเกษตรให้แก่สมาชิก อีกทั้งควรเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการกำหนดราคาที่เหมาะสม และมีการตรวจสอบการกำหนดราคาให้อยู่ในระดับที่เป็นธรรมเหมาะสมในช่วงการเก็บเกี่ยวและจำหน่ายผลผลิตของสมาชิก และ 3) สหกรณ์ควรเพิ่มการจัดอบรมดูงานในท้องถิ่น ๆ เพื่อเพิ่มความรู้ ทักษะ ให้แก่สมาชิกควรมีการจัดอบรมให้ความรู้ในหลักของสหกรณ์การดำเนินงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่สหกรณ์จัดทำขึ้นหรือมีการส่งเสริมให้สมาชิกมีการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เป็นมิตรกับธรรมชาติเข้ามาช่วยในการทำเกษตรกรรม สอดคล้องกับการพัฒนาในยุคปัจจุบัน รวมถึงเป็นการเพิ่มความสนใจให้แก่สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของสมาชิกสหกรณ์แสดงให้เห็นว่า สมาชิกมากกว่าครึ่งคิดเป็นร้อยละ 55.20 ของสมาชิกที่ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 59 ปี สำเร็จการศึกษาในระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่า มีสถานภาพสมรส สมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4 คน จำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 3 คน ขนาดพื้นที่ถือครองในครัวเรือนเฉลี่ย 5 ไร่ รายได้รวมในครัวเรือนเฉลี่ย 105,257 บาทต่อปี จำนวนเงินกู้จากสหกรณ์เฉลี่ย 4,619 บาทต่อคน จำนวนการถือหุ้นกับสหกรณ์เฉลี่ย 3,732 หุ้นต่อคน การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรและสหกรณ์จากสื่อต่าง ๆ เฉลี่ย 11 ครั้งต่อเดือน การติดต่อกับเจ้าหน้าที่สหกรณ์เฉลี่ย 2 ครั้งต่อปี การติดต่อกับเพื่อนบ้านด้านการเกษตรและสหกรณ์เฉลี่ย 3 ครั้งต่อปี ส่วนใหญ่สมาชิกสหกรณ์ไม่มีตำแหน่งทางสังคม มีประสบการณ์การฝึกอบรมหรือการดูงานด้านการเกษตรเฉลี่ย 2 ครั้งต่อปี และมีระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์เฉลี่ย 11 ปี

การศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบ จำกัต์ อำเภอมะนัง จังหวัดลพบุรี โดยภาพรวมทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.40 คะแนน) โดยมีรายละเอียดแต่ละด้านดังนี้ 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของสมาชิกอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.64 คะแนน) โดยสมาชิกมีส่วนร่วมเกี่ยวกับเรื่องการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการสหกรณ์มากกว่าเรื่องอื่น ๆ 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการของสมาชิกอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.23 คะแนน) โดยสมาชิกมีส่วนร่วมเกี่ยวกับเรื่องการประชุมใหญ่สามัญประจำปีของสหกรณ์มากกว่าเรื่องอื่น ๆ 3) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ของสมาชิกอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.48 คะแนน) โดยสมาชิกมีส่วนร่วมเกี่ยวกับเรื่องการรับบริการปั้มน้ำมันของสหกรณ์มากกว่าเรื่องอื่น ๆ และ 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลของสมาชิกอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.25 คะแนน) โดยสมาชิกมีส่วนร่วมเกี่ยวกับเรื่องการควบคุมตรวจสอบด้านการถือหุ้นตามข้อบังคับของสหกรณ์และการรับรู้เกี่ยวกับผลการดำเนินงานของสหกรณ์มากกว่าเรื่องอื่น ๆ เนื่องจากการประชุมใหญ่สามัญประจำปีในทุกปีที่ผ่านมาสมาชิกจะเข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของสมาชิกทั้งหมด การที่สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมใหญ่สามัญประจำปีและการประชุมกลุ่มของสหกรณ์เป็นจำนวนมาก ทำให้สมาชิกได้รับข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินงานและติดตามผลการดำเนินงานของสหกรณ์อยู่ตลอดอย่างต่อเนื่อง

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบ จำกัต์ อำเภอมะนัง จังหวัดลพบุรี โดยการใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis) ซึ่งเป็นการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตาม (ตัวแปรเกณฑ์) กับตัวแปร

อิสระ (ตัวแปรพยากรณ์) ตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไปว่าตัวแปรอิสระใดมีความสัมพันธ์ตัวแปรตาม และมีระดับความสัมพันธ์มากน้อยเพียงใด โดยการวิเคราะห์ในครั้งนี้คณะผู้วิจัยได้คัดเลือกตัวแปรอิสระจากการทบทวนวรรณกรรมทั้งหมด 16 ตัวแปร ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนแรงงานในครัวเรือน ขนาดพื้นที่ถือครองในครัวเรือน รายได้รวมในครัวเรือน จำนวนเงินกู้จากสหกรณ์ จำนวนการถือหุ้นกับสหกรณ์ การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรและสหกรณ์จากสื่อต่าง ๆ การติดต่อกับเจ้าหน้าที่สหกรณ์ การติดต่อกับเพื่อนบ้านด้านการเกษตรและสหกรณ์ การมีตำแหน่งทางสังคม ประสบการณ์การฝึกอบรมและการดูงานด้านการเกษตร และระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ เพื่อหาว่าตัวแปรอิสระใดที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์ และตัวแปรอิสระทั้งหมด 16 ตัวแปร ไม่มีตัวแปรอิสระใดที่มีความสัมพันธ์กันสูงเกิน 0.70 อันจะทำให้เกิดปัญหา Multicollinearity และเป็นการละเมิดข้อกำหนดของการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression analysis)

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตร ประจวบ จำกัด พบว่าตัวแปรอิสระทั้ง 16 ตัวแปร มีอิทธิพลค่าความผันแปรที่สามารถอธิบายได้ต่อตัวแปรตาม คือ การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบ จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน อยู่ร้อยละ 30.1 ($R^2 = .301$) และเมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบ จำกัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ พบว่ามีทั้งหมด 6 ตัวแปร โดยมี 2 ตัวแปร ได้แก่ จำนวนเงินกู้จากสหกรณ์ จำนวนการถือหุ้นกับสหกรณ์ การได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรและสหกรณ์จากสื่อต่าง ๆ การติดต่อกับเจ้าหน้าที่สหกรณ์ และการติดต่อกับเพื่อนบ้านด้านการเกษตรและสหกรณ์ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนประสบการณ์การฝึกอบรมหรือการดูงานด้านการเกษตร มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งจากผลการวิเคราะห์แสดงให้เห็นว่าสมาชิกที่กู้เงินจากสหกรณ์จะเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานสหกรณ์มากกว่ากลุ่มสมาชิกที่ไม่ได้กู้เงินจากสหกรณ์ ทั้งนี้อาจเกิดจากการกู้เงินเป็นกิจกรรมที่สมาชิกให้ความสนใจ เพราะเป็นปัจจัยที่ต้องการทุนเพื่อประกอบอาชีพของสมาชิก ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ (นุรุท พิงสุข, 2546: 59) ที่พบว่า สมาชิกสหกรณ์การเกษตรพัฒนา จำกัด จังหวัดอุบลราชธานี ที่เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมกู้เงินระยะสั้นกับสหกรณ์ส่งผลให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมมากกว่ากิจกรรมอื่น ๆ ของสหกรณ์ เนื่องจากการดำเนินธุรกิจเงินกู้สหกรณ์สร้างขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องความเดือดร้อนในการประกอบอาชีพ ซึ่งสหกรณ์จะให้สินเชื่อแก่สมาชิกเพื่อประกอบอาชีพ และยกฐานะความเป็นอยู่ของสมาชิกให้ดีขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่าถ้าสมาชิกที่มีหุ้นหรือถือหุ้นในสหกรณ์แตกต่างกันจะมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสหกรณ์แตกต่างกันเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ (ณเพชรดา สายแก้ว, 2556: 82) ที่พบว่า สมาชิกสหกรณ์การเกษตรคลองน้ำเขียว จำกัด จังหวัดสระแก้ว ที่มีหุ้นหรือถือหุ้นกับสหกรณ์ 30,001 – 50,000 บาท จะมีส่วนร่วมใน

ดำเนินงานแตกต่างจากสมาชิกที่มีหุ้นหรือถือหุ้น 50,001 – 70,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และแตกต่างจากสมาชิกที่มีหุ้นหรือถือหุ้น 70,000 บาทขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นจำนวนการมีหุ้นหรือถือหุ้นของสมาชิกมีผลต่อการที่สมาชิกจะเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสหกรณ์ในด้านต่าง ๆ เช่นกัน และผลการวิจัยได้แสดงให้เห็นอีกว่าสมาชิกที่ได้รับข้อมูลข่าวสารทางด้านเกษตรและสหกรณ์จากสื่อต่าง ๆ อยู่สม่ำเสมอมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสหกรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (อนันต์ ทับอินทร์, 2551: 56) พบว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ทรป. กลางมะปรางมัน ปัตตานี จำกัด จังหวัดปัตตานี ที่มีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับเกษตรและสหกรณ์ แตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เนื่องจากการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเกษตรและสหกรณ์อยู่เสมอ ทำให้สามารถติดตามข่าวสารการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ได้อย่างต่อเนื่องและสามารถที่จะรับรู้ข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วทำให้สมาชิกสามารถที่จะแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงจุดถูกต้อง และมีความผิดพลาดน้อยที่สุด นอกจากนี้ยังพบว่าการที่สมาชิกได้ติดต่อเจ้าหน้าที่และพนักงานสหกรณ์ ส่งผลให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสหกรณ์เช่นกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ (นิสรา ใจชื่อ, 2544) ได้ทำการศึกษาเรื่องความคาดหวังและการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์นิคมในโครงการพัฒนาพื้นที่ราบเชิงเขา จังหวัดสระแก้ว อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งพบว่าการติดต่อกับเจ้าหน้าที่และพนักงานสหกรณ์นิคมในโครงการฯ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ในโครงการฯ เนื่องจากการติดต่อกับเจ้าหน้าที่สหกรณ์ทำให้สมาชิกได้รับข่าวสารต่าง ๆ จากสหกรณ์จึงเพิ่มความสนใจให้แก่สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ กับสหกรณ์เพิ่มมากขึ้น และจากผลการวิจัยได้แสดงให้เห็นว่าสมาชิกที่เคยเข้าร่วมอบรมหรือดูงานด้านการเกษตรและสหกรณ์ทั้งเกี่ยวกับการปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ และเกษตรด้านอื่น ๆ จะส่งผลให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสหกรณ์มากกว่าสมาชิกที่ไม่ได้เข้าร่วม รวมถึงการได้รับข้อมูลข่าวสารและการติดต่อกับเพื่อนบ้านด้านการเกษตรและสหกรณ์ส่งผลให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสหกรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ (สุภาพร เจนจริยานนท์, 2552: 87) ศึกษาการมีส่วนร่วมในโครงการผลิตกล้วยหอมทองปลอดสารพิษเพื่อการส่งออกของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบ้านลาด จำกัด อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี พบว่าการที่สมาชิกเข้าร่วมรับการอบรมเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ การผลิตปุ๋ยหมักและสารชีวภาพให้มาตรฐานกล้วยหอมทองปลอดสารพิษ (GAP) รวมทั้งการแปรรูปกล้วยหอมทองปลอดสารพิษ มีความสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 และการอบรมเกี่ยวกับการขายกล้วยหอมทองปลอดสารพิษ มีความสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ส่วนการรับข่าวสารจากญาติพี่น้องและการติดต่อเพื่อบ้านด้านการเกษตรและสหกรณ์มีความสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 และสอดคล้องกับการศึกษาของ (กุลธินี ผิวฉนิล พุฒิสรรค์ เครือคำ, ศรีณรงค์ ไทยสมัค และ วีรพันธ์

กันแก้ว,, 2534) ที่พบว่า การเข้าร่วมฝึกอบรมและดูงานด้านการเกษตรมีผลต่อการตัดสินใจในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการปลูกไม้ผลเขตหนาวของเกษตรกรในพื้นที่โครงการหลวง

การศึกษาปัญหา อุปสรรค เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์ การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน พบว่า การที่สมาชิกเข้าไปมีส่วนร่วมในการจำหน่ายผลผลิตน้อยและไม่มีเวลาเนื่องจากมีงานมารวมถึงสมาชิกขาดความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วม กับสหกรณ์ ส่วนข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานของสหกรณ์ ได้แก่ สหกรณ์ควรจัดหาตลาดเพื่อเพิ่มการกระจายผลผลิตทางการเกษตรให้แก่สมาชิก เนื่องจากช่วงลำไยในฤดูสมาชิกสามารถขายผลผลิตให้แก่สหกรณ์ได้จำนวนจำกัด สหกรณ์ควรกระจายการรับซื้อผลผลิตจากสมาชิกเฉลี่ยในจำนวนเท่า ๆ กัน และควรมีการจัดอบรมดูงานในท้องที่อื่น ๆ เพื่อเพิ่มความรู้ แก่สมาชิกมากขึ้นในการมีส่วนร่วม กับสหกรณ์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอข้อคิดเห็นบางประการอันจะเป็นประโยชน์กับสหกรณ์ การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน รวมถึงหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง ในการวางแผนการส่งเสริมและเพิ่มการเข้ามามีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ ตลอดจนเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

1. สหกรณ์ควรเพิ่มรูปแบบและวงเงินในการกู้ยืมให้แก่สมาชิกสหกรณ์เพิ่มมากขึ้น จากการศึกษาพบว่า ถ้าสมาชิกสหกรณ์มีส่วนร่วมในการกู้เงินจากสหกรณ์เพิ่มขึ้นจะมีผลให้สมาชิกสหกรณ์เข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกับสหกรณ์เพิ่มขึ้น ดังนั้นสหกรณ์ควรเพิ่มรูปแบบและวงเงินในการกู้ยืมให้แก่สมาชิก เนื่องจากเมื่อเกษตรกรไม่มีเงินในการใช้จ่ายจึงจำเป็นต้องหาแหล่งทุนในการกู้ยืมเงิน แต่เนื่องด้วยวงเงินกู้ของสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด ค่อนข้างน้อย ดังนั้นสมาชิกสหกรณ์ต้องไปหาแหล่งทุนจากสถาบันการเงินต่าง ๆ รวมถึงการกู้หนี้ยืมสินนอกระบบ ซึ่งถ้าสหกรณ์เพิ่มรูปแบบและวงเงินกู้ยืมให้แก่สมาชิกเพิ่มมากขึ้น สมาชิกสหกรณ์จะเข้ามามีส่วนร่วมในการกู้เงินกับสหกรณ์และมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกับสหกรณ์ในด้านต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้นเช่นกัน เนื่องจากสมาชิกที่กู้ยืมเงินได้ว่าเป็นลูกหนี้ของสหกรณ์จึงเกิดความสนใจ และติดตามการดำเนินงานของสหกรณ์ในด้านต่าง ๆ อยู่เสมอ

2. สหกรณ์ควรกำหนดให้สมาชิกมีการเพิ่มการถือหุ้นกับสหกรณ์เพิ่มมากขึ้น จากการศึกษาพบว่า สมาชิกที่มีส่วนร่วมในการดำเนินงานกับสหกรณ์ทำการถือหุ้นกับสหกรณ์ค่อนข้างต่ำและส่วนใหญ่ทำการเพิ่มหุ้นหลังจากสมัครเข้าเป็นสมาชิกจำนวนน้อย ดังนั้นเจ้าหน้าที่สหกรณ์และคณะกรรมการสหกรณ์ต้องเชิญชวนให้สมาชิกสหกรณ์เพิ่มการถือหุ้นกับสหกรณ์ โดยเงินจากการถือหุ้นของสมาชิกสหกรณ์ที่เพิ่มมากขึ้นยังส่งผลทางบวกด้านฐานะทางการเงินของสหกรณ์ และการที่สมาชิกสหกรณ์เพิ่มการถือหุ้นกับสหกรณ์นั้นยังส่งผลให้กับสมาชิกรู้สึกเป็นเจ้าของสหกรณ์เพิ่มมากขึ้น ส่งผลต่อการติดตามผลการดำเนินงานของสหกรณ์ รวมถึงสมาชิกสหกรณ์จะเข้ามามีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ ของสหกรณ์เพิ่มขึ้นเช่นกัน

3. สหกรณ์ควรมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรและสหกรณ์แก่สมาชิกสหกรณ์เพิ่มขึ้น จากการศึกษาพบว่า ถ้าสมาชิกสหกรณ์ได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรและสหกรณ์จากสื่อต่าง ๆ เพิ่มขึ้น เช่น ทางโทรทัศน์ ทางวิทยุ เอกสารเผยแพร่ทางการเกษตร เป็นต้น จะมีผลให้สมาชิกสหกรณ์เข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสหกรณ์เพิ่มมากขึ้น ดังนั้นสหกรณ์ควรมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรม การดำเนินงานต่าง ๆ ของสหกรณ์ผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น เสียงตามสาย ของหมู่บ้าน แผ่นปลิว ป้ายประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ ที่สหกรณ์จัดขึ้น จัดทำคู่มือสมาชิกให้แก่สมาชิกสหกรณ์ วารสารรายปักษ์ รวมถึงการเพิ่มฝ่ายประชาสัมพันธ์คอยแนะนำดูแลส่งข่าวสารความรู้ทางด้านการเกษตรและสหกรณ์ให้แก่สมาชิกสหกรณ์ เมื่อสมาชิกได้รับข่าวสารทางด้านการเกษตรและสหกรณ์หรือเมื่อเกิดปัญหาข้อสงสัยทางด้านการเกษตรและสหกรณ์ สหกรณ์จะเป็นตัวช่วยในการตอบข้อซักถามและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น รวมถึงเป็นการสร้างให้สมาชิกเกิดความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของสหกรณ์ และส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ ของสหกรณ์เพิ่มมากขึ้น

4. สหกรณ์ควรเพิ่มการติดต่อระหว่างเจ้าหน้าที่สหกรณ์กับสมาชิกสหกรณ์เพิ่มมากขึ้น จากผลการศึกษาพบว่า ถ้าสมาชิกสหกรณ์ได้รับข้อมูลข่าวสารกิจกรรมหรือการดำเนินงานต่าง ๆ ผ่านเจ้าหน้าที่สหกรณ์หรือมีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่สหกรณ์ จะส่งผลให้สมาชิกสหกรณ์เข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสหกรณ์เพิ่มมากขึ้น ดังนั้นสหกรณ์ควรมีการเพิ่มการประชาสัมพันธ์ การติดต่อระหว่างเจ้าหน้าที่สหกรณ์กับสมาชิกสหกรณ์ โดยเจ้าหน้าที่สหกรณ์มีการออกพบกับสมาชิกสหกรณ์ในสถานที่ต่าง ๆ ภายในชุมชน รวมถึงมีการวางระบบสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่สหกรณ์กับสมาชิกสหกรณ์ โดยการจัดทำเอกสารและสื่อให้เกิดประสิทธิภาพและความทันสมัยทั้งการสื่อสารในลักษณะทางเดียวและการสื่อสารสองทาง เช่น การใช้แอปพลิเคชันไลน์ หรือการตั้งกลุ่มสนทนาในลักษณะออนไลน์ เข้ามาช่วยเหลือเพื่อเปิดช่องทางในการกระจายข่าวสารให้แก่สมาชิกได้ทราบข่าวสารและความเคลื่อนไหวของสหกรณ์ เนื่องจากปัจจุบันสามารถเข้าถึงกันได้มากและสะดวกยิ่งขึ้น รวมถึงการ

ที่สมาชิกต้องการจะติดต่อสหกรณ์จะสะดวกมากขึ้นเช่นเดียวกัน เพื่อเปิดให้สมาชิกสหกรณ์เข้ามามีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น

5. สหกรณ์สามารถบอกข่าวสารหรือประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ ผ่านสมาชิกกลุ่มที่เข้าร่วมกิจกรรมกับสหกรณ์อย่างเป็นประจำไปยังกลุ่มสมาชิกที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกับสหกรณ์ เช่นการกระจายข่าวสารกิจกรรมต่าง ๆ วัน เวลา และสถานที่ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของสหกรณ์ เพื่อเป็นการกระจายข่าวสารให้แก่สมาชิกทุกท่านได้ทราบ รวมถึงการให้สมาชิกตระหนักถึงความเป็นสมาชิกของสหกรณ์ซึ่งสหกรณ์ไม่ได้มีผู้ใดเป็นเจ้าของแต่สมาชิกทุกคนเป็นเจ้าของร่วมกัน จากผลการศึกษาพบว่า ถ้าสมาชิกสหกรณ์ได้รับหรือเพิ่มการติดต่อกับเพื่อนบ้านด้านการเกษตรและสหกรณ์เพิ่มมากขึ้นจะมีผลให้สมาชิกสหกรณ์เข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสหกรณ์ลดลงเนื่องจากสมาชิกบางคนเมื่อได้พูดคุยกับเพื่อนบ้านแล้วจึงให้ความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ กับสหกรณ์ลดลง ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอว่า สหกรณ์ควรใช้จุดนี้คือการติดต่อกับเพื่อนบ้านด้านการเกษตรและสหกรณ์ระหว่างสมาชิกเป็นตัวกระจายกิจกรรมต่าง ๆ ของสหกรณ์ รวมถึงการเพิ่มช่องทางการกระจายข่าวสารให้แก่สหกรณ์ด้วย หรือการสร้างกิจกรรมร่วมกันระหว่างกลุ่มสมาชิก จากการทำกิจกรรมร่วมกันอาจเกิดการพูดคุยและเชิญชวนกันเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของสหกรณ์เพิ่มมากขึ้น

6. สหกรณ์ควรจัดอบรมหรือดูงานเพื่อเพิ่มความรู้ทางด้านการเกษตร เช่น การปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ และด้านอื่น ๆ ให้แก่สมาชิกสหกรณ์เพิ่มขึ้น จากผลการศึกษาพบว่า ถ้าสมาชิกสหกรณ์เข้าร่วมฝึกอบรมหรือดูงานด้านการเกษตรและสหกรณ์เพิ่มขึ้น ส่งผลให้สมาชิกสหกรณ์เข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกับสหกรณ์เพิ่มขึ้นเช่นกัน ดังนั้นสหกรณ์ควรจัดอบรมให้ความรู้ทางด้านการเกษตรและสหกรณ์ทั้งด้านการปลูกพืช ด้านการเลี้ยงสัตว์ และด้านอื่น ๆ ให้แก่สมาชิกสหกรณ์ เพื่อเป็นการเพิ่มอาชีพ สร้างรายได้ และเพิ่มความรู้ให้แก่สมาชิก การใช้พื้นที่ให้เป็นประโยชน์ในการปลูกพืชหรือเลี้ยงสัตว์ และนำผลผลิตมาจำหน่ายให้แก่สหกรณ์เป็นการสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ ผลลัพธ์ที่ได้ตามมาสมาชิกจะเข้าไปมีส่วนร่วมกับสหกรณ์สนใจติดตามและเข้าร่วมกิจกรรมของสหกรณ์เพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากการวิจัยการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดพุน ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นส่วนหนึ่งในการพิจารณาปรับปรุงหรือดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกร ดังต่อไปนี้

1. การวิจัยครั้งนี้ศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดพุน ตลอดจนปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเท่านั้น ควรจะมีการศึกษาการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์ในพื้นที่อื่น ๆ เพื่อที่จะทำให้ได้รับข้อมูลมากยิ่งขึ้น และสามารถนำผลการศึกษามาเปรียบเทียบกับการศึกษาครั้งนี้เพื่อหาความแตกต่าง

2. ควรศึกษาปัจจัยด้านอื่น ๆ เช่น ปัจจัยด้านจิตวิทยา ทศนคติของการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรในพื้นที่อื่น ๆ ของสมาชิกและเจ้าหน้าที่สหกรณ์ เพื่อให้ทราบถึงมุมมองของแต่ละกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับกาดำเนินงานของสหกรณ์ และนำมาปรับปรุงงานด้านการดำเนินงานของสหกรณ์ให้ดีขึ้นต่อไป

3. ในการศึกษาวิจัยในครั้งต่อไปควรมีการศึกษาถึงกระบวนการมีส่วนร่วมของสมาชิกไปในการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรในพื้นที่อื่น ๆ ในรูปแบบการศึกษายุทธนาการงานวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพพร้อมกัน

บรรณานุกรม

- กรมตรวจบัญชีสหกรณ์. 2560. **สหกรณ์การเกษตร**. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา http://www.cad.go.th/download/1_1hat.pdf (27 มกราคม 2560).
- กรมส่งเสริมสหกรณ์. 2542. **การสหกรณ์ในประเทศไทย**. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมสหกรณ์.
- _____. 2545. **การสหกรณ์ในประเทศไทย**. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมสหกรณ์.
- _____. 2557. **ชุดฝึกอบรม เรื่องอุดมการณ์ หลักการ วิธีการ และคุณค่าของสหกรณ์**. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด. 174 น.
- _____. 2560. **ความหมายของสหกรณ์**. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.cpd.go.th/cpdth2560/index.php/component/k2/item/185> (1 ธันวาคม 2560).
- กรรณิกา ชมดี. 2524. **การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีผลต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ : ศึกษาเฉพาะกรณี โครงการสารภี ตำบลท่าช้าง อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 147 น.
- จำรูญ ดันดีพิศาลกุล. 2556. **หลักการและวิธีการสหกรณ์**. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://coop.kmutt.ac.th/download/document/article1-2.pdf> (3 ธันวาคม 2560).
- เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. 2528. **การระดมประชาชนเพื่อการพัฒนาชนบท**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ฐานเศรษฐกิจ. 2560. **สหกรณ์ 8 จังหวัดภาคเหนือเปิดจุดรวบรวมลำไยจากเกษตรกร**. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.thansettakij.com/content/187721> (3 ธันวาคม 2560).
- ณเพชรดา สายแก้ว. 2556. **การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการทำธุรกิจกับสหกรณ์การเกษตรคลองน้ำเขียว จำกัดจังหวัดสระแก้ว**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 102 น.
- ธวัช มกรพงศ์. 2537. **แนวความคิดบางประการเกี่ยวกับการพัฒนาชนบทไทย**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธัญญรัตน์ มาลัย. 2560. **การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรพร้าว จำกัด อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. 137 น.
- นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. 2546. **การมีส่วนร่วม หลักการพื้นฐาน เทคนิคและกรณี ตัวอย่าง**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สิริลักษณ์การพิมพ์. 296 น.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. 2527. **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา**. กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภณาการพิมพ์.
- นิตานถ กังวานวงศ์. 2560. **ทุนจีนฮุบล้างรับซื้อลำไย**. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.komchadluek.net/news/economic/264867> (3 ธันวาคม 2560).

- นิสรา ใจชื่อ. 2544. ความคาดหวังและการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์นิคมในโครงการพัฒนาพื้นที่ราบเชิงเขา จังหวัดสระแก้ว อันเนื่องมาจากพระราชดำริ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นุรุท พึ่งสุข. 2546. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรพัฒนา จำกัด จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 76 น.
- บุญล้วน อุดมพันธ์. 2553. การบริหารงานเชิงกลยุทธ์ของสหกรณ์การเกษตรที่ประสบความสำเร็จ กรณีศึกษา สหกรณ์การเกษตรเกษตรวิสัย จำกัด และสหกรณ์การเกษตรปทุมรัตน์ จำกัด จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด. 113 น.
- ปัญญา หิรัญรัมย์. 2549. เอกสารการสอนชุดวิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและสหกรณ์. สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ หน่วยที่ 10 - 15. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พงศธร มณีวงศ์. 2556. การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรยางชุมน้อย จำกัด จังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 88 น.
- พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ. 2534. พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติพ.ศ. 2530. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: บริษัทสำนักพิมพ์พัฒนาพานิช จำกัด. 693 น.
- พระราชบัญญัติสหกรณ์. 2542. พระราชบัญญัติสหกรณ์ฉบับสมบูรณ์รวมฉบับที่ 1 พ.ศ. 2542 และฉบับที่ 2 พ.ศ. 2553. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา http://www.coop.ku.ac.th/pr/20160322_1_1458618904.pdf (7 ธันวาคม 2560). 35 น.
- พาวิน มะโนชัย. 2543. ลำไย. เชียงใหม่: สิรินาฎการพิมพ์. 115 น.
- พุดิสรรค์ เครือคำ, กุลธินี พิวนิล, ศรณรังสรรค์ ไทยสมัคร และ วีรพันธ์ กันแก้ว. 2560. กระบวนการตัดสินใจในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมการปลูกไม้ผลเขตหนาวของเกษตรกรในพื้นที่โครงการหลวง. วารสารวิจัยและส่งเสริมวิชาการเกษตร. 34(3), 53-62.
- เพ็ญพิชญา เตียว. 2556. ประตุป่าตั้งสหกรณ์ ต้นราคาไม่จ่อจ่าน่า. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.thairath.co.th/content/384974> (3 มกราคม 2560).
- ภัทรพร เกษสังข์. 2559. การวิจัยปฏิบัติการ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มนต์ปรียา ระวังศรี. 2556. การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรวังน้ำเย็น จำกัดจังหวัดสระแก้ว. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 87 น.
- ยุทธพงษ์ เฮาประมงค์. 2555. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนในเขตเทศบาลตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยบูรพา. 79 น.
- ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. 2526. หลักการพัฒนาชุมชนและการพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ: ไทยอนุเคราะห์.

- รัฐศาสตร์ ดอกหอม. 2553. **การมีส่วนร่วมของสหกรณ์การเกษตรอำเภอจอมทองในการผลิตลำไยคุณภาพ.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 66 น.
- รัตนา บุญมัธยะ. 2534. **การพัฒนาแบบมีส่วนร่วมของชาวบ้าน : ประสบการณ์จากการทำงาน. ใน 10 ปี องค์กรชาวบ้านเพื่อการพัฒนาภาคอีสาน.** ขอนแก่น: โครงการปฏิบัติการด้านการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ลักขณา วุฒิ. 2556. **การมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรปฏิรูปที่ดินบ้านต้นมะพร้าว จำกัด จังหวัดสุราษฎร์ธานี.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 78 น.
- วนิดา วาติเจริญ, รังสรรค์ เลิศในสัตย์ และสมบัติ ทิมทรัพย์. 2560. **ระเบียบวิธีวิจัย จากแนวคิดทฤษฎีสู่ภาคปฏิบัติ.** กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- วันทอง คงคาพันธ์. 2559. **ความรู้เกี่ยวกับสหกรณ์ การสื่อสารกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการทำธุรกิจกับสหกรณ์การเกษตร ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี: กรณีศึกษาสหกรณ์ที่มีผลการดำเนินงานต่ำกว่ามาตรฐาน.** วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ 193 น.
- วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน. 2531. **การพัฒนาชนบทไทย.** กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วาโร เพ็งสวัสดิ์. 2553. **สถิติประยุกต์ สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์.** กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วิระ ด้วงชู. 2537. **การมีส่วนร่วมของประชาชนที่อาศัยอยู่บนเกาะต่อการพัฒนากิจกรรมสาธารณสุขมูลฐาน : การศึกษาเปรียบเทียบระหว่างประชาชนที่อาศัยอยู่บนเกาะลิบงและเกาะพังง.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. 161 น.
- วิไล ชัดิมะ. 2556. **ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์นิคมนครชุม จำกัด จังหวัดกำแพงเพชร.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 91 น.
- วุฒิพงษ์ ภัคติกุล. 2549. **ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดของคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดขอนแก่น.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 160 น.
- สหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด. 2557. **สหกรณ์ประตุป่า จำกัด.** [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.youtube.com/watch?v=XaoeH87dLF0> (1 ธันวาคม 2560).
- _____. 2560. **รายงานกิจการประจำปี 2559.** ลำพูน: สำนักงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด. 62 น.
- _____. 2561. **ช่องทางการติดต่อ.** [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://pratupa-coop.com> (9 ตุลาคม 2561).
- สหกรณ์การเกษตรทางดง จำกัด. 2558. **สหกรณ์การเกษตรทางดง จำกัด.** [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=TX4Wkumcuds> (15 ตุลาคม 2561).

- สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย. 2559. **สารานุกรม 100 ปีสหกรณ์ไทย**. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา [http://www.clt.or.th/main/Pr_news/2560/60.03.06.CLT.Encyclopedic KnowledgeCooperative\(NEW\).pdf](http://www.clt.or.th/main/Pr_news/2560/60.03.06.CLT.Encyclopedic KnowledgeCooperative(NEW).pdf) (1 ธันวาคม 2560). 214 น.
- สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ. 2554. **คอลัมน์ นานาสารพัน สหกรณ์ฯ จับมือ ไปรษณีย์ส่ง 'ลำไยเดลิเวอรี่' ถึงบ้าน**. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา http://www.acfs.go.th/read_news.php?id=9615&ntype=09 (3 ธันวาคม 2560).
- สุภาณี ธนวิฑูฒิ. 2552. **ปัญหาลำไย ปัญหาของชาติ**. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://prachatai.com/journal/2009/07/252223> (3 ธันวาคม 2560).
- สุภาพร เจนจริยานนท์. 2552. **การมีส่วนร่วมในโครงการผลิตกล้วยหอมทองปลอดสารพิษเพื่อการส่งออกของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบ้านลาด จำกัด อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยแม่โจ้. 130 น.
- สุวรรณา ธูวโชต. 2541. **วิธีวิจัยทางสหกรณ์**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 284 น.
- เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. 2537. **ปัญหาและแนวโน้มเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ บริหารการศึกษา**. นนทบุรี: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อนงค์ พัฒนจักร. 2535. **การมีส่วนร่วมของสตรีในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ : กรณีศึกษาบ้านห้วยม่วง จังหวัดขอนแก่น**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อนันต์ ทับอินทร์. 2551. **การมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร กรป. กลางมะพร้าว ปัตตานี จำกัด จังหวัดปัตตานี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 70 น.
- อโนชา สุวรรณสาร. 2561. **การศึกษาผลกระทบของการดำเนินงานที่มีต่อประสิทธิภาพของสหกรณ์ กรณีศึกษาสหกรณ์การเกษตรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัย การจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น. 15(2), 552-562.
- อาภรณ์พันธ์ จันทร์สว่าง. 2522. **การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของอาสาพัฒนา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 196 น.
- อารยา องค์เอี่ยม และพงศ์ธรรมา วิจิตเวชไพศาล. 2561. **การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย**. *วิสัยทัศน์ สาร*. 44(1),36-42.
- อุดม เขยกิจวงศ์ และนคร จิโรจพันธุ์. 2540. **หลักและวิธีการสหกรณ์**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- โอภาวดี เข้มทอง. 2527. **เอกสารการสอนชุดวิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ หน่วยที่10-15**. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 789 น.
- Hanushek Eric Alan and John Edgar Jackson. 1977. **Statistical methods for social scientists**. NEW YORK: Academic Press, c1977.

- Macha J.H.J. 1982. **Peasant Organization and Participation in Tangania.** New Delhi: Oxford & IBM Publishing.
- Nakarate Rungkawat. 2012. **Communication Process and Adoption of Sufficiency Economy Philosophy by Farmers in Chiang Mai.** Chiang Mai University
- United Nations Department of International Economic and Social Affairs. 1989. Population of the World. **Population Studies.** 72 p.
- Yamane, Taro. 1973. **Statistics: an introductory analysis.** 3. S. I. Harper International.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามงานวิจัย

แบบสอบถามเลขที่.....

วันที่...../...../.....

หมู่บ้านที่.....

แบบสอบถามโครงการวิจัย

เรื่อง การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด

อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษาการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน โดยข้อมูลที่ได้จะนำไปใช้ในการประกอบการทำวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท สาขาพัฒนาทรัพยากรและส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้ คำตอบในแบบสอบถามนี้จะนำไปใช้เพื่อการศึกษาวิจัยเท่านั้น จึงใคร่ขอความร่วมมือจากท่านกรุณาตอบคำถามทุกข้อและความคิดเห็นของท่านตามความจริง

2. แบบสอบถามมีทั้งหมด 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิกสหกรณ์

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์

ตอนที่ 3 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของสมาชิกสหกรณ์

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิกสหกรณ์

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

ก. ลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล

1. เพศ

1. ชาย

2. หญิง

2. อายุ.....ปี

3. ระดับการศึกษา

1. ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า

2. มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3)

3. มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือปวช.

4. อนุปริญญา , ปวส.หรือเทียบเท่า

5. ปริญญาตรี หรือเทียบเท่า

6. อื่น ๆ (ระบุ.....)

4. สถานภาพ

1. โสด
2. สมรส
3. หม้าย
4. หย่าร้าง
5. แยกกันอยู่

ข. ลักษณะทางด้านเศรษฐกิจ

1. จำนวนสมาชิกในครัวเรือนของท่าน.....คน (รวมทั้งตัวท่านเอง)

2. แรงงานที่ใช้ในการทำการเกษตร

- แรงงานในครัวเรือน.....คน
- แรงงานจ้าง (นอกครัวเรือน).....คน
- รวมจำนวนแรงงาน.....คน

3. ขนาดพื้นที่ถือครองในครัวเรือนของท่าน

- 1) ขนาดพื้นที่ถือครองทั้งหมดของตนเอง.....ไร่
- 2) ขนาดพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด (ทั้งของตนเองและเช่า).....ไร่
- 3) ขนาดพื้นที่ว่างเปล่าทั้งหมดของตนเอง.....ไร่
- รวมขนาดพื้นที่ถือครอง.....ไร่

4. รายได้รวมในของครัวเรือนของท่าน

- 1) รายได้จากการทำอาชีพภาคการเกษตร.....บาท/ปี
- 2) รายได้จากการประกอบอาชีพนอกภาคการเกษตร.....บาท/ปี
- 3) รายได้รวมของครัวเรือน.....บาท/ปี

5. แหล่งเงินเชื่อที่นำมาใช้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ไม่มี
- มี ได้แก่
1. ของตนเอง.....บาท
2. ญาติพี่น้อง.....บาท
3. เพื่อนบ้าน.....บาท
4. สหกรณ์การเกษตร.....บาท
5. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธ.ก.ส.).....บาท
6. แหล่งอื่น ๆ (ระบุ).....จำนวน.....บาท

6. จำนวนเงินกู้จากสหกรณ์

1) จำนวนเงินกู้จากสหกรณ์ทั้งหมด.....บาท

2) จำนวนเงินกู้ค้างชำระกับสหกรณ์.....บาท

7. จำนวนการถือหุ้นกับสหกรณ์ รวม.....บาท

ค. ลักษณะทางด้านสังคม

1. การได้รับข่าวสารด้านการเกษตรและสหกรณ์จากสื่อต่าง ๆ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

 1. วิทยุ.....ครั้ง/เดือน 2. โทรทัศน์.....ครั้ง/เดือน 3. วารสาร/นิตยสารเกี่ยวกับการเกษตร.....ครั้ง/เดือน 4. เอกสารเผยแพร่ทางการเกษตร.....ครั้ง/เดือน 5. เพื่อนบ้าน.....ครั้ง/เดือน 6. เจ้าหน้าที่สหกรณ์.....ครั้ง/เดือน 7. อื่น ๆ (ระบุ).....ครั้ง/เดือน

2. การติดต่อกับเจ้าหน้าที่สหกรณ์ในรอบปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2560)

 1. ไม่เคย 2. เคย จำนวน.....ครั้ง/ปี

3. การติดต่อกับเพื่อนบ้านด้านการเกษตรและสหกรณ์ในรอบปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2560)

 1. ไม่เคย 2. เคย จำนวน.....ครั้ง/ปี

4. ท่านมีตำแหน่งทางสังคมหรือไม่

 ไม่ได้ดำรงตำแหน่งทางสังคม มีตำแหน่งทางสังคม ได้แก่ 1. กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน 2. สมาชิก อบต./สท. 3. กรรมการกองทุนหมู่บ้าน 4. สมาชิก อสม. 5. กรรมการกลุ่มเกษตรกร 6. อื่น ๆ (ระบุ).....

5. ประสบการณ์ในการฝึกอบรมหรืองานด้านการเกษตรและสหกรณ์ในรอบปี (พ.ศ. 2560)

- 1) ท่านเคยเข้าร่วมฝึกอบรมหรืองานเกี่ยวกับการปลูกพืช.....ครั้ง
  - 2) ท่านเคยเข้าร่วมฝึกอบรมหรืองานเกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์.....ครั้ง
  - 3) ท่านเคยเข้าร่วมฝึกอบรมหรืองานเกี่ยวกับเกษตรด้านอื่น ๆ .....ครั้ง
- รวมได้รับการฝึกอบรมหรืองาน.....ครั้ง

6. ระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์.....ปี

ตำแหน่งในสหกรณ์.....

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด

คำชี้แจง คำถามในตอนนี้เป็นคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

โดยกำหนดให้

- 1 หมายถึง มีส่วนร่วมน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง มีส่วนร่วมน้อย
- 3 หมายถึง มีส่วนร่วมปานกลาง
- 4 หมายถึง มีส่วนร่วมมาก
- 5 หมายถึง มีส่วนร่วมมากที่สุด

ข้อ	ประเด็นคำถาม	ระดับการมีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
	ด้านการตัดสินใจ					
1	ท่านมีส่วนร่วมในการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการสหกรณ์					
2	ท่านมีส่วนร่วมในการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งผู้ตรวจสอบของสหกรณ์					
3	ท่านได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ที่ต้องผ่านที่ประชุมใหญ่สหกรณ์					
4	ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ในที่ประชุมใหญ่สหกรณ์					
5	ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนปฏิบัติงานประจำปีของสหกรณ์					
6	ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจขออนุมัติงบประมาณประจำปีสหกรณ์					
7	ท่านมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับเรื่องการรับซื้อผลผลิตกับสหกรณ์					
8	ท่านมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับเรื่องการจัดจำหน่ายผลผลิตกับสหกรณ์					

ข้อ	ประเด็นคำถาม	ระดับการมีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
9	ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาแปรรูปสินค้าเกษตรของสหกรณ์					
10	ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนเพื่อหาช่องทางในการจัดจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรของสหกรณ์					
11	ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาการผลิตของสหกรณ์ให้ได้ตรงความต้องการของตลาด					
	ด้านการปฏิบัติการ					
1	ท่านมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญประจำปีของสหกรณ์					
2	ท่านมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมประชุมกลุ่มสมาชิกของสหกรณ์					
3	ท่านมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการดำเนินงานของสหกรณ์					
4	ท่านมีส่วนร่วมในการเป็นประธานกลุ่ม/เลขานุการกลุ่มของสหกรณ์					
5	ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจสินเชื่อกับสหกรณ์					
6	ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจเงินรับฝากกับสหกรณ์					
7	ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจรวบรวมผลผลิตกับสหกรณ์					
8	ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่ายกับสหกรณ์					
9	ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอแนะข้อคิดเห็นการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์					
10	ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ของสหกรณ์					
11	ท่านมีส่วนร่วมในการช่วยโฆษณาผลิตภัณฑ์สินค้าที่สหกรณ์ผลิตขึ้น					

ข้อ	ประเด็นคำถาม	ระดับการมีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
	ด้านการรับผลประโยชน์					
1	ท่านมีส่วนร่วมในการขายผลผลิตให้กับสหกรณ์					
2	ท่านมีส่วนร่วมในการซื้อสินค้าจากสหกรณ์					
3	ท่านมีส่วนร่วมในการกู้เงินกับสหกรณ์					
4	ท่านมีส่วนร่วมในการฝากเงินกับสหกรณ์					
5	ท่านมีส่วนร่วมในการรับบริการปั้มน้ำมันของสหกรณ์					
6	ท่านมีส่วนร่วมในการรับสวัสดิการของสมาชิกสหกรณ์					
7	ท่านมีส่วนร่วมในการรับเงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืนของสหกรณ์					
8	ท่านมีส่วนร่วมในการได้รับความรู้ทางการเกษตรจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมของสหกรณ์					
9	ท่านมีส่วนร่วมในการได้รับการถ่ายทอดความรู้ในด้านต่าง ๆ จากสหกรณ์					
10	ท่านมีส่วนร่วมในการเข้าอบรมกับสหกรณ์					
11	ท่านมีส่วนร่วมในการได้ไปศึกษาดูงานกับสหกรณ์					
12	ท่านมีส่วนร่วมในการได้รับประโยชน์เกี่ยวกับเทคโนโลยีในการผลิต					
	ด้านการประเมินผล					
1	ท่านมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบด้านการถือหุ้นตามข้อบังคับของสหกรณ์					
2	ท่านมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบด้านธุรกิจสินเชื่อ/เงินรับฝากของสหกรณ์					
3	ท่านมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบด้านธุรกิจรวบรวมผลผลิตของสหกรณ์					
4	ท่านมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบด้านธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่ายของสหกรณ์					

ข้อ	ประเด็นคำถาม	ระดับการมีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
5	ท่านมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานตามแผนประจำปีของสหกรณ์					
6	ท่านมีส่วนร่วมในการรับรู้เกี่ยวกับผลการดำเนินงานของสหกรณ์					
7	ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามความเคลื่อนไหวของการดำเนินงานของสหกรณ์					
8	ท่านมีส่วนร่วมในการพิจารณาการบริหารงานของคณะกรรมการดำเนินงานสหกรณ์					
9	ท่านมีส่วนร่วมในการพิจารณาถึงผลดีผลเสียของกิจกรรมที่สหกรณ์ดำเนินการอยู่					
10	ท่านมีส่วนร่วมในการพิจารณาถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากสหกรณ์					
11	ท่านมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา ปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานของสหกรณ์					

ตอนที่ 3 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร
ประจวบฯ จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

1) ปัญหา อุปสรรคในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบฯ จำกัด

.....

.....

ข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมกับสหกรณ์การเกษตรประจวบฯ จำกัด

.....

.....

2) ปัญหา อุปสรรคในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบฯ จำกัด

.....

.....

ข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมกับสหกรณ์การเกษตรประจวบฯ จำกัด

.....

.....

3) ปัญหา อุปสรรคในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรประจวบฯ จำกัด

.....

.....

ข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่วนร่วมกับสหกรณ์การเกษตรประจวบฯ จำกัด

.....

.....

4) ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถาม
นายทวีชัย คำทวี นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาพัฒนารัพยากรและส่งเสริมการเกษตร
มหาวิทยาลัยแม่โจ้

ภาคผนวก ข
ผลการทดสอบเครื่องมือในการวิจัยและรูปภาพประกอบ

ผลการทดสอบความเชื่อมั่นของข้อคำถามการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินงาน
สหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.979	45

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
PART1.1	116.0333	930.930	.893	.978
PART1.2	116.4000	945.007	.911	.978
PART1.3	116.1667	925.385	.884	.978
PART1.4	116.5333	949.223	.816	.978
PART1.5	116.8333	964.213	.874	.978
PART1.6	116.8333	965.454	.738	.978
PART1.7	116.8333	967.454	.769	.978
PART1.8	117.0333	980.033	.638	.979
PART1.9	116.8333	962.695	.787	.978
PART1.10	116.7333	964.202	.806	.978
PART1.11	116.5667	957.151	.818	.978

PART2.1	116.0333	927.964	.912	.978
PART2.2	115.2667	974.064	.549	.979
PART2.3	116.6000	985.214	.661	.979
PART2.4	116.7667	973.082	.814	.978
PART2.5	116.9000	975.679	.757	.978
PART2.6	115.9333	923.306	.931	.978
PART2.7	116.2000	934.097	.883	.978
PART2.8	116.1667	929.109	.855	.978
PART2.9	116.7000	966.631	.834	.978
PART2.10	116.6000	965.903	.701	.979
PART2.11	116.6667	960.713	.738	.978
PART3.1	116.2333	956.944	.786	.978
PART3.2	115.2000	978.993	.523	.979
PART3.3	115.3667	980.033	.456	.979
PART3.4	115.2333	973.289	.645	.979
PART3.5	115.2000	980.510	.579	.979
PART3.6	115.3333	974.713	.529	.979
PART3.7	115.5000	983.569	.442	.979
PART3.8	116.2667	972.133	.689	.979
PART3.9	116.7667	958.530	.813	.978
PART3.10	116.8000	959.821	.829	.978
PART3.11	116.4667	1008.533	.006	.980
PART3.12	116.4667	1008.464	.002	.980
PART4.1	116.8333	969.799	.762	.978
PART4.2	116.9000	967.679	.688	.979
PART4.3	117.0000	973.517	.762	.978
PART4.4	117.0000	986.414	.614	.979
PART4.5	116.9000	972.300	.781	.978
PART4.6	116.8333	970.557	.677	.979
PART4.7	116.5333	951.568	.853	.978
PART4.8	116.9000	973.334	.759	.978
PART4.9	116.5333	944.947	.877	.978
PART4.10	117.0333	978.999	.712	.979
PART4.11	117.0000	988.207	.513	.979

รูปภาพประกอบ

ภาพที่ 11 ลงพื้นที่เก็บข้อมูลแบบสอบถามงานวิจัย เพื่อทดสอบความเชื่อมั่นจากสมาชิกสหกรณ์ การเกษตรทางดง จำกัด ณ หมู่ที่ 3 บ้านท่าวบุญเรือง ตำบลบ้านแหวน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

ภาพที่ 12 ลงพื้นที่เก็บข้อมูลแบบสอบถามงานวิจัยจากสมาชิกสหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด สหกรณ์การเกษตรประตุป่า จำกัด ตั้งอยู่ที่ 92 หมู่ที่ 5 ตำบลประตุป่า อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	ทวีชัย คำทวี
เกิดเมื่อ	5 กันยายน 2537
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2560 - 2562 ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา พัฒนาทรัพยากรและส่งเสริมการเกษตร คณะผลิตกรรมการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้
	พ.ศ. 2556 - 2559 ปริญญาเศรษฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา เศรษฐศาสตร์สหกรณ์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้
	พ.ศ. 2553 - 2555 มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนวัฒโนทัยพายัพ จังหวัดเชียงใหม่
	พ.ศ. 2550 - 2552 มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวัฒโนทัยพายัพ จังหวัดเชียงใหม่

